

EUROBAROMETER 57 - NATIONAL STANDARD REPORT

Παρουσίαση και Ανάλυση της Ελληνικής Κοινής Γνώμης

Η έρευνα αυτή έγινε για την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην
ΕΛΛΑΔΑ

"Το κείμενο αυτό δεν εκφράζει αναγκαστικά τις θέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι ερμηνείες ή τοποθετήσεις της παρούσας ανάλυσης εκφράζουν αποκλειστικά και μόνο την άποψη του συντάκτη."

Αύγουστος 2002

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Προοίμιο	3
Προεπισκόπηση της Ελληνικής Κοινής Γνώμης	7
Αίσθηση Ταυτότητας: Έλληνας η/και... Ευρωπαίος	13
Η Ελληνική Θέση και Οπτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση	16
<i>Η Ελληνική 'ευρωγνώση'</i>	16
<i>'Ευρωπληροφόρηση': Χρήση και Προτίμηση Πηγών</i>	16
<i>Η εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Η Ελληνική Πρόσληψη</i>	19
<i>Η οικοδόμηση της Ευρώπης: Επίκαιροι Ελληνικοί Φόβοι</i>	21
Από τη θέση ενός Κράτους-Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης	22
<i>Η Ελληνική Στάση</i>	22
<i>Αποτίμηση της Ελληνικής Συμμετοχής</i>	23
Συμμετοχική Διεύρυνση: Η Άποψη ενός Κράτους-Μέλους	23
<i>Η Ελληνική Εύνοια</i>	23
<i>Η Ελληνική Προτίμηση στην Επιλογή Υποψηφίων</i>	26
<i>...Διευρυνόμενη Γνώση;</i>	27
<i>Αποφασίζοντας μετά τη διεύρυνση...</i>	29
Εμπιστοσύνη στους Θεσμούς	30
<i>Η Εθνική Κυβέρνηση, τα ΜΜΕ και άλλοι θεσμοί</i>	30
Θεσμοί και Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης	33
<i>Θεσμική Γνώση: Ο Έλληνας και οι θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>	33
<i>Οι Έλληνες αξιολογούν τη βαρύτητα των θεσμών της Ε.Ε</i>	35
<i>Ελληνική Εκδήλωση Εμπιστοσύνης</i>	36
Επιμερισμός αρμοδιοτήτων: Ευρωπαϊκή Ένωση και Εθνική Κυβέρνηση	37
<i>Λήψη Αποφάσεων: Μεμονωμένα ή Από Κοινοῦ;</i>	37
<i>Δυνητικές δραστηριότητες της Ε.Ε, κατά προτεραιότητα...</i>	40
<i>Κοινές πολιτικές σε τομείς ζωτικής σημασίας</i>	41
Το ευρώ στην κυκλοφορία: Οι Έλληνες στην εποχή του ευρώ	42
<i>Η Ελληνική στήριξη του Ευρώ</i>	42
<i>Χρήση Ευρώ: Ο Έλληνας συναλλάσσεται πλέον σε Ευρώ</i>	42
Ελληνικές Οριοθετήσεις: Θεσμοί, Αρχές, Λειτουργίες	43
<i>Για έναν Ευρωπαϊκό Συνταγματικό Χάρτη</i>	43
<i>Περί Ευρωπαϊκής Επιτροπής: Εκλογή και Παραίτηση</i>	44
<i>Δικαίωμα στην Αρνησικυρία</i>	44
<i>Συνεισφορά στον προϋπολογισμό της Ε.Ε: Η Ελληνική Θέση</i>	45
Επίμετρο	46
Annex I: Technical Specifications	49
Annex II: Greek Questionnaire	51

Προοίμιο

Μεταξύ 29^{ης} Μαρτίου και 1^{ης} Μαΐου 2002, η Ομάδα Έρευνας για την Ευρωπαϊκή Κοινή Γνώμη, μια κοινοπραξία διακρατικών φορέων για την Έρευνα Αγοράς και Κοινής Γνώμης, διεξήγαγε το κύμα 57.1 του τακτικού Ευρωβαρομέτρου (*Standard Eurobarometer 57.1*), κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Γενική Διεύθυνση Τύπου και Επικοινωνίας, Σφυγμομέτρηση Γνώμης).

Η έρευνα διεξήχθη στις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε. καλύπτοντας δειγματοληπτικά τον πληθυσμό των χωρών-μελών, ηλικίας 15 ετών και άνω. Για τους σκοπούς της έρευνας χρησιμοποιήθηκε αντιπροσωπευτικό τυχαίο δείγμα, ανάλογο του μεγέθους του πληθυσμού και της πληθυσμιακής πυκνότητας της κάθε χώρας.

Τα θέματα τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο της έρευνας, αφορούν τόσο σε ζητήματα μορφολογικών εξελίξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και σε ζητήματα επικοινωνίας και σχέσεων με τον Ευρωπαίο πολίτη.

Ειδικότερα, η έρευνα καταγράφει και αναλύει τις θέσεις, τοποθετήσεις, ανησυχίες, και αιτήματα των Ευρωπαίων πολιτών σε δύο θεματικές περιοχές ειδικού περιεχομένου:

- **Η ΣΧΕΔΙΑΖΟΜΕΝΗ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ Ε.Ε. ΚΑΙ Η ΕΝΤΑΞΗ ΣΕ ΑΥΤΗ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ**
- **Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ (EURO)**

Παράλληλα, η έρευνα πραγματοποιείται, με διαγνωστικές προθέσεις, και καταγράφει τις θέσεις των πολιτών των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μια σειρά ζητημάτων και προβληματισμών, όπως:

- **Η γνώση των πολιτών σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και η άποψη-θέση τους για τη συμμετοχή της χώρας τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.**
- **Η εμπιστοσύνη απέναντι στην εθνική τους κυβέρνηση, όπως και σε μια σειρά θεσμών, οργάνων και λειτουργιών, εθνικών και διεθνών.**
- **Η γνώση των Θεσμών και οργάνων της Ε.Ε. και η εκτίμηση για τους θεσμούς αυτούς.**
- **Η υποστήριξη των πολιτών σε επιμέρους κοινές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ειδικότερα την εξωτερική πολιτική, την πολιτική άμυνας και ασφάλειας.**
- **Ο επιμερισμός των αρμοδιοτήτων και της δικαιοδοσίας, μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εθνικών κυβερνήσεων, σε μια σειρά θεμάτων.**

Όσον αφορά το Ελληνικό τμήμα της έρευνας, στο τυχαία επιλεγμένο δείγμα συμμετείχαν 1002 Έλληνες, κάτοικοι από αντιπροσωπευτικές περιοχές της Ελληνικής επικράτειας. Για τη λήψη των στοιχείων χρησιμοποιήθηκαν τυποποιημένα ερωτηματολόγια, ενώ η επικοινωνία με τους συμμετέχοντες είχε τη μορφή της προσωπικής συνέντευξης.

Η στατιστική επεξεργασία των αποτελεσμάτων παρήγαγε πλήθος ενδιαφερόντων στοιχείων, τα οποία άλλοτε περιφραστικά και άλλοτε εις βάθος αναλύονται και καταγράφονται στην έκθεση που ακολουθεί. Η παρούσα εργασία αξιοποιεί και αναλύει, είτε μεμονωμένα είτε διαλεκτικά, τα επεξεργασμένα στατιστικά στοιχεία, προκειμένου να συμπυκνώσει και να αποδώσει με περιεκτικό τρόπο την αίσθηση, τη γνώμη, τη θέση και τη γνώση των Ελλήνων πολιτών σε ζητήματα που περιλαμβάνονται ή και διακλαδώνονται στις παραπάνω θεματικές περιοχές και ζητήματα που αποτέλεσαν το αντικείμενο της έρευνας.

Περαιτέρω, η ανάλυση που ακολουθεί παρουσιάζει συγκριτικά στοιχεία της Ελληνικής και της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (EU15), με σκοπό να εντοπιστούν και να αξιοποιηθούν σημαντικές αποκλίσεις ή και διαφοροποιήσεις των Ελλήνων από τους Ευρωπαίους πολίτες στο σύνολό τους.

Τέλος, στο βαθμό που οι θεματικές συμπίπτουν, η παρούσα έκθεση καταγράφει και αποτυπώνει συγκρίσεις της ίδιας της Ελληνικής κοινής γνώμης στα πλαίσια διαφορετικών χρονικά ερευνών. Ειδικότερα, παρουσιάζεται και αξιολογείται συγκριτικά η θέση/τοποθέτηση της Ελληνικής κοινής γνώμης στην έρευνα του Ευρωβαρομέτρου 56.2 και στην παρούσα έρευνα (Ευρωβαρόμετρο 57.1).

Από τα δημογραφικά στοιχεία του Ελληνικού δείγματος καταγράφεται απόλυτη ομοιογένεια του δείγματος, όσον αφορά την εθνικότητα των συμμετεχόντων στην έρευνα. Το δεδομένο αυτό παρέχει έναν υψηλό βαθμό ασφαλείας ώστε να θεωρήσουμε τις απαντήσεις-τοποθετήσεις των συμμετεχόντων ως αντιπροσωπευτικές της Ελληνικής κοινής γνώμης.

Σε ορισμένα σημεία, και μέσα από την ανάλυση των αποτελεσμάτων στη βάση της κοινωνικο-οικονομικής και δημογραφικής διάρθρωσης τους δείγματος, καταγράφονται παρατηρήσεις και διαπιστώσεις ιδιαίτερα χρήσιμες για την αντιμετώπιση θεμάτων επικοινωνίας και πολιτικής της Ε.Ε., όπως και προσέγγισης της Ελληνικής κοινής γνώμης.

Η ευρύτητα, η πολλαπλότητα και η τυποποιημένη παράθεση των θεμάτων που θέτει η έρευνα, προσφέρει ένα ικανοποιητικό πλαίσιο για συνθετική θεώρηση της Ελληνικής κοινής γνώμης, περιορίζοντας ωστόσο την εξειδίκευση της ανάλυσης στα πλαίσια των στόχων της έρευνας.

Το πρώτο από τα δύο ειδικά θέματα που πραγματεύεται η έρευνα αφορά στη διάγνωση των θέσεων της Ελληνικής κοινής γνώμης απέναντι στην επικείμενη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την ένταξη σε αυτήν νέων χωρών, θέμα το οποίο συνιστά πεδίο εξαιρετικού και άμεσου ενδιαφέροντος για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το πλέγμα των σχετικών ερωτημάτων που θέτει η έρευνα στην Ελληνική κοινή γνώμη στοχεύει να ανιχνεύσει και να προσδιορίσει την θέση των Ελλήνων απέναντι στην επικείμενη διεύρυνση της Ε.Ε., να καταγράψει την επιλεκτική προσέγγιση και ερμηνεία του θέματος από Ελληνικής πλευράς, να διερευνήσει το επίπεδο της γνώσης των Ελλήνων σχετικά με το θέμα και, τέλος, να διακρίνει τυχόν φόβους και ανησυχίες των Ελλήνων από την προσδοκώμενη διεύρυνση.

Αρχικά, μέσα από το συγκεκριμένο θεματικό πεδίο της έρευνας, επιχειρείται η διάγνωση του χαρακτήρα της Ελληνικής τοποθέτησης απέναντι στην πολιτική της διεύρυνσης. Η διάγνωση του βαθμού εύνοιας των Ελλήνων απέναντι στη διεύρυνση της Ε.Ε. επαληθεύεται μέσα από τις τοποθετήσεις των Ελλήνων για την επικείμενη συμμετοχική διεύρυνση της Ε.Ε.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, η έρευνα προσπαθεί να διαγνώσει την αντίληψη και τη γνώση της Ελληνικής κοινής γνώμης σχετικά με τη γεωπολιτική της διεύρυνσης.

Στη συνέχεια, επιχειρείται η σκιαγράφηση της κριτικής τοποθέτησης των Ελλήνων, μέσα από την εξακρίβωση των υποθέσεων, των προτιμήσεων, των φόβων, των ανησυχιών και των προβλέψεων των Ελλήνων αναφορικά με τη διευρυμένη Ευρώπη. Η έρευνα θέτει ερωτήματα για τα προσδοκώμενα οφέλη όπως και για την εκτίμηση ενδεχόμενων αρνητικών συνεπειών της διεύρυνσης.

Οι Έλληνες, εμμέσως, φαίνεται να θέτουν προϋποθέσεις για την ένταξη νέων χωρών στην Ε.Ε. και εκφράζουν στην πλειοψηφία τους προτιμήσεις όσον αφορά τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες. Ωστόσο, σημαντική μερίδα της Ελληνικής κοινής γνώμης εκφράζει αδυναμία στο να τοποθετηθεί σχετικά με την επικείμενη διεύρυνση, γεγονός το οποίο συνδυάζεται με το σχετικά υψηλό έλλειμμα ενημέρωσης των Ελλήνων

Στα πλαίσια της έρευνας για τη διεύρυνση, επιχειρείται επίσης ο προσδιορισμός της αίσθησης της Ελληνικής κοινής γνώμης για τη μετά τη διεύρυνση εποχή, και ειδικότερα για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε μια διευρυμένη Ευρώπη. Ο φόβος παραγκωνισμού της Ελληνικής πολιτικής συμμετοχής φέρει τους Έλληνες να υποστηρίζουν τη διατήρηση της ομοφωνίας στη λήψη των αποφάσεων.

Το δεύτερο από τα δύο ειδικά θέματα που πραγματεύεται η έρευνα αφορά στη σχέση των Ελλήνων με το ενιαίο Ευρωπαϊκό νόμισμα, **το ευρώ**. Η σχετική συζήτηση που διεξάγεται στα πλαίσια της έρευνας προσπαθεί να διαγνώσει το βαθμό υποστήριξης που προσφέρουν οι Έλληνες στο νέο νόμισμα, όσο και το βαθμό εξοικείωσής τους με αυτό.

Οι Έλληνες καλούνται να εκτιμήσουν τη μεταβολή και να τοποθετηθούν σχετικά με την αντικατάσταση του εθνικού τους νομίσματος, αξιολογώντας το αποτέλεσμα της μετάβασης στο ενιαίο νόμισμα.

Η έρευνα, σε σχετικό ερώτημά της, αποσπά τη σαφή και κατηγορηματική τοποθέτηση της Ελληνικής κοινής γνώμης απέναντι στο ενιαίο νόμισμα και την Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση. Σχεδόν στο σύνολό τους, οι Έλληνες εκδηλώνουν ανοιχτά την υποστήριξή τους στο ευρώ, σε απόλυτη συμφωνία και ακολουθία με τη θέση που είχαν εκφράσει πριν την εισαγωγή και κυκλοφορία του ενιαίου νομίσματος.

Το τρίτο μέρος της έρευνας καλύπτει μια σειρά διαφοροποιημένων θεμάτων και προβληματισμών. Μέσα από αυτό το τμήμα η έρευνα επιχειρεί να διαγνώσει την αίσθηση και την άποψη του Έλληνα για τη θεσμική διάσταση και την πολιτική λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε μια σειρά διαδοχικών τοποθετήσεων, σε θέματα που αφορούν θεσμούς και πολιτικές της Ε.Ε., οι Έλληνες αποκαλύπτουν:

- Την αίσθηση από τη συμμετοχή της χώρας τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αποτιμώντας ως ωφέλιμη την ένταξη και συμμετοχή της Ελλάδας σε αυτήν.
- Το βαθμό εμπιστοσύνης τους απέναντι σε εθνικούς και διεθνείς θεσμούς, με το θεσμό της εθνικής κυβέρνησης, όπως και εκείνον των Ηνωμένων Εθνών, να τυγχάνουν δυσπιστίας από την πλειοψηφία της Ελληνικής κοινής γνώμης.
- Το επίπεδο γνώσης τους αναφορικά με τη θεσμική-οργανική διάρθρωση της Ε.Ε. και την εκτίμησή τους για την αναγκαιότητα του ρόλου τους, με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να απολαμβάνει πλειοψηφικά την εύνοια των Ελλήνων.
- Τις προθέσεις τους σχετικά με τη διαμόρφωση κοινών πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε τομείς που παραδοσιακά αποτελούν κυριαρχικό δικαίωμα των κρατών, εκδηλώνοντας σαφή υποστήριξη για κοινή εξωτερική πολιτική, όπως και για μια κοινή πολιτική άμυνας και ασφάλειας.
- Τις θέσεις τους για τους τομείς στους οποίους εκτιμούν ότι η Ε.Ε. θα πρέπει να έχει την αρμοδιότητα-δικαιοδοσία για τη λήψη αποφάσεων, διατηρώντας επιφυλάξεις για την άμυνα την οποία θεωρούν αρμοδιότητα της Ελληνικής κυβέρνησης.

Παρά την ευνοϊκή για την Ε.Ε τοποθέτηση των Ελλήνων στο σύνολο των επιμέρους παραπάνω θεμάτων, η Ελληνική κοινή γνώμη, όπως έχει επισημανθεί ήδη -τοποθετούμενη για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων στα πλαίσια μιας διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης- τάσσεται πλειοψηφικά υπέρ της ομοφωνίας.

Καθώς η παρούσα έρευνα κοινής γνώμης διενεργήθηκε σε όλες τις χώρες-μέλη της Ε.Ε., κρίθηκε σκόπιμο η ανάλυση που παραθέτουμε στη συνέχεια να συμπεριλάβει συγκεντρωτικά συγκριτικά στοιχεία των 15 χωρών-μελών, δίδοντας με αυτόν τον τρόπο τη δυνατότητα συσχέτισης και αντιπαραβολής των ευρημάτων από την έρευνα της Ελληνικής κοινής γνώμης προς τα αντίστοιχα Ευρωπαϊκά, όπως αυτά εκφράζονται από το διαμορφωμένο, σε κάθε περίπτωση, Ευρωπαϊκό μέσο όρο. Για το σκοπό αυτό, η ανάλυση που ακολουθεί παρουσιάζει συγκριτικά στοιχεία της Ελληνικής και της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (ΕU15), με σκοπό να εντοπιστούν και να αξιοποιηθούν σημαντικές αποκλίσεις ή και διαφοροποιήσεις των Ελλήνων από τους Ευρωπαίους στο σύνολό τους.

Προκειμένου για την περιεκτικότερη ανάλυση και θεώρηση των θέσεων και τοποθετήσεων της Ελληνικής κοινής γνώμης, στο παρόν πόνημα έχουν συμπεριληφθεί και χρησιμοποιηθεί επιλεγμένα κοινωνικο-δημογραφικά στατιστικά στοιχεία, περιεχόμενα στην ίδια την έρευνα, ώστε να αναπτυχθούν περαιτέρω, να εξειδικευτούν και να τεκμηριωθούν κάποιες ενδείξεις, παρατηρήσεις και συμπεράσματα που προκύπτουν κατά τη συνθετική θεώρηση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Προεπισκόπηση της Ελληνικής Κοινής Γνώμης

Σε μια σειρά προκαταρκτικών θεμάτων που θέτει η έρευνα του Ευρωβαρομέτρου 57.1, οι απαντήσεις των ερωτηθέντων Ελλήνων σκιαγραφούν την οπτική και τη θεώρηση της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής αντίληψης του μέσου Έλληνα, τόσο σε ό,τι αφορά θέματα και προβληματισμούς ατομικού-καθημερινού ενδιαφέροντος, όσο και σε ζητήματα ευρύτερου κοινωνικού ενδιαφέροντος.

Ειδικότερα, οι Έλληνες φαίνεται να έχουν απολέσει το έντονο ενδιαφέρον τους για τη διεξαγωγή συζητήσεων για πολιτικά θέματα, καθώς μόνο 2 στους 10 (ποσοστό 19%) φέρονται να συζητούν συχνά για πολιτικά θέματα. Αντίστοιχα ο Ευρωπαϊκός μέσος όρος παρουσιάζεται αρκετά χαμηλότερος, όπου μόνο το 13,2% των Ευρωπαίων πολιτών τοποθετείται στην ίδια συχνότητα. Η πλειοψηφία των Ελλήνων (ποσοστό 44,1% της έρευνας) δηλώνει ότι περιστασιακά συζητάει για τέτοιου είδους θέματα, με τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο να παρουσιάζεται ιδιαίτερα υψηλός (EU15: 55,2%), αναδεικνύοντας μια σχετική αδιαφορία της πλειοψηφίας της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης για θέματα που αποτελούν αντικείμενο πολιτικής συζήτησης. Ενισχυτικά, στις παραπάνω διαπιστώσεις φαίνεται να λειτουργεί το γεγονός ότι τουλάχιστον 3 στους 10 Έλληνες (36,9%), όπως και 3 στους 10 Ευρωπαίους πολίτες (EU15: 30,9%) φέρονται να μη συζητούν ποτέ πολιτικά θέματα.

Μια αναλυτικότερη παρατήρηση και συσχέτιση των στατιστικών αποτελεσμάτων της έρευνας φανερώνει μια έντονη απόκλιση του ενδιαφέροντος, μεταξύ Ελλήνων ανδρών και γυναικών, σε ό,τι αφορά τη διενέργεια πολιτικών συζητήσεων. Από τους φερόμενους να συμμετέχουν σε πολιτικές συζητήσεις Έλληνες πολίτες, οι άνδρες σε υπερδιπλάσιο ποσοστό (26,1%) αναφέρουν υψηλή συχνότητα, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών παρουσιάζεται ιδιαίτερα χαμηλό (12,2%).

Ανάλογες παρατηρήσεις προκύπτουν και για τις κατηγορίες πληθυσμού που διαφοροποιούνται με βάση το εισόδημά τους. Οι ερωτηθέντες που δηλώνουν ότι ανήκουν σε χαμηλές εισοδηματικές κλίμακες εμφανίζουν υπερδιπλάσια ποσοστά αποχής από συζητήσεις πολιτικών θεμάτων (44,3%), σε σχέση με εκείνους που δηλώνουν ότι ανήκουν σε υψηλότερες εισοδηματικές κλίμακες (21,7%). Ιδιαίτερα, επίσης, υψηλή φαίνεται να είναι και η αποχή από πολιτικές συζητήσεις των ανέργων (55,3%) και των ατόμων που φέρονται να απασχολούνται σε οικιακές εργασίες (46,4%).

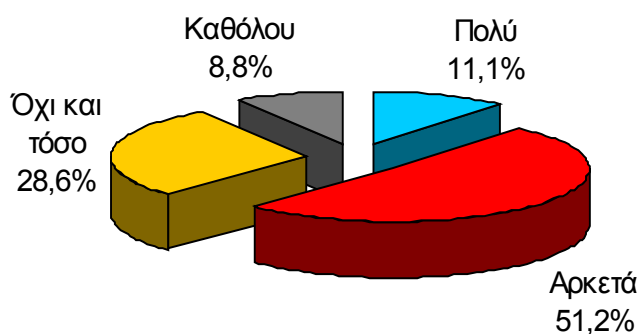
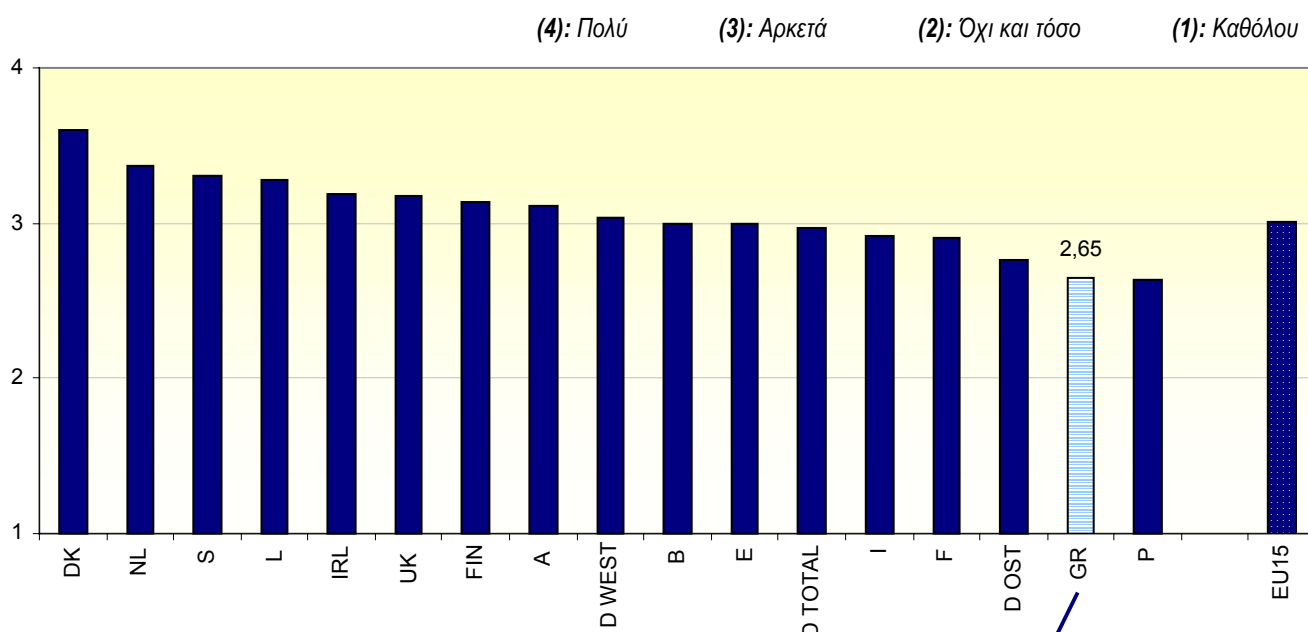
Η άσκηση επιρροής στο φιλικό ή συγγενικό περιβάλλον προκειμένου για την προώθηση ή επιβολή γνώμης-άποψης, δε φαίνεται να αποτελεί συχνά αποτελεσματική πρακτική των Ελλήνων, καθώς σχεδόν το 42% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι μερικές μόνο φορές επιτυγχάνει κάτι τέτοιο, ενώ μόνο ποσοστό 16,3% πράττει συχνά το ίδιο με επιτυχία. Ωστόσο, σε σχέση με τον μέσο Ευρωπαίο πολίτη (EU15: 10,2%), οι Έλληνες εμφανίζονται να επιδιώκουν ή να επιτυγχάνουν περισσότερο την επιρροή προσώπων του οικείου περιβάλλοντός τους.

Σε σχετική ερώτηση, οι Έλληνες φέρονται να είναι, στην απόλυτη πλειοψηφία τους (51,2%), αρκετά ικανοποιημένοι από την καθημερινή τους ζωή. Αντίστοιχα, ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης εκφράζει, σε αρκετά υψηλότερο ποσοστό (61,8%) τον ίδιο βαθμό ικανοποίησης. Μόνο ένας στους δέκα Έλληνες (ποσοστό 11,1%) φαίνεται να αισθάνεται πολύ ικανοποιημένος από τη ζωή που ζει, ποσοστό συγκριτικά υψηλότερο σε σχέση με τους Πορτογάλους (5,7%), και πολύ κοντά σε εκείνο της αίσθησης των πολιτών της Ανατολικής Γερμανίας (10,1%). Ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης εμφανίζεται πολύ ικανοποιημένος από τη ζωή που ζει σε ποσοστό 20,8%, σχεδόν διπλάσιο του Ελληνικού.

Ιδιαίτερα υψηλό εμφανίζεται το ποσοστό (28,6%) των Ελλήνων οι οποίοι δηλώνουν “όχι και τόσο ικανοποιημένοι” από την καθημερινή τους ζωή, ενώ είναι το υψηλότερο μεταξύ των άλλων Ευρωπαίων πολιτών που εκφράζει το συγκεκριμένο βαθμό ικανοποίησης. Ο αντίστοιχος Ευρωπαϊκός μέσος όρος, κυμαινόμενος σχεδόν στο ήμισυ του Ελληνικού, τοποθετείται στο 13,7%.

Αξιοσημείωτο είναι ότι μια σημαντική μερίδα (8,8%) των ερωτηθέντων Ελλήνων, η πλέον μεγαλύτερη μεταξύ των Ευρωπαϊκών κρατών-μελών, εμφανίζεται να μην είναι καθόλου ικανοποιημένη από την καθημερινή της ζωή. Ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης τοποθετείται αντίστοιχα σε ποσοστό 2,9%. Επιχειρώντας μια προσέγγιση του μέσου βαθμού ικανοποίησης, διαπιστώνεται ότι ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης (EU15) αισθάνεται αισθητά πιο ικανοποιημένος από την καθημερινή του ζωή, σε σχέση με το μέσο Έλληνα πολίτη. Χωρίς να αποτελεί σημαντική παρατήρηση, η αίσθηση ικανοποίησης των Ελλήνων φαίνεται να παρουσιάζεται προοδευτικά βελτιωμένη τοποθετούμενη στην εισοδηματική κλίμακα.

Πόσο ικανοποιημένοι είναι οι Έλληνες από τη ζωή που ζουν;

*Το ποσοστό ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ παραλείπεται

Ερ. 4 / EB 57.1

Συγκρατημένοι έως επιφυλακτικοί εμφανίζονται οι Έλληνες στην τοποθέτησή τους που αφορά τη σύγκριση της σημερινής τους κατάστασης με εκείνη που βίωναν πέντε χρόνια πριν. Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων Ελλήνων, ποσοστό 33,2% τοποθετείται θετικά διαπιστώνοντας βελτίωση, ενώ ποσοστό 33,6% δεν διακρίνει αισθητή βελτίωση, δηλώνοντας ότι η κατάστασή του έχει ελάχιστα μεταβληθεί. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι περισσότεροι από **3 στους 10 Έλληνες (32,1%) θεωρούν ότι η κατάστασή τους έχει μεταβληθεί αρνητικά κατά τα τελευταία πέντε έτη**, εμφανίζοντας το υψηλότερο αρνητικό ποσοστό μεταξύ των Ευρωπαίων πολιτών, με τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο να διαμορφώνεται στο ποσοστό του 17,9%.

Οι νέοι και κυρίως οι σπουδαστές φέρονται να είναι μεταξύ εκείνων που διακρίνουν βελτίωση στη σημερινή τους κατάσταση. Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία, και κυρίως οι συνταξιούχοι εμφανίζονται συγκρατημένοι στις εκτιμήσεις τους. Επιπλέον, μεταξύ εκείνων που διακρίνουν αρνητική μεταβολή της σημερινής τους κατάστασης (32,1% του συνόλου των Ελλήνων ερωτηθέντων), το μεγαλύτερο ποσοστό (40,8%) αναφέρεται σε χαμηλές εισοδηματικά ομάδες πληθυσμού, ενώ ποσοστό 22,3% φαίνεται να ανήκει σε ομάδες με υψηλό(-τερο) εισόδημα.

Οι Ελληνικές τοποθετήσεις εμφανίζουν μια μετριοπάθεια, χωρίς να εκδηλώνουν έντονες εκατέρωθεν τάσεις, γεγονός που τις διαφοροποιεί από εκείνες των πολιτών των άλλων Ευρωπαϊκών κρατών-μελών. Οι τελευταίοι τοποθετούνται με υψηλά ποσοστά μεταξύ των επιλογών της “μη-μεταβολής” και της “θετικής μεταβολής” αναφορικά με την κατάστασή τους.

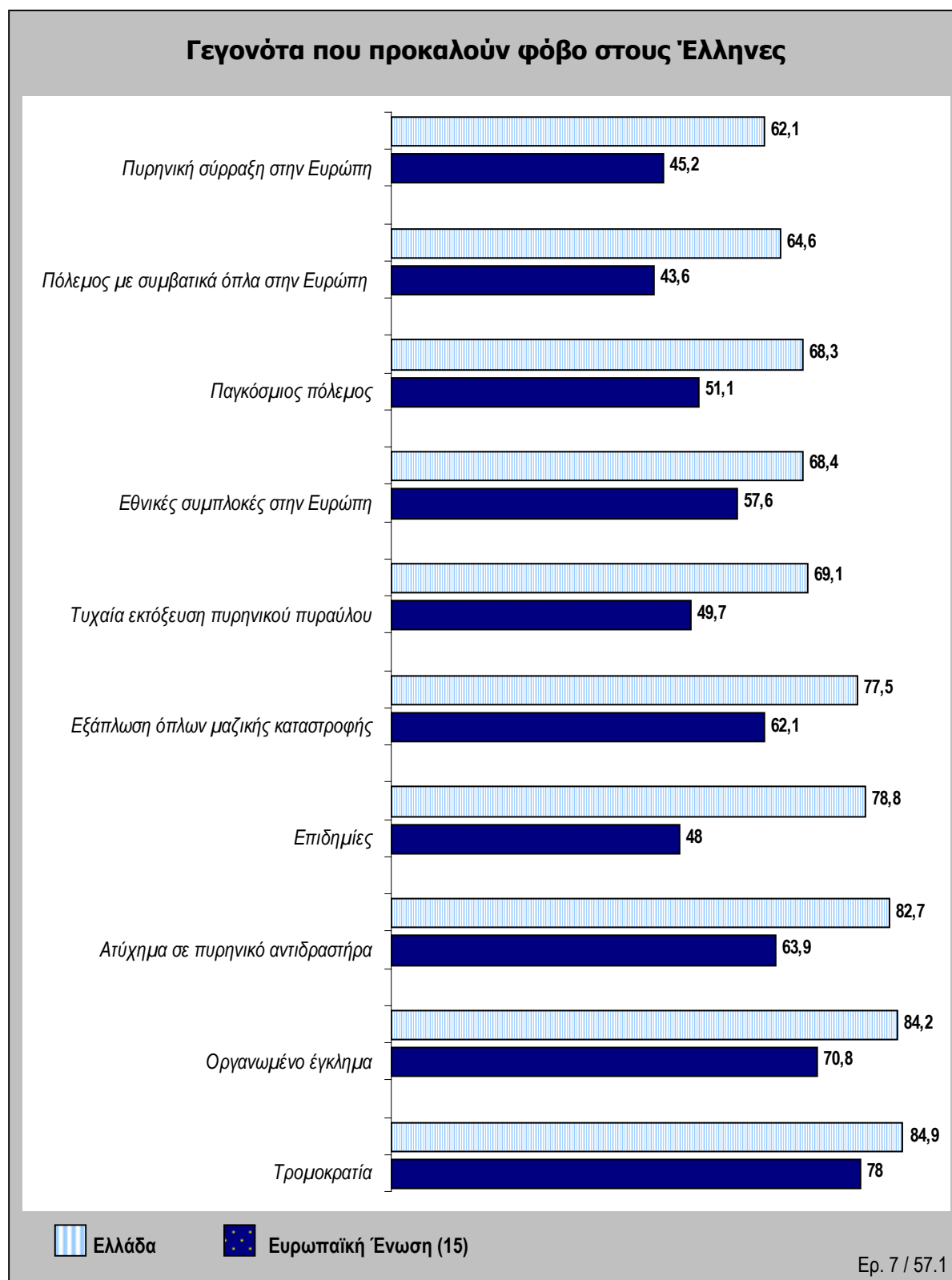
Στο σύνολο των ερωτηθέντων, ποσοστό 44,6% των Ευρωπαίων πολιτών θεωρεί ότι η κατάστασή του έχει παραμείνει σχεδόν ίδια την τελευταία πενταετία. Αντίστοιχα, ποσοστό 36,2% θεωρεί βελτιωμένη τη σημερινή του κατάσταση, ενώ το 17,9% των Ευρωπαίων πολιτών εκτιμά ότι έχει μεταβληθεί αρνητικά.

Σε ερώτηση σχετικά με τις εκτιμήσεις για την προσωπική τους κατάσταση εντός της επόμενης πενταετίας, οι Έλληνες διατυπώνουν συγκρατημένο ενθουσιασμό, καθώς μόνο το 38,0% φέρεται να προβλέπει βελτίωση. Στα ίδια σχετικά επίπεδα (40,4%) διαμορφώνεται η πρόβλεψη για το μέσο Ευρωπαϊκό πολίτη (EU15).

Σε σχέση με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους, οι Έλληνες εκφράζουν εντονότερα την αίσθηση και την πρόβλεψη μεταβολής (κυρίως αρνητικής) της προσωπικής τους κατάστασης κατά τα επόμενα πέντε έτη. Σύμφωνα με τις τοποθετήσεις τους, το 26,1% των Ελλήνων ερωτηθέντων εκτιμά ότι δεν θα υπάρξει κάποια ιδιαίτερη μεταβολή, ποσοστό έντονα διαφοροποιημένο από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο (41,3%).

Εμφανώς πιο απαισιόδοξοι, οι Έλληνες σε ποσοστό 23,3% φέρονται να πιστεύουν ότι η προσωπική τους ζωή θα χειροτερέψει κατά τα επόμενα πέντε χρόνια. Λιγότερο έντονη φαίνεται να είναι η ανησυχία στο σύνολο των Ευρωπαίων πολιτών, καθώς ποσοστό 11,2 % εκφράζει την ίδια πρόβλεψη. Ιδιαίτερα αισιόδοξοι, μεταξύ των Ελλήνων ερωτηθέντων, για τις προοπτικές της προσωπικής τους κατάστασης εμφανίζονται οι νέοι ηλικίας 15-24 ετών (ποσοστό 64,2% αυτών), οι σπουδαστές (ποσοστό 69,1% αυτών), όπως και εκείνοι που φέρονται να ανήκουν στις υψηλές εισοδηματικά ομάδες πληθυσμού (50,2% αυτών).

Τοποθετούμενοι σε μια σειρά υποθέσεων/γεγονότων που ενέχουν (υπαρκτό ή πιθανό) φόβο ή ανησυχία, οι Έλληνες εκφράζουν, σε όλες σχεδόν, τις περιπτώσεις μεγαλύτερο φόβο από τους υπόλοιπους Ευρωπαίους πολίτες. **Κυρίως σε ό,τι αφορά θέματα ασφάλειας, απειλής της ειρήνης, δημόσιας υγείας, οι Έλληνες εμφανίζονται ιδιαίτερα ευαίσθητοποιημένοι, όπως και ανήσυχοι.**

Το ενδεχόμενο ενός *παγκοσμίου πολέμου* φαίνεται να προκαλεί φόβο στους περισσότερους Έλληνες (ποσοστό 68,3% των ερωτηθέντων), ενώ 3 στους 10 Έλληνες δεν νιώθουν ότι υφίσταται τέτοια απειλή (30,9%). Τα ποσοστά του Ευρωπαϊκού μέσου όρου διαμορφώνονται σε 51,1% και 45,7% αντίστοιχα. Οι Έλληνες και οι Πορτογάλοι (70,2%), μεταξύ των Ευρωπαίων, φαίνεται να φοβούνται περισσότερο το φόβο ενός παγκοσμίου πολέμου.

Η απειλή πυρηνικής σύρραξης στην Ευρώπη συνιστά, επίσης, για τους Έλληνες λόγο ανησυχίας και φόβο. Μετά τους Πορτογάλους (68,1%) οι Έλληνες φοβούνται, σε ποσοστό 62,1%, το ενδεχόμενο μιας πυρηνικής σύρραξης στην Ευρώπη. Ποσοστό 34,6% των Ελλήνων δε συμμερίζονται το φόβο αυτό. Ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης εκφράζει φόβους σχετικά, αλλά σε μικρότερη κλίμακα (45,2%) απ' ότι ο μέσος Έλληνας. Ενθαρρυντικό, βέβαια, είναι το γεγονός ότι 5 στους 10 Ευρωπαίους πολίτες δεν ανησυχούν σχετικά.

Ο φόβος ενός πολέμου με συμβατικά όπλα στην Ευρώπη, φαίνεται να συνιστά φόβο για την απόλυτη πλειοψηφία των ερωτηθέντων Ελλήνων (ποσοστό 64,6%), ενώ αντίθετη άποψη φαίνεται να έχουν 3 στους 10 Έλληνες (ποσοστό 32,4%). Για τον μέσο Ευρωπαίο πολίτη διαφαίνεται μια αξιοσημείωτη ανησυχία (σε ποσοστό 43,6%), η οποία ωστόσο μετριάζεται από το γεγονός ότι 5 στους 10 Ευρωπαίους πολίτες φέρονται να έχουν διαφορετική άποψη.

Μια τυχαία εκτόξευση πυρηνικού πυραύλου φαίνεται να ανησυχεί 7 στους 10 Έλληνες (69,1%), όπως και 5 στους 10 Ευρωπαίους (EU15: 49,7%). Περισσότερο σοβαρή, και πραγματική ίσως, είναι η ανησυχία για 8 στους 10 Έλληνες (82,7%), όπως και για 6 στους 10 Ευρωπαίους (63,9%), ενός ατυχήματος σε πυρηνικό αντιδραστήρα. Οι Έλληνες διατυπώνουν πιο έντονα απ' όλους τους άλλους Ευρωπαίους την ανησυχία αυτή, αναλογιζόμενοι προφανώς τη πιθανότητα ατυχήματος στη γείτονα χώρα Βουλγαρία.

Η εξάπλωση των πυρηνικών, χημικών ή βιολογικών όπλων μαζικής καταστροφής αποτελεί φόβο για το 77,5% των ερωτηθέντων Ελλήνων, όπως και για το 62,1% των ερωτηθέντων Ευρωπαίων πολιτών (EU15). Οι Έλληνες (68,4%), όπως και οι Ισπανοί (68,9%) φαίνεται να φοβούνται περισσότερο από τους υπόλοιπους Ευρωπαίους, το ενδεχόμενο εθνικών συμπλοκών στην Ευρώπη. Αντίστοιχα ο Ευρωπαϊκός μέσος όρος κυμαίνεται σε χαμηλότερα, ωστόσο αξιοσημείωτα επίπεδα (57,6%).

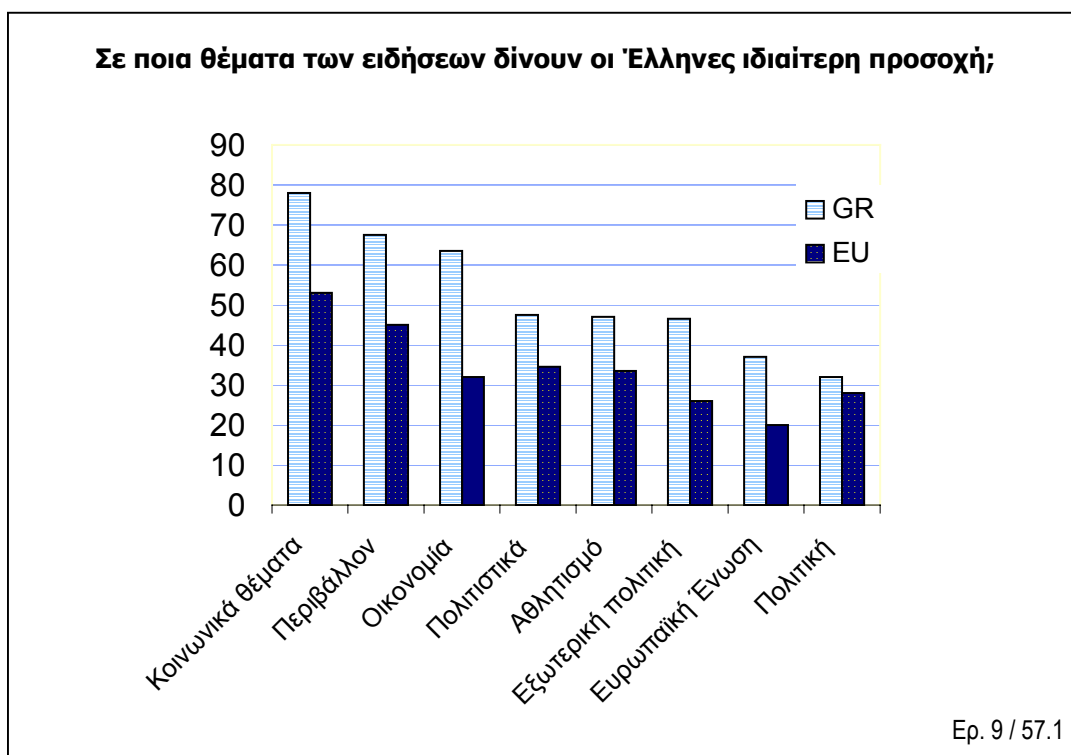
Η τρομοκρατία, όπως και το οργανωμένο έγκλημα φαίνεται να είναι η πλέον σοβαρή, υπαρκτή ανησυχία όλων των ερωτηθέντων Ευρωπαίων πολιτών. Οι 8 στους 10 Έλληνες διατυπώνουν φόβους σχετικά με τα δύο προαναφερόμενα φαινόμενα (ποσοστά 84,9% και 84,2% αντίστοιχα). Για τους Ευρωπαίους (EU15), η τρομοκρατία συνιστά απειλή σε ποσοστό 78% στο σύνολο των ερωτηθέντων, ενώ το οργανωμένο έγκλημα σε ποσοστό 70,8%. Οι Ιταλοί (89,4%), οι Ισπανοί (87,3%), οι Γάλλοι (86,7%) και οι Έλληνες (84,9) φαίνεται να αποτελούν τους Ευρωπαίους λαούς με τους ισχυρότερους φόβους για την τρομοκρατία.

Ο φόβος των επιδημιών διατυπώνεται, επίσης ως ένα πολύ σοβαρό ζήτημα, καθώς ποσοστό 78,8% των ερωτηθέντων Ελλήνων φαίνεται να ανησυχεί σχετικά. Οι Έλληνες εμφανίζουν το υψηλότερο ποσοστό ανησυχίας σε σχέση με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους πολίτες, με τους Πορτογάλους να ακολουθούν με ποσοστό 77,4%. Λιγότερο ανησυχητικό καταγράφεται το ζήτημα για τον μέσο Ευρωπαίο, καθώς συγκεντρώνει το 48% της επιλογής των Ευρωπαίων πολιτών που συμμετείχαν στην έρευνα (EU15).

Μελετώντας ενδελεχώς τις τοποθετήσεις των Ελλήνων - και συνδυαστικά με τα διαθέσιμα κοινωνικο-δημογραφικά στοιχεία - διαπιστώνουμε ότι οι τοποθετήσεις των γυναικών, όπως και των ατόμων που απασχολούνται σε οικιακές εργασίες επηρεάζουν έντονα τη διαμόρφωση των ποσοστών σε υψηλά επίπεδα, σε ότι αφορά τις ανησυχίες και τους φόβους των Ελλήνων στα παραπάνω ζητήματα.

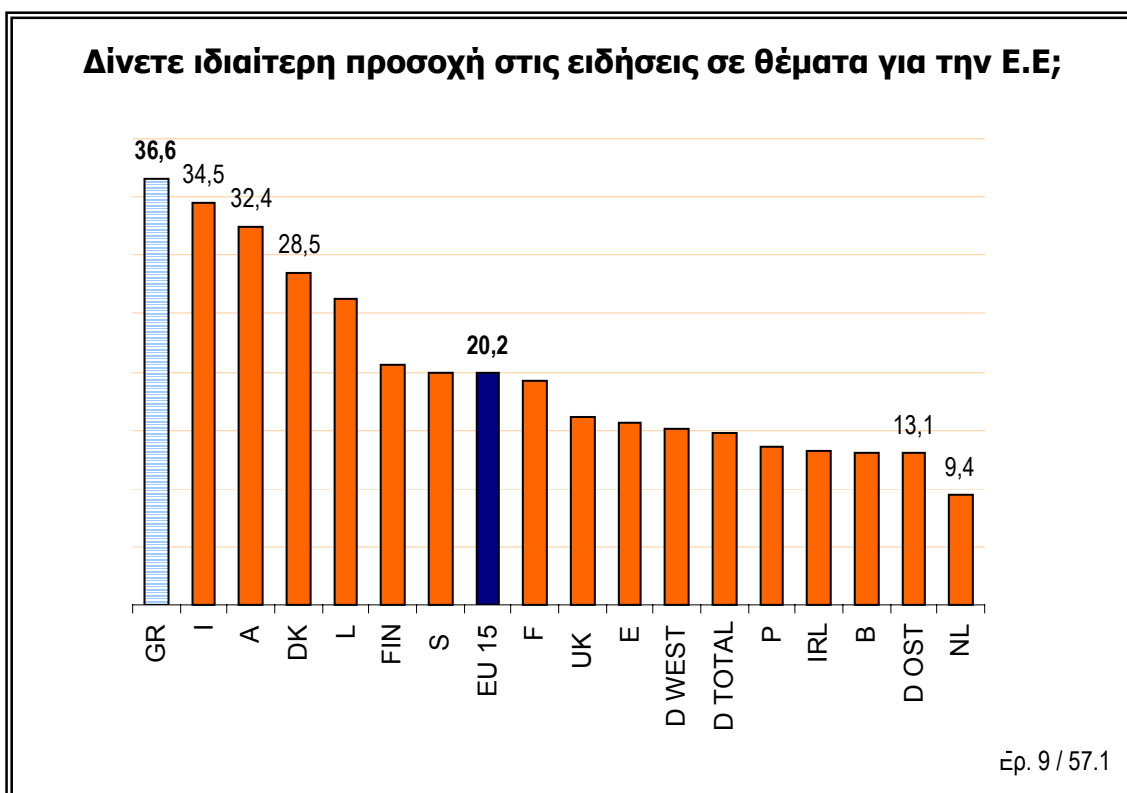
Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, η Ελληνική κοινή γνώμη φαίνεται να εκδηλώνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για κοινωνικά ζητήματα, όπως η εκπαίδευση, η υγεία, η φτώχεια, κ.α. Η ειδησεογραφία για τα ζητήματα αυτά τυγχάνει της ιδιαίτερης προσοχής του 78% της Ελληνικής κοινής γνώμης, με τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο (EU15) να διαμορφώνεται σε αισθητά χαμηλότερα επίπεδα (52,8%).

Οι ειδήσεις που αφορούν το περιβάλλον φαίνεται να αποτελούν δεύτερη προτεραιότητα, με ποσοστό 67,4%, στο ειδικό ενδιαφέρον των Ελλήνων, ενώ ακολουθεί η οικονομική ειδησεογραφία με ποσοστό 63,7% (EU15: 31,5%).

Το ειδικό ενδιαφέρον των Ελλήνων για την εξωτερική πολιτική και τις διεθνείς σχέσεις περιορίζεται στο 46%, ελαφρώς χαμηλότερο από εκείνο που αφορά την ειδησεογραφία για τα πολιτιστικά και τα αθλητικά (47,2%).

Μολονότι η ειδική προσοχή των Ελλήνων για τις ειδήσεις που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση εμφανίζεται να καταλαμβάνει την προ-τελευταία θέση στις ελληνικές προτιμήσεις, με ποσοστό 36,6% (EU15: 20%), ξεχωρίζει από τις αντίστοιχες τοποθετήσεις των άλλων κρατών μελών και μάλιστα συνιστά το υψηλότερο συγκριτικά ποσοστό.

Η πολιτική ειδησεογραφία φαίνεται ότι συνιστά σχετικό (μέτριο) ενδιαφέρον για ποσοστό 48% της Ελληνικής κοινής γνώμης όπως και για ποσοστό 49,9% της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (EU15). Αξιοσημείωτο είναι δε ότι 2 στους 10 Έλληνες δεν διακρίνουν κανένα ενδιαφέρον (δεν δίνουν καμία προσοχή) στην πολιτική ειδησεογραφία. Αντίστοιχα, το ποσοστό των ερωτηθέντων Ευρωπαίων πολιτών που εκφράζει την ίδια τοποθέτηση ανέρχεται σε 21,3%.

Σχετικό (μέτριο) είναι το ενδιαφέρον που παρουσιάζουν οι ειδήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ποσοστό 49,4% της Ελληνικής κοινής γνώμης. Η τοποθέτηση αυτή φαίνεται να ταυτίζεται με εκείνη του μέσου Ευρωπαίου πολίτη, καθώς σχεδόν 5 στους 10 εκφράζουν την άποψη αυτή. Αδιάφορη για την Ευρωπαϊκή ειδησεογραφία εμφανίζεται να είναι μερίδα της Ελληνικής κοινής γνώμης σε ποσοστό 13,3%, όπως και σημαντική μερίδα της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (EU15: 29,7%).

Αίσθηση Ταυτότητας: Έλληνας η/και... Ευρωπαίος

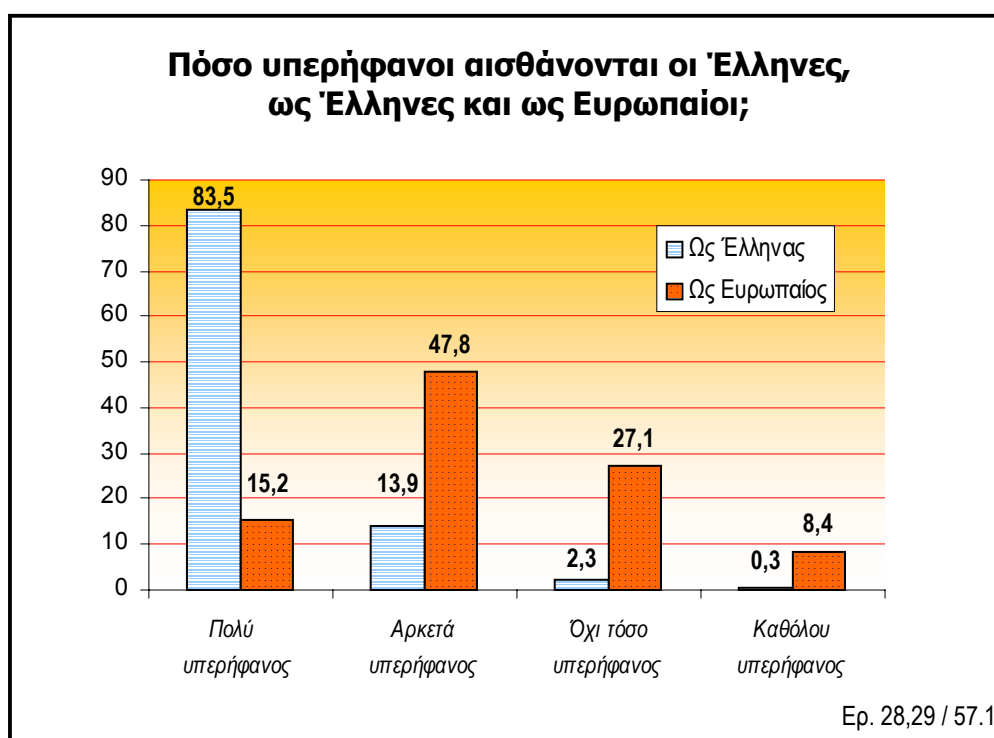
Η αίσθηση της ταυτότητας ή της συνείδησης των Ελλήνων πολιτών, σε μια πρόβλεψη στο άμεσο μέλλον, φαίνεται να παραμένει Ελληνική για ποσοστό 48% της Ελληνικής κοινής γνώμης, ενώ ποσοστό 46% εκτιμά ότι θα έχει διαμορφώσει μια διπλή ταυτότητα-συνείδηση, η οποία θα είναι κυρίως Ελληνική και δευτερογενώς Ευρωπαϊκή. Αντίθετα ελάχιστοι είναι οι Έλληνες (3,8%) που πιστεύουν ότι στο άμεσο μέλλον θα διαμορφώσουν μια ταυτότητα-συνείδηση πρωτίστως Ευρωπαϊκή και δευτερογενώς Ελληνική. Τέλος, πολύ μικρός είναι ο αριθμός των Ελλήνων (1,7%) που διαβλέπει μια αμιγώς Ευρωπαϊκή ταυτότητα.

Συγκριτικά με προηγούμενη έρευνα του Ευρωβαρομέτρου (56.2)¹, παρατηρείται αισθητή ενίσχυση της θέσης που θέλει τον Έλληνα να έχει μία διττή ταυτότητα (Ελληνική και Ευρωπαϊκή) στο προσεχές μέλλον, καθώς η σχετική τοποθέτηση παρουσιάζεται προσαυξημένη κατά έντεκα ποσοστιαίες μονάδες (EB56.2: 35% - EB57.1: 46%).

Στα ίδια επίπεδα με τις Ελληνικές τοποθετήσεις φαίνονται να κινούνται οι τοποθετήσεις των πολιτών των άλλων Ευρωπαϊκών κρατών-μελών διαμορφώνοντας μια κοινή πρόβλεψη για το μέλλον της εθνικής και Ευρωπαϊκής συνείδησης των πολιτών των διαφόρων κρατών-μελών.

Αναλυτικότερα, ποσοστό 38,4% των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκτιμούν ότι στο άμεσο μέλλον δεν πρόκειται να διαφοροποιηθεί η εθνική τους συνείδηση ή ταυτότητα. Αντίστοιχα, σχεδόν 5 στους 10 Ευρωπαίους πολίτες (47,9) θεωρούν ότι θα ενσωματώσουν την Ευρωπαϊκή ταυτότητα-συνείδηση, ως δεύτερη αξιολογικά. Ελαφρώς πιο αισιόδοξος από τον μέσο Έλληνα, ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης (σε ποσοστό 7,2%) θεωρεί ότι στο άμεσο μέλλον θα αισθάνεται πρωτίστως Ευρωπαίος και δευτερογενώς εθνικός. Τέλος, μόλις 4 στους 100 πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπουν ότι στο άμεσο μέλλον θα αισθάνονται αμιγώς Ευρωπαίοι.

Οι Έλληνες, σχεδόν στο σύνολό τους (ποσοστό 83,5%), δηλώνουν πολύ υπερήφανοι για την εθνικότητά τους, με τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο να κυμαίνεται σε αισθητά χαμηλότερα επίπεδα (EU15: 43,9%). Αρκετά υπερήφανοι για την εθνικότητά τους φέρονται να είναι οι Έλληνες ερωτηθέντες σε ποσοστό 13,9%, ενώ το ίδιο ισχύει για το 41,1% των ερωτηθέντων πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU15).

Το ποσοστό των Ελλήνων που δηλώνουν ελάχιστα υπερήφανοι για την εθνικότητά τους εμφανίζεται ιδιαίτερα χαμηλό (2,3%), ενώ εκείνο που εκφράζει τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο εμφανίζεται συγκριτικά υψηλότερο (8,3%). **Σε μια συγκριτική θεώρηση, οι Έλληνες φέρονται να είναι οι πλέον υπερήφανοι, μεταξύ των πολιτών των 15 κρατών μελών, για την εθνικότητά τους.**

¹ Η έρευνα 'Standard Eurobarometer 56.2' διεξήχθη μεταξύ 13 Οκτωβρίου και 19 Νοεμβρίου 2001. Τα αποτελέσματα βρίσκονται δημοσιευμένα στον ιστοχώρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: <http://europa.eu.int/comm/dg10/epo>

Η Ευρωπαϊκή ταυτότητα φαίνεται να δημιουργεί αίσθημα εξαιρετικής υπερηφάνειας σε ποσοστό 15,2% της Ελληνικής κοινής γνώμης. Αντίστοιχα, ο Ευρωπαϊκός μέσος όρος διαμορφώνεται σε ποσοστό 14,2%. Αρκετά υπερήφανοι για την Ευρωπαϊκή τους ταυτότητα δηλώνουν οι περισσότεροι Έλληνες (47,8%), όπως και οι περισσότεροι πολίτες των άλλων κρατών-μελών (ΕΥ15: 47,7%). Ωστόσο, συγκριτικά υψηλό φαίνεται να είναι το ποσοστό της Ελληνικής κοινής γνώμης που δηλώνει ότι αισθάνεται ελάχιστα υπερήφανο για την Ευρωπαϊκή του ταυτότητα (27,1% έναντι 16,9% του Ευρωπαϊκού μέσου όρου). Τέλος, δυσaréσκεια για την Ευρωπαϊκή του ταυτότητα φέρεται να εκφράζει ποσοστό 8,4% της Ελληνικής κοινής γνώμης, ενώ ο αντίστοιχος Ευρωπαϊκός μέσος όρος διαμορφώνεται σε ποσοστό 9,7%.

Η Ελληνική Θέση και Οπτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ελληνική 'ευρωγνώση'

Η αίσθηση γνώσης που διατυπώνει η Ελληνική κοινή γνώμη αναφορικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση χαρακτηρίζεται επιεικώς ικανοποιητική, καθώς διαμορφώνεται σε ένα μέσο επίπεδο (4,65) της δεκαδικής κλίμακας (βαθμονομικά από 1 έως 10). Στην πέμπτη βαθμίδα της δεκαδικής κλίμακας τοποθετεί το επίπεδο γνώσης της η πλειοψηφία των Ελλήνων (ποσοστό 23,7%), με το αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο (EU15) να διαμορφώνεται σε ποσοστό 19,3%.

Η αυτοαξιολόγηση της *ευρωγνώσης* από τους Έλληνες αναδεικνύει κάποια έλλειψη αυτοπεποίθησης σε αυτόν τον τομέα γνώσης-πληροφόρησης, γεγονός το οποίο έχει επισημανθεί και σε προηγούμενες μετρήσεις της Ελληνικής κοινής γνώμης. ***Από την κατάταξη τοποθετήσεων τους, είναι προφανές ότι οι Έλληνες δεν αισθάνονται να γνωρίζουν πολλά γύρω από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις πολιτικές της και τους θεσμούς της.***

Σχετικά ομοιόμορφα καταγράφονται τα επίπεδα γνώσης των πολιτών σχεδόν όλων των κρατών μελών, χωρίς να παρουσιάζουν αισθητές αποκλίσεις από τα αντίστοιχα Ελληνικά. Μάλιστα θα λέγαμε ότι η Ελληνική κοινή γνώμη εμφανίζει, συγκριτικά, βελτιωμένη εικόνα πληροφόρησης σε σχέση με το μέσο Ευρωπαϊκό πολίτη.

'Ευρωπληροφόρηση': Χρήση και Προτίμηση Πηγών

Η τηλεόραση συνιστά το κυριότερο μέσο Ευρωπληροφόρησης των Ελλήνων, με τις καθημερινές εφημερίδες να αποτελούν τη δεύτερη σημαντική πηγή πληροφόρησης μαζί με τις συζητήσεις με πρόσωπα του οικείου περιβάλλοντος.

- Αναφορικά με τη χρήση πηγών (ως μέσων) πληροφόρησης για θέματα που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι Έλληνες εκδηλώνουν σαφή προτίμηση στην τηλεόραση. Σύμφωνα με τις τοποθετήσεις των ερωτηθέντων, σχεδόν 7 στους 10 Έλληνες (ποσοστό 68%) χρησιμοποιούν την τηλεόραση προκειμένου να συγκεντρώσουν πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις πολιτικές και τους θεσμούς της. Την πρώτη προτίμηση φαίνεται να συνιστά η τηλεόραση και για το μέσο Ευρωπαϊκό πολίτη (EU15), καθώς την επιλέγουν σε ποσοστό 64,9%.
- Οι καθημερινές εφημερίδες, με ποσοστό 27,4%, αποτελούν επίσης σημαντική πηγή πληροφόρησης των Ελλήνων. Σε σχέση βέβαια με τις τοποθετήσεις των άλλων Ευρωπαίων πολιτών, οι Έλληνες και οι Πορτογάλοι (17,2%) εμφανίζουν εξαιρετικά χαμηλότερα επίπεδα στη χρησιμοποίηση των εφημερίδων για λήψη πληροφόρησης αναφορικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης, με ποσοστό αντιπροσώπευσης 44,4% της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (EU15), χρησιμοποιεί τις εφημερίδες για τον παραπάνω σκοπό.
- Σημαντικό ποσοστό της Ελληνικής κοινής γνώμης (27,3%) καταφεύγει στις συζητήσεις με πρόσωπα του οικείου περιβάλλοντος (συγγενείς, φίλοι, συνάδελφοι) προκειμένου να συγκεντρώσει πληροφόρηση για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το ίδιο φαίνεται να πράττει ποσοστό 20,6% της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (EU15).
- Το ραδιόφωνο ως μέσο *Ευρωπληροφόρησης* φαίνεται να αξιοποιείται από λιγότερους Έλληνες (ποσοστό 22,3%), με τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο να είναι 31,4%.
- Ένα σημαντικό ποσοστό της Ελληνικής κοινής γνώμης (16,9%) φέρεται να μην αναζητά ποτέ -κυρίως λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος- πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αρκετά υψηλό παρουσιάζεται το αντίστοιχο ποσοστό που εκφράζει τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο (20,6%).

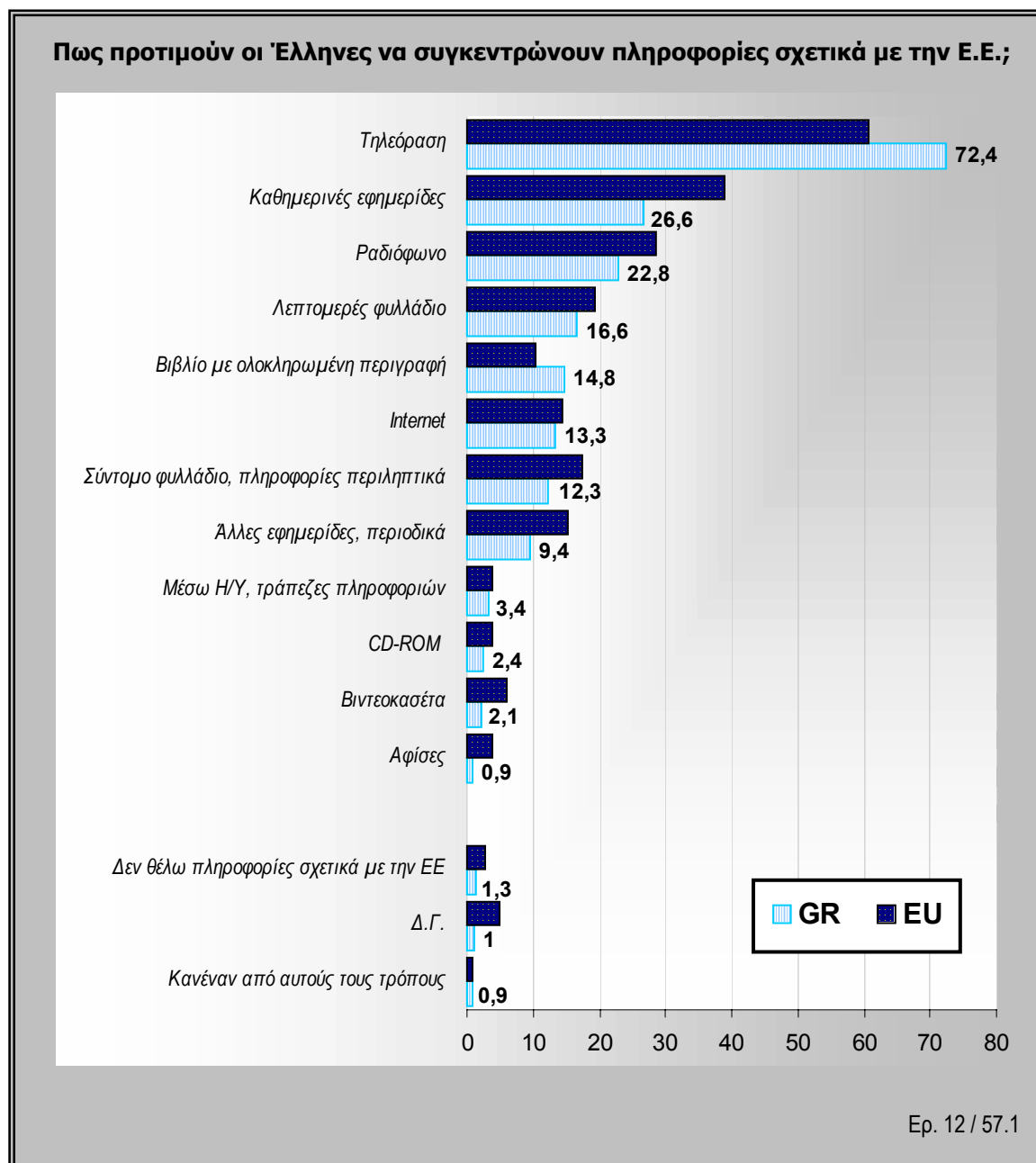

- Το διαδίκτυο εμφανίζεται με χαμηλά ποσοστά στη χρήση των πηγών πληροφόρησης για Ευρωπαϊκά θέματα, καθώς αξιοποιείται μόνο από το 8,7% των ερωτηθέντων Ελλήνων, ενώ εξαιρετικά χαμηλή παρουσιάζεται και η χρήση CD-ROM (ποσοστό 1,5%). Οι υπόλοιποι Ευρωπαίοι πολίτες εμφανίζουν ελαφρώς υψηλότερα ποσοστά στη χρήση του διαδικτύου (EU15: 13,7%).

- Τα βιβλία και τα διάφορα ενημερωτικά έντυπα χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς της *Ευρωπαϊκής πληροφόρησης* από το 8% των ερωτηθέντων Ελλήνων, ενώ εξαιρετικά χαμηλή ανταπόκριση της Ελληνικής κοινής γνώμης (3,2%) φαίνεται να συγκεντρώνει η ανάρτηση πληροφοριών Ευρωπαϊκού περιεχομένου σε δημόσιους χώρους και σε προθήκες δημοσίων οργανισμών.
- Τέλος, τα Γραφεία Πληροφοριών της Ε.Ε., τα κέντρα και σημεία πληροφοριών Euro-info, οι Ευρωπαϊκές βιβλιοθήκες, αξιοποιούνται από ελάχιστους Έλληνες (ποσοστό 2,2%), ενώ σχεδόν ανύπαρκτη (1 έως 1,6%) φαίνεται να είναι η αναζήτηση πληροφόρησης μέσω των επαγγελματικών ενώσεων, των εργατικών συνδικάτων, των ενώσεων καταναλωτών και άλλων συναφών ενώσεων συμφερόντων.

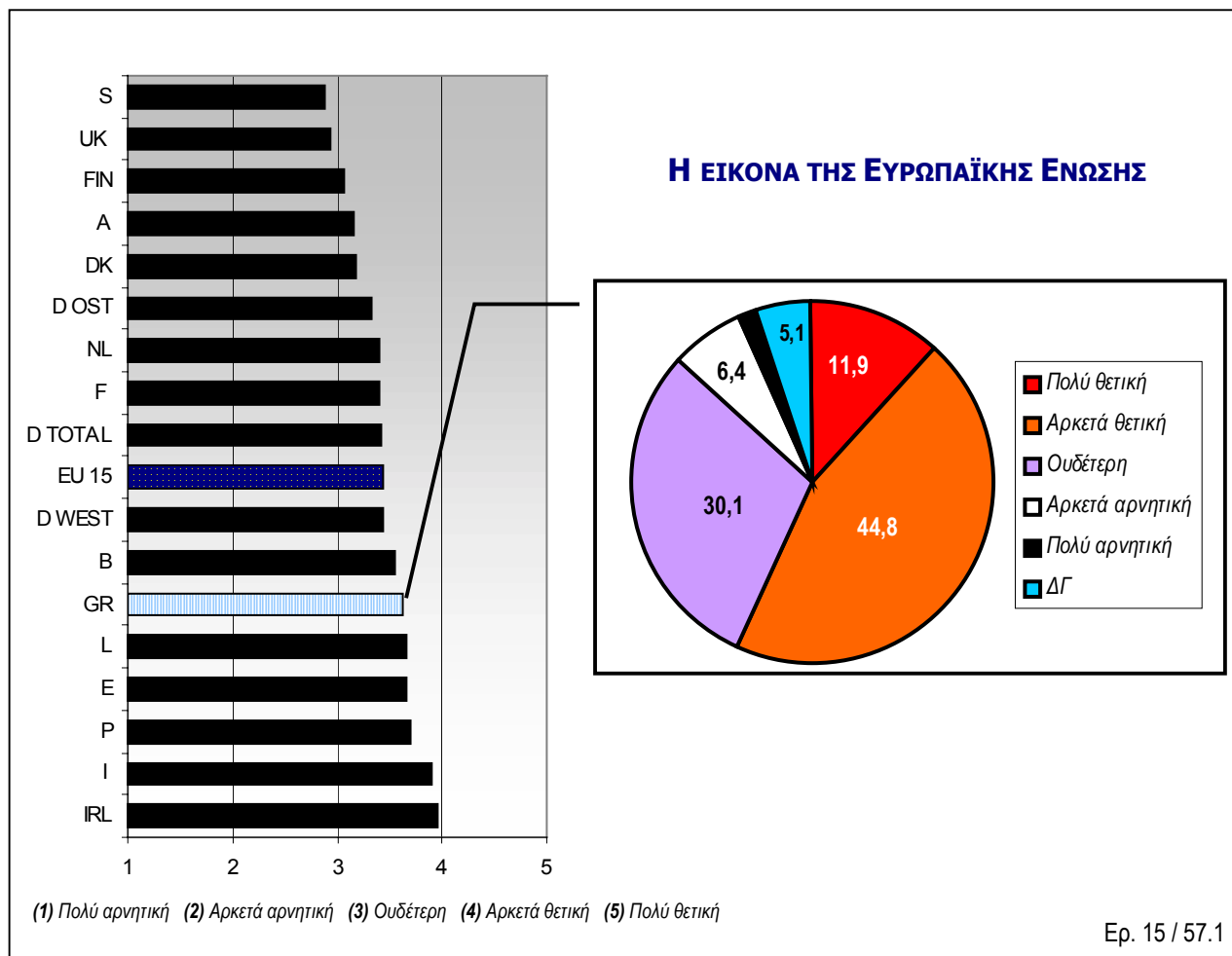
Όπως έχει ήδη επισημανθεί, η τηλεόραση θεωρείται από τους Έλληνες ως η πλέον επιθυμητή πηγή για τη λήψη πληροφόρησης αναφορικά με θέματα που σχετίζονται με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ποσοστό 72,4% της Ελληνικής κοινής γνώμης εκφράζει την επιθυμία να χρησιμοποιεί την τηλεόραση ως βασικό μέσο για τη λήψη της σχετικής πληροφόρησης.

Τα υπόλοιπα παραδοσιακά μέσα πληροφόρησης (ραδιόφωνο, εφημερίδες) εμπεριέχονται στις δευτερεύουσες προτιμήσεις των Ελλήνων, χωρίς ωστόσο να εμφανίζεται κάποια απαίτηση της Ελληνικής κοινής γνώμης για λήψη Ευρωπαϊκής πληροφόρησης από τα συγκεκριμένα μέσα ενημέρωσης. Έκπληξη προκαλεί το γεγονός ότι διατυπώνεται επιθυμία από ένα σχετικά υψηλό ποσοστό Ελλήνων (13,3%) για λήψη Ευρωπαϊκής πληροφόρησης μέσω του διαδικτύου.

Η εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Η Ελληνική Πρόσληψη

Θετική εικόνα έχουν σχεδόν 6 στους 10 Έλληνες για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Την ίδια εικόνα φέρεται να έχει 1 στους 2 Ευρωπαίους πολίτες (EU15).

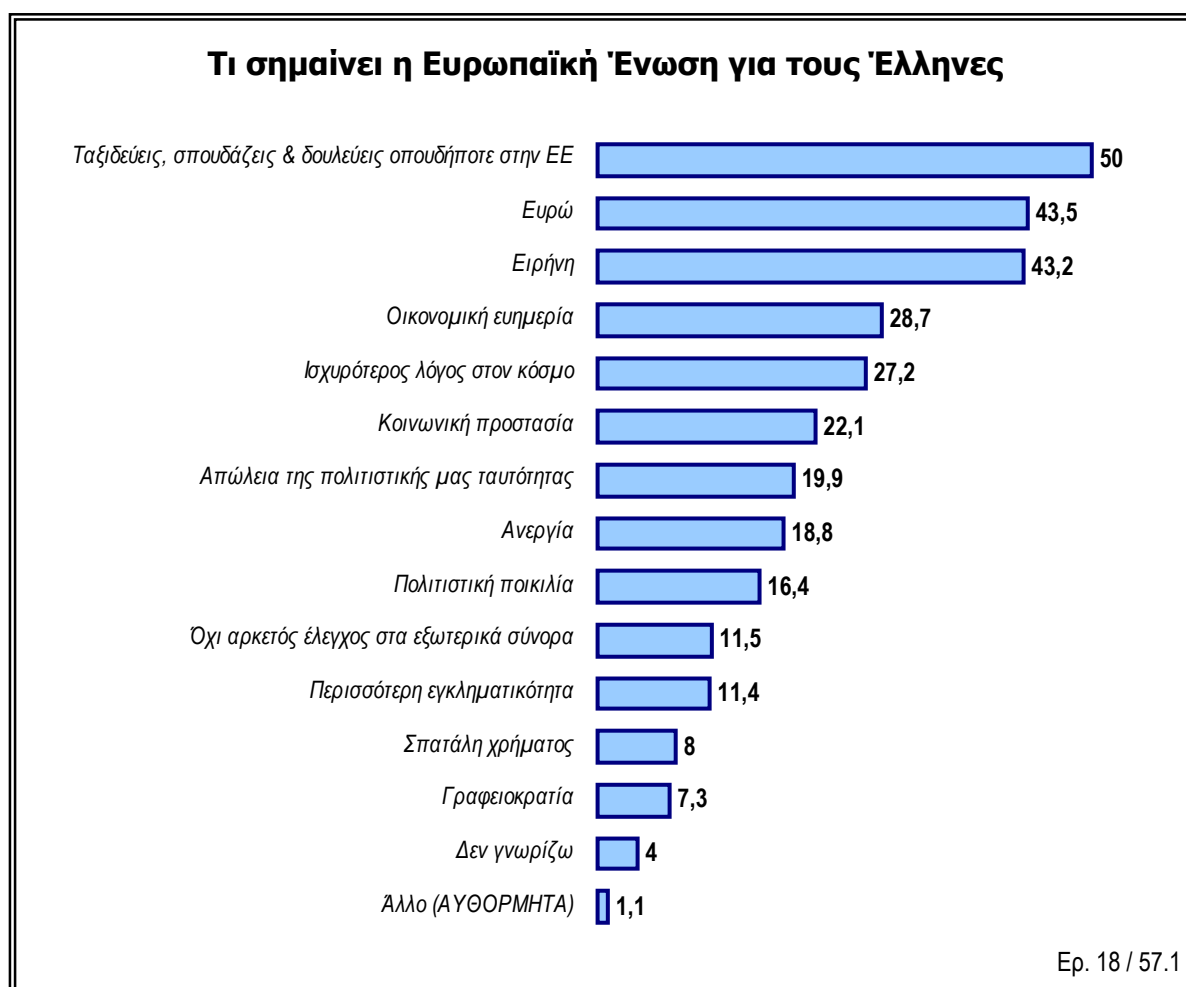
- ✓ Το 11,9% των Ελλήνων ερωτηθέντων εκφράζεται κατηγορηματικά για τη θετική εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ✓ Το 44,8% της Ελληνικής κοινής γνώμης θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση προβάλλει μια αρκετά θετική εικόνα
- ✓ Το 30,1% των Ελλήνων, (3 στους 10), εκφράζεται ουδέτερα για την εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ✓ Το 6,4% των Ελλήνων, όπως και το 10% των ερωτηθέντων Ευρωπαίων πολιτών προσλαμβάνει μια αρκετά αρνητική εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ✓ Τέλος, μόνο το 1,7% της Ελληνικής κοινής γνώμης έχει μια πολύ αρνητική εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επεκτείνοντας τη διερεύνηση σχετικά με την εικόνα-αντίληψη των Ελλήνων για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και σε ερώτημα της έρευνας για το πως θα αισθάνονταν σε περίπτωση διάλυσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (46,4%) τοποθετείται ουδέτερα, εκφράζοντας την αίσθηση της αδιαφορίας για μια τέτοια υπόθεση. Ουδέτερα τοποθετείται επίσης ποσοστό 43,7% της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (EU15). Ωστόσο, ένα εξαιρετικά υψηλό ποσοστό της Ελληνικής κοινής γνώμης (41,1%)

δηλώνει ότι θα ήταν πολύ δυσαρεστημένο από μια τέτοια εξέλιξη. Το ίδιο φαίνεται να πιστεύει και το 34,1% των ερωτηθέντων Ευρωπαίων πολιτών (ΕU15).

Πρωτίστως οι πολίτες του Λουξεμβούργου (59,3%), οι Πορτογάλοι (50,1%), οι Ιταλοί (49,7%) και ακολούθως οι Έλληνες φέρονται να είναι οι λαοί που θα εξέφραζαν τη μεγαλύτερη δυσαρέσκεια σε περίπτωση διάλυσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μια μικρή μερίδα Ελλήνων (4,9%) εκφραζόμενη αυθόρμητα δηλώνουν ότι θα αισθανόντουσαν ανακούφιση σε περίπτωση μιας άμεσης απαισιόδοξης εξέλιξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε μια σημασιολογική ερμηνεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι Έλληνες φαίνονται να διακρίνουν, στην πλειοψηφία τους, τις θετικές πτυχές της Ε.Ε., χωρίς να παραλείπουν την επισήμανση εκείνων που καταγράφονται ως αρνητικές συνέπειες.

- ✓ **Για 1 στους 2 Έλληνες, όπως και για 1 στους 2 Ευρωπαίους πολίτες, η Ευρωπαϊκή Ένωση σημαίνει ελευθερία να ταξιδεύεις, να σπουδάζεις και να δουλεύεις οπουδήποτε στα 15 κράτη-μέλη.**
- ✓ Το Ευρώ, επίσης, συνιστά την Ευρωπαϊκή Ένωση για ποσοστό 43,5% της Ελληνικής κοινής γνώμης, όπως και για ποσοστό 48,6% της αντίστοιχης Ευρωπαϊκής (ΕU15).
- ✓ Η Ευρωπαϊκή Ένωση ερμηνεύεται ως διασφάλιση της ειρήνης από μερίδα Ελλήνων που αντιστοιχεί σε ποσοστό 43,2% της Ελληνικής κοινής γνώμης. Ο αντίστοιχος Ευρωπαϊκός μέσος όρος διαμορφώνεται σε αισθητά χαμηλότερα επίπεδα (32,4%).
- ✓ Με την οικονομική ευημερία φαίνεται να ταυτίζει το 1/3 σχεδόν των Ελλήνων την Ευρωπαϊκή Ένωση (ποσοστό 28,7%).

- ✓ Ισχυρότερο λόγο στον κόσμο συνιστά η Ευρωπαϊκή Ένωση για ποσοστό 27,2% της Ελληνικής κοινής γνώμης. Επιπλέον 2 στους 10 Έλληνες, συνειρμικά, ταυτίζουν την Ε.Ε. με την κοινωνική προστασία.
- ✓ Απώλεια της πολιτισμικής ταυτότητας σημαίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για 1 στους 5 Έλληνες (19,9%), ενώ σημαίνει πολιτιστική ποικιλομορφία για το 16,4% των ερωτηθέντων Ελλήνων και αντίστοιχα για το 26,1% των Ευρωπαίων πολιτών (EU15).
- ✓ Σχεδόν 1 στους 5 Έλληνες (18,8%) αποδίδει την Ε.Ε. με την έννοια της ανεργίας, ενώ το 11,5 την ταυτίζει με την απώλεια ελέγχου στα εξωτερικά σύνορα (Ευρωπαϊκός μέσος όρος: 20,2%).
- ✓ Σπατάλη χρήματος σημαίνει η Ε.Ε. για το 8% των Ελλήνων, ενώ την ίδια σημασία της αποδίδει 1 στους 5 Ευρωπαίους (EU15: 19,4%).
- ✓ Γραφειοκρατία θεωρεί την Ευρωπαϊκή Ένωση το 7,3% της Ελληνικής κοινής γνώμης, ενώ την ίδια άποψη εκφράζει ποσοστό 18,5% της αντίστοιχης Ευρωπαϊκής (EU15).
- ✓ Η Ευρωπαϊκή Ένωση ταυτίζεται με την αύξηση της εγκληματικότητας από το 11,4% των Ελλήνων. (Ευρωπαϊκός μέσος όρος: 15,9%).

Σε μια ψυχολογική διερεύνηση της Ελληνικής κοινής γνώμης, η έρευνα προσπαθεί να διαγνώσει τη μορφή και το ύψος της αίσθησης των Ελλήνων για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- Την αίσθηση της ελπίδας διατυπώνει το 57,8% (EU15: 47,2%).
- Την αίσθηση εμπιστοσύνης εκφράζει το 28,3% (EU15: 29,3%).
- Ανησυχία εκδηλώνει το 23,8% (EU15: 14,7%).
- Δυσπιστία απέναντι στην Ε.Ε. ομολογεί το 15% (EU15: 16%).
- Το 11,3% δηλώνει απουσία συγκεκριμένης αίσθησης (EU15: 18,6%).
- Το 10,6% δηλώνει ενθουσιασμένο με την Ε.Ε (EU15: 10,5%).
- Τέλος, μόνο το 1,7% των Ελλήνων ερωτηθέντων δηλώνει ότι η Ε.Ε του δίνει την αίσθηση της απόρριψης, με τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο να είναι 4,6%.

Η οικοδόμηση της Ευρώπης: Επίκαιροι Ελληνικοί Φόβοι

Τους φόβους που ενδεχομένως προκαλεί η οικοδόμηση της Ευρώπης στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης διατυπώνουν οι Έλληνες, απαντώντας σε σχετικό ερώτημα.

- **Ο κυριότερος φόβος των Ελλήνων αναφέρεται στο ενδεχόμενο αύξησης της ανεργίας, καθώς ποσοστό 78,3% τοποθετείται σχετικά.** Λιγότερο φαίνεται ν' ανησυχούν, στο σύνολό τους (EU15: 64,6%) οι ερωτηθέντες Ευρωπαίοι πολίτες.
- Η αύξηση της διακίνησης των ναρκωτικών και του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος συνιστά εξ' ίσου σημαντικό φόβο για 7 στους 10 Έλληνες (70,8%).
- Το ενδεχόμενο της επιβολής αποφάσεων από τα ισχυρότερα κράτη-μέλη φαίνονται να φοβούνται πλέον των 6 στους 10 Έλληνες (64,8%), ενώ το ίδιο φοβούνται περισσότεροι από 5 στους 10 Ευρωπαίους πολίτες, καθώς ο Ευρωπαϊκός μέσος όρος εμφανίζεται συγκριτικά χαμηλότερος (52,5%).
- Ο φόβος μιας οικονομικής κρίσης στα πλαίσια οικοδόμησης της Ευρώπης φαίνεται να απασχολεί σχεδόν 6 στους 10 Έλληνες (58,5%). Ο ίδιος φόβος φαίνεται να είναι κοινός για 5 στους 10 Ευρωπαίους πολίτες (49,1%).
- Την απώλεια των κοινωνικών παροχών φοβούνται τόσο οι Έλληνες (58,5%) όσο και οι Ευρωπαίοι πολίτες στο σύνολο των 15 χωρών-μελών (54,8%).

- Την απώλεια της εθνικής τους ταυτότητας φαίνονται να φοβούνται οι Έλληνες, σε ποσοστό 56,8%, ενώ ο αντίστοιχος ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι 41,3%.
- Τέλος 4 στους 10 Έλληνες (39,6%) εκδηλώνουν το φόβο ότι η Ελλάδα δεν θα υφίσταται πλέον σε μια Ενωμένη Ευρώπη. Ωστόσο, η πλειοψηφία της Ελληνικής κοινής γνώμης (54,9%) δηλώνει κατηγορηματικά ότι δεν συμμερίζεται αυτό το φόβο.

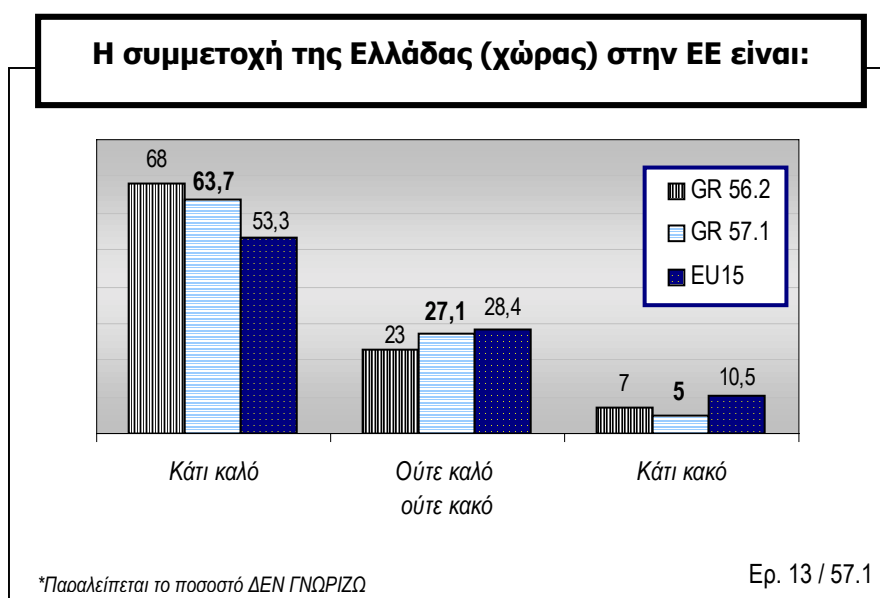
Ως μια γενική επισήμανση, η οποία προκύπτει από τη συγκριτική παρατήρηση της κοινής γνώμης των 15 κρατών-μελών, αναφέρουμε ότι οι Έλληνες εμφανίζουν σχετικά υψηλότερα ποσοστά ανησυχίας -σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο- σε όλα τα παραπάνω τιθέμενα από την έρευνα πεδία τα οποία στοιχειοθετούν φόβο.

Από τη θέση ενός Κράτους-Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ελληνική Στάση

Η Ελληνική κοινή γνώμη, στην απόλυτη πλειοψηφία της (63,7%), θεωρεί ότι η συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνιστά θετική πράξη. Την ίδια γνώμη φέρονται να έχουν για τη συμμετοχή της χώρας τους και οι υπόλοιποι ερωτηθέντες από τα 15 κράτη-μέλη της Ε.Ε. (EU15: 53,3%). Οι Έλληνες, μεταξύ των 15 Ευρωπαίων, συγκαταλέγονται στους πέντε πρώτους που εκδηλώνουν υψηλό βαθμό ευαρέσκειας από τη συμμετοχή της χώρας τους στην Ε.Ε. Μόνο 5 στους 100 Έλληνες (5%) φέρονται να διακρίνουν κάτι κακό, ποσοστό πολύ μικρότερο από το αντίστοιχο των 15 κρατών μελών (10,5%). Τέλος, το 27,1% της Ελληνικής κοινής γνώμης τοποθετείται ουδέτερα.

Στο παρακάτω γράφημα απεικονίζονται συγκριτικά -μεταξύ της προηγούμενης έκδοσης του Ευρωβαρομέτρου (56.2) και της παρούσας (57.1)- η διαμόρφωση και η εξέλιξη της αίσθησης των Ελλήνων από τη συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αποτίμηση της Ελληνικής Συμμετοχής

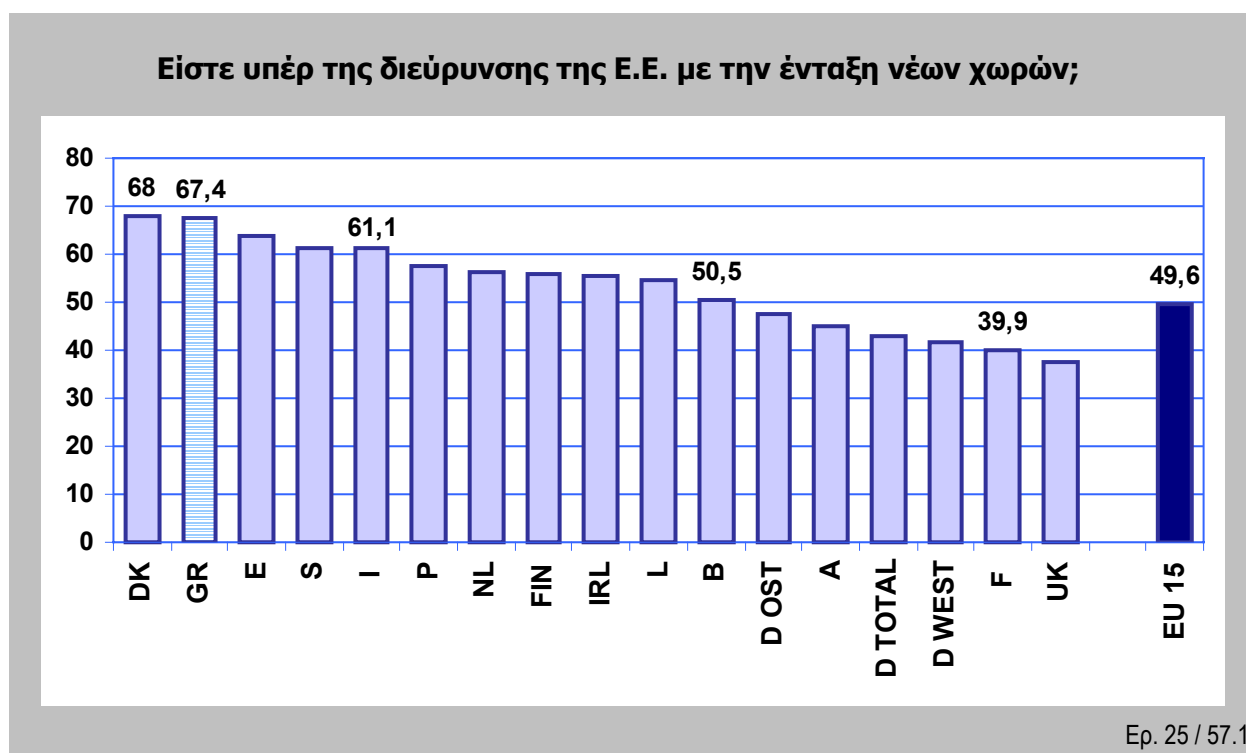
Σε μια συνολική εκτίμηση / αποτίμηση, **ποσοστό 72,4% των ερωτηθέντων Ελλήνων θεωρεί ότι η Ελλάδα έχει ωφεληθεί από τη συμμετοχή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση**, με τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο να διαμορφώνεται στα επίπεδα του 51,2%. Αρνητική άποψη στο θέμα φαίνεται να έχει το 14,2% της Ελληνικής κοινής γνώμης όσον αφορά τη χώρα του, ενώ ο αντίστοιχος Ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι 25,6%. Επισημαίνεται ότι πρώτοι οι Ιρλανδοί (85,8%), με τους Έλληνες να ακολουθούν, εμφανίζονται να είναι από τους πλέον ευχαριστημένους Ευρωπαίους πολίτες αναφορικά με τη συμμετοχή της χώρας τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σε μια προσπάθεια ανίχνευσης της αίσθησης των Ελλήνων για το τι έχουν αποκομίσει σε προσωπικό επίπεδο από τη συμμετοχή της χώρας τους στην Ε.Ε., το 6,1% των Ελλήνων διακρίνει πλήθος προσωπικών οφελών. Συγκριτικά –σε σχέση με τη μη συμμετοχή– περισσότερα προσωπικά πλεονεκτήματα, αναγνωρίζει το 28,9% της Ελληνικής κοινής γνώμης. Αυξημένο ποσοστό (47,1%) της Ελληνικής κοινής γνώμης, δηλώνει ότι από τη συμμετοχή της Ελλάδας στην Ε.Ε. έχει αποκομίσει, προσωπικά, τόσα πλεονεκτήματα όσα και μειονεκτήματα. Αρνητικές επιπτώσεις σε προσωπικό επίπεδο φέρεται να καταγράφει το 7,4% της Ελληνικής κοινής γνώμης.

Συμμετοχική Διεύρυνση: Η Άποψη ενός Κράτους-Μέλους

Η Ελληνική Εύνοια

Σε μια γενική τοποθέτηση αναφορικά με τη συμμετοχική διεύρυνση (ένταξη νέων μελών) της Ε.Ε., οι Έλληνες εκφράζονται κατηγορηματικά υπέρ (67,4%) μιας τέτοιας μορφής διεύρυνσης. Το ποσοστό αυτό εμφανίζεται ως το δεύτερο υψηλότερο, με ελάχιστη απόκλιση από εκείνο της κοινής γνώμης της Δανίας (68%) που βρίσκεται στην πρώτη θέση. Ο αντίστοιχος Ευρωπαϊκός μέσος όρος εκφράζεται σε ποσοστό 49,6%.

Συγκριτικά με προηγούμενη έρευνα του Ευρωβαρομέτρου (56.2), παρατηρείται μικρή (κατά 1/10) υποχώρηση της θέσης που θέλει τον Έλληνα να τάσσεται υπέρ της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την ένταξη νέων χωρών (EB56.2: 74% - EB57.1: 67,4%).

Αναφορικά με τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο άμεσο μέλλον, με την ενσωμάτωση των υποψηφίων χωρών, οι Έλληνες τοποθετούνται κριτικά, διατυπώνοντας –στην πλειοψηφία τους (53,4%)- ως προτιμότερη επιλογή τη διεύρυνση της Ε.Ε. με τη συμμετοχή ορισμένων μόνο από τις χώρες που επιθυμούν να ενταχθούν.

Ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης (EU15) εκφράζει την ίδια προτίμηση σε ποσοστό 40,4%. Σημαντικό, ωστόσο, είναι εκείνο το ποσοστό της Ελληνικής κοινής γνώμης (27,5%) που φέρεται να επιθυμεί, στο άμεσο μέλλον, τη συμμετοχή στην Ε.Ε. όλων των υποψηφίων προς ένταξη χωρών. Οι Έλληνες που δεν επιθυμούν την περαιτέρω διεύρυνση της Ε.Ε. αντιπροσωπεύουν το 7,4% της κοινής γνώμης, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για το μέσο Ευρωπαίο πολίτη ανέρχεται σε 20,6%. Τέλος, δυσκολία στην προτίμηση επιλογής αναφορικά με το άμεσο μέλλον της Ε.Ε. φέρεται να διατυπώνει 1 στους 10 Έλληνες.

Είναι έκδηλη η προτίμηση των Ελλήνων για μια διευρυμένη Ευρώπη, όπως και η θετική στάση τους έναντι της επικείμενης διεύρυνσης. Το γεγονός τεκμηριώνεται επαρκώς, όπως θα φανεί παρακάτω, καθώς οι Έλληνες προσβλέπουν σε συγκεκριμένα οφέλη, όπως η διασφάλιση της ειρήνης και η ενίσχυση της ασφάλειας στην Ευρώπη, η ενδυνάμωση της Ε.Ε. στη διεθνή κοινότητα και ο περαιτέρω εμπλουτισμός του πολιτισμού της Ε.Ε.

- Ποσοστό 75,8% της Ελληνικής κοινής γνώμης θεωρεί ότι η διεύρυνση της Ε.Ε. με τη συμμετοχή νέων χωρών θα ενισχύσει την ασφάλεια και θα οδηγήσει στη διασφάλιση της ειρήνης στην Ευρώπη. Κοινή φαίνεται να είναι η πεποίθηση αυτή για το 53,3% των ερωτηθέντων Ευρωπαίων πολιτών. Διαφωνία σχετικά εκφράζει το 14,4% της Ελληνικής κοινής γνώμης όπως και το 31% της Ευρωπαϊκής. **Επισημαίνεται ότι οι Έλληνες περισσότερο από όλους τους άλλους Ευρωπαίους πολίτες συνδέουν τη διεύρυνση της Ε.Ε. με ζητήματα ασφαλείας και ειρήνης.**
- Ενίσχυση της ισχύος της Ε.Ε. διεθνώς προβλέπουν ότι θα επιφέρει η διεύρυνση τουλάχιστον 7 στους 10 Έλληνες (73,9%) και 6 στους 10 Ευρωπαίους πολίτες (EU15: 62,9%).
- Πολιτιστικά πλουσιότερη θεωρούν οι Έλληνες (67,8%) ότι θα καταστεί η Ε.Ε., συνεπεία της διεύρυνσης.
- Σχεδόν 4 στους 10 Έλληνες (39,6%) θεωρούν ότι η διεύρυνση δεν θα επιβαρύνει περισσότερο τα υφιστάμενα κράτη-μέλη, και κυρίως κράτη όπως η Ελλάδα. Ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης φέρει την ίδια άποψη σε ποσοστό 25,6%. Ποσοστό 34,6% των Ελλήνων φαίνεται να διαφωνεί σχετικά, ενώ 1 στους 4 Έλληνες δηλώνει ότι αδυνατεί να προβεί σε εκτιμήσεις.

Ωστόσο οι Έλληνες εκτιμούν ότι θα υπάρξουν και αρνητικές επιπτώσεις από την ένταξη νέων χωρών στην Ε.Ε.

- Ένας στους δύο Έλληνες (53%) εκτιμά ότι η προοδευτική αύξηση των μελών της Ε.Ε. θα οδηγήσει αντίστοιχα σε προοδευτική αύξηση της ανεργίας στην Ελλάδα. Αντίθετη, άποψη φαίνεται να έχουν 3 στους 10 Έλληνες ερωτηθέντες (29%).
- Ποσοστό 52,6% της Ελληνικής κοινής γνώμης πιστεύει ότι η διεύρυνση θα προκαλέσει δυσχέρειες στη λήψη αποφάσεων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, με τους διαφωνούντες να συγκεντρώνουν ποσοστό 27,7%. Ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης εμφανίζεται αισθητά πιο απαισιόδοξος, καθώς με ποσοστό 65,4% προβλέπει δυσχέρεια στη δυνατότητα λήψης αποφάσεων σε μια διευρυμένη Ευρώπη.
- Για απώλεια κοινοτικών ενισχύσεων, μετά την ένταξη νέων μελών, ανησυχεί το 44,9% των ερωτηθέντων Ελλήνων, όπως και το 49% Ευρωπαίων πολιτών (EU15). Αντίθετη άποψη φαίνεται να έχει ποσοστό 29,6% των Ελλήνων, ενώ ποσοστό 25,4% εκφράζει άγνοια.

- Για τη βαρύτητα της Ελλάδας σε μια διευρυμένη Ευρώπη φαίνεται να ανησυχεί το 35,4% των Ελλήνων, ενώ η πλειοψηφία (45,2%) δε φαίνεται να ανησυχεί σχετικά.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω, παρατηρούμε ότι η Ελληνική κοινή γνώμη διχάζεται ως προς την εκτίμηση των αρνητικών και θετικών συνεπειών από τη διεύρυνση της Ε.Ε., ενώ μια σημαντική μερίδα των Ελλήνων -ποσοστό που κυμαίνεται από 17% έως 25%- δηλώνει άγνοια και αδυναμία να κάνει σχετικές προβλέψεις ή εκτιμήσεις.

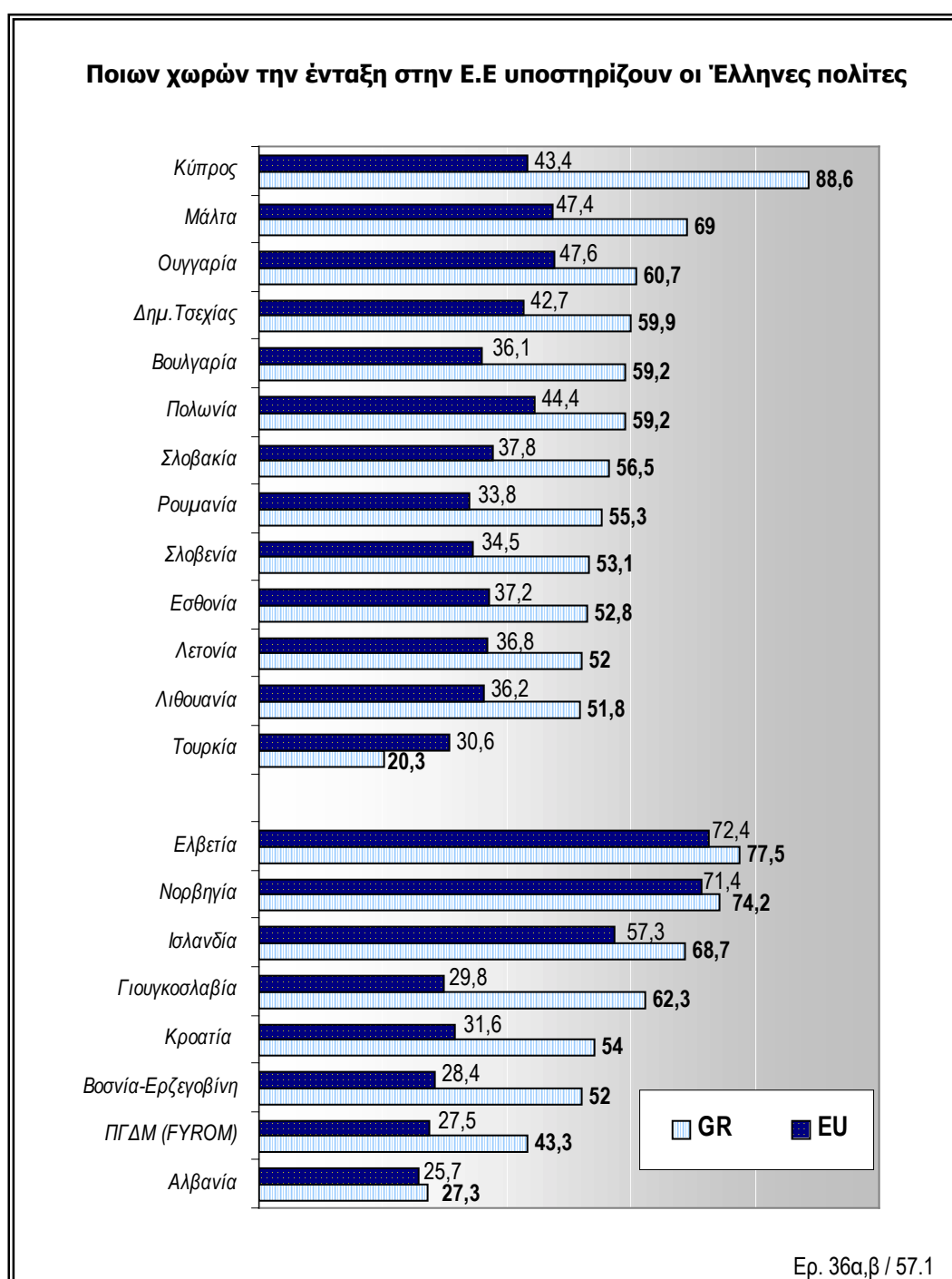
Θεωρώντας ως δεδομένη τη μελλοντική διεύρυνση της Ε.Ε., οι Έλληνες φαίνονται να αντιλαμβάνονται ότι η Ε.Ε. πρέπει να προετοιμάσει ενέργειες και μεταβολές, τόσο σε εσωτερικό επίπεδο, όσο και στις σχέσεις της με τις υποψήφιες χώρες, προκειμένου η ίδια να διευκολύνει την ένταξη των νέων χωρών.

- ✓ Η Ελληνική κοινή γνώμη σε ποσοστό 54,1% κρίνει ότι η Ε.Ε. θα πρέπει να αναπροσαρμόσει τον τρόπο που λειτουργούν οι θεσμοί της πριν καλωσορίσει νέα μέλη. Η αντίληψη αυτή φαίνεται να είναι κοινή και για το 55,3% της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (EU15).
- ✓ Ποσοστό 53,5% των Ελλήνων θεωρεί ότι η Ε.Ε. θα πρέπει να βοηθήσει οικονομικά τις υποψήφιες χώρες, ακόμα και πριν την ένταξή τους.

Η Ελληνική Προτίμηση στην Επιλογή Υποψηφίων

Σε επίπεδο προσωπικής τοποθέτησης των ερωτηθέντων Ελλήνων για το ποιες από τις υποψήφιες χώρες προκρίνουν για ένταξη στην Ε.Ε., διαπιστώνεται μια σαφής προτίμηση για την Κύπρο (σε ποσοστό 88,6%), ενώ ακολουθούν η Μάλτα (69%) και η Ουγγαρία (60,9%). Τόσο η σειρά επιλογής, όσο και τα αντίστοιχα ποσοστά που παρουσιάζει η Ελληνική κοινή γνώμη για τις τρεις αυτές χώρες διαφοροποιούνται από τις επιλογές των υπολοίπων Ευρωπαίων.

Στο γράφημα που ακολουθεί αποτυπώνονται, τόσο σχηματικά όσο και αριθμητικά, οι προτιμήσεις των Ελλήνων για όλες τις υποψήφιες προς ένταξη στην Ε.Ε. χώρες.

Ο Ευρωπαϊκός μέσος όρος, και για τις τρεις παραπάνω επιλογές του ερωτήματος, δεν ξεπερνά σε ποσοστό το 48%. Ειδικότερα για την Κύπρο, οι Έλληνες -για λόγους προφανώς εθνικής συγγένειας και ιστορικών δεσμών με τη χώρα αυτή- δίνουν το υψηλότερο ποσοστό προτίμησης προς μία υποψήφια χώρα, ποσοστό το οποίο αναδεικνύεται και το υψηλότερο μεταξύ όλων των προτιμήσεων των 15 κρατών-μελών.

Γενικά οι Έλληνες, στην απόλυτη πλειοψηφία τους (ποσοστά άνω του 50%), φέρονται να υποστηρίζουν την ένταξη στην Ε.Ε. όλων των υποψηφίων χωρών, με εξαίρεση την Τουρκία, για την ένταξη της οποίας ποσοστό 69,2% των Ελλήνων ερωτηθέντων εκφράζονται αρνητικά.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ένα σημαντικό ποσοστό της Ελληνικής κοινής γνώμης, το οποίο υπερβαίνει στις περισσότερες περιπτώσεις το 20%, αδυνατεί να λάβει θέση υπέρ ή κατά της ένταξης κάποιας από τις υποψήφιες χώρες, γεγονός το οποίο θα μπορούσαμε να αποδώσουμε σε άγνοια σχετικά με τη διαδικασία και τη γεωπολιτική της διεύρυνσης. Ειδικότερα, η άγνοια των Ελλήνων φαίνεται να είναι μεγαλύτερη όσον αφορά την υποψηφιότητα ένταξης των Δημοκρατιών της Βαλτικής.

Καλούμενοι να τοποθετηθούν σχετικά με την ένταξη στην Ε.Ε. μιας σειράς άλλων χωρών, από τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και τα Βαλκάνια, οι Έλληνες διακρίνονται από μια αίσθηση ορθής αντίληψης των κριτηρίων που πρέπει να πληρεί μια χώρα προκειμένου να καταστεί υποψήφια. Επιπλέον φαίνονται να διακρίνουν την ετοιμότητα χωρών όπως η Ελβετία, η Νορβηγία και η Ισλανδία προκειμένου να ενταχθούν ως πλήρη μέλη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

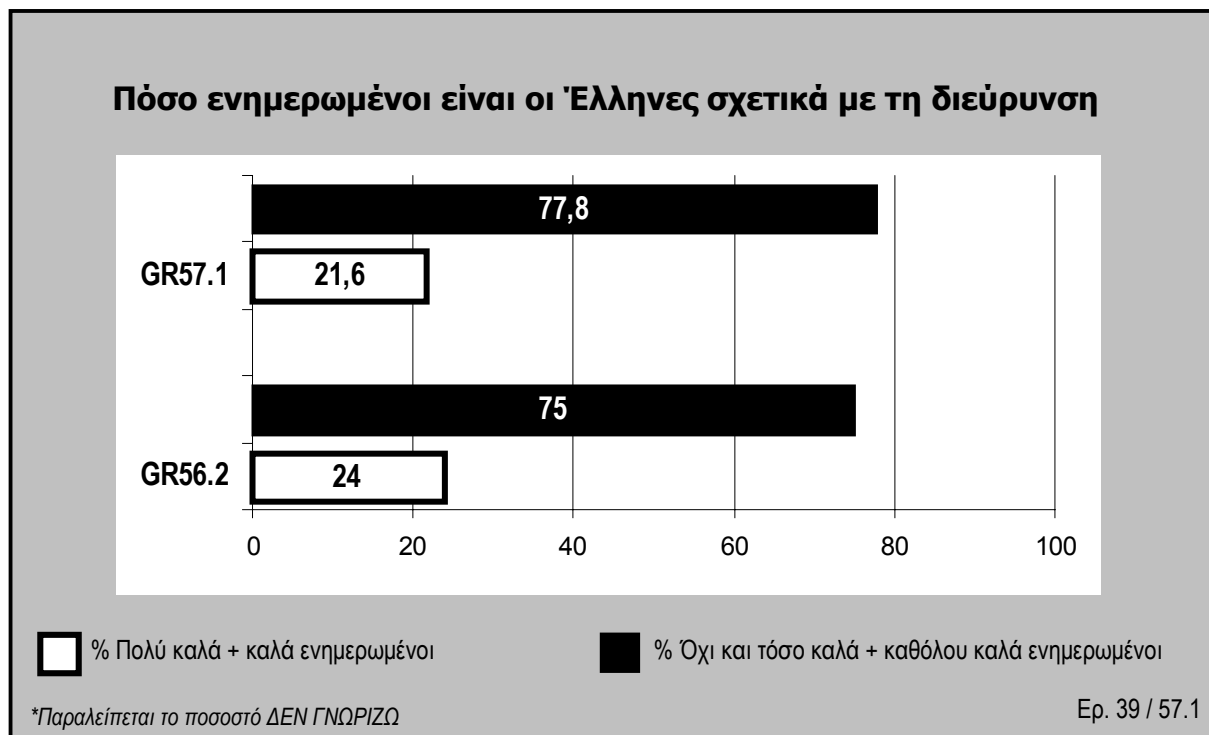
Για την ένταξη της Ελβετίας στην Ε.Ε. θετικά τοποθετείται το 77,5% της Ελληνικής κοινής γνώμης, για τη Νορβηγία το 74,2% και για την Ισλανδία το 68,7%. Με υψηλά ποσοστά, επίσης, οι Έλληνες φαίνονται να υποδεικνύουν την ένταξη στην Ε.Ε. των χωρών που προέκυψαν από τη διάλυση της πρώην Γιουγκοσλαβίας, ήτοι την Γιουγκοσλαβία (62,3%), την Κροατία (54%), τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη (52%) και την FYROM (43,3%). Για τις τελευταίες αυτές χώρες, ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης εμφανίζεται ιδιαίτερα διστακτικός υπέρ της ένταξής τους, καθώς για καμία από αυτές το σχετικό ποσοστό δεν ξεπερνά το 32% (EU15).

Διστακτικοί φαίνονται να είναι οι Έλληνες με το ενδεχόμενο ένταξης της Αλβανίας, τοποθετούμενοι αρνητικά με ποσοστό 60,3%. Τέλος, σχετικά αξιοσημείωτα είναι τα ποσοστά των Ελλήνων που εκφράζουν άγνοια -ποσοστό που κυμαίνεται από 12% έως 22%- και δεν τοποθετούνται υπέρ ή κατά της ένταξης των παραπάνω χωρών (ΕΟΧ & Βαλκανικών), επιβεβαιώνοντας το υψηλό έλλειμμα γνώσης πληροφόρησης-γνώσης μερίδας των Ελλήνων σχετικά με την γεωπολιτική της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

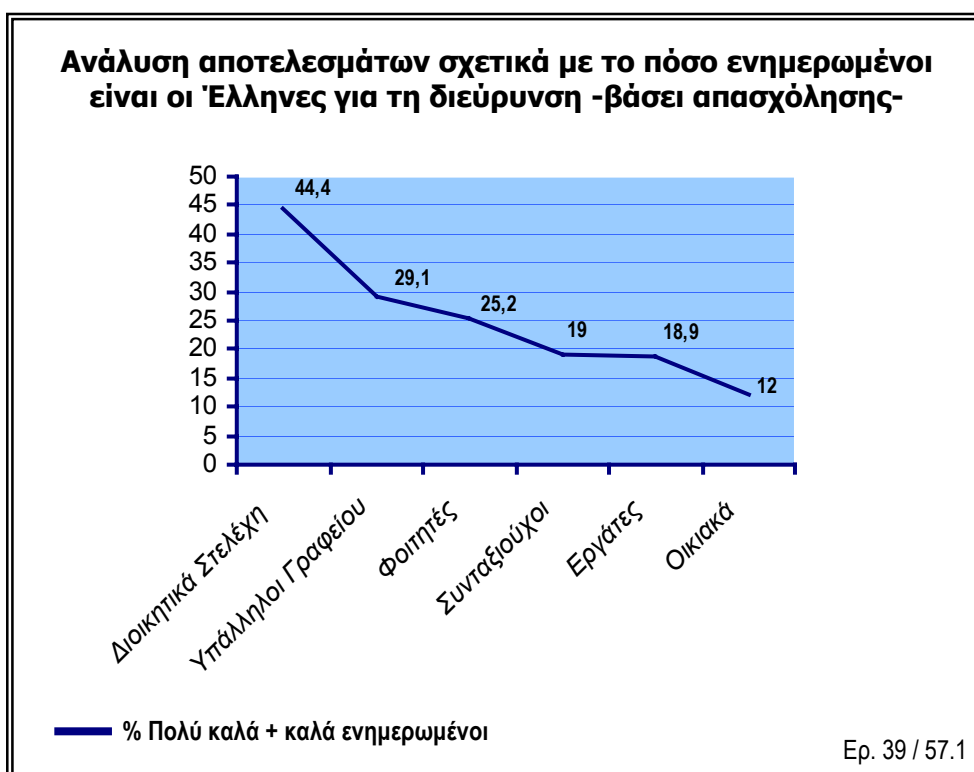
...Διευρυνόμενη Γνώση;

Διερευνώντας την αίσθηση ενημέρωσής των Ελλήνων σχετικά με τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διαπιστώνεται μια αίσθηση της Ελληνικής κοινής γνώμης που οριοθετείται μεταξύ μετριοπάθειας και αμφιβολίας, και η οποία αποκαλύπτει την έλλειψη συγκροτημένης πληροφόρησης, τη σύγχυση και ενδεχομένως την άγνοια της πλειοψηφίας της Ελληνικής κοινής γνώμης. *Είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτικό το γεγονός ότι μόλις ένας στους εκατό (1,3%) Έλληνες αισθάνεται πολύ καλά ενημερωμένος σχετικά με το ζήτημα της διεύρυνσης.* Χωρίς να είναι ιδιαίτερα χαμηλό, ποσοστό 20,3% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι είναι αρκετά ενημερωμένο σχετικά με το θέμα. Αξιοσημείωτο είναι βέβαια ότι, ***1 στους 2 Έλληνες (50,7%) εκφράζει επιφυλάξεις έως και αμφιβολία (όχι και τόσο καλά ενημερωμένος) ως προς τη γνώση του -αίσθηση ενημέρωσης- αναφορικά με τη διεύρυνση.*** Τέλος, ποσοστό 27,1% εκφράζει απόλυτη άγνοια, δηλώνοντας ότι δεν αισθάνεται καθόλου καλά ενημερωμένο σχετικά με το θέμα.

Στο γράφημα που ακολουθεί απεικονίζονται συγκριτικά στοιχεία των εκδόσεων του Ευρωβαρομέτρου 56.2 και 57.1 αναφορικά με την έκταση ενημέρωσης των Ελλήνων για την επικείμενη διεύρυνση.

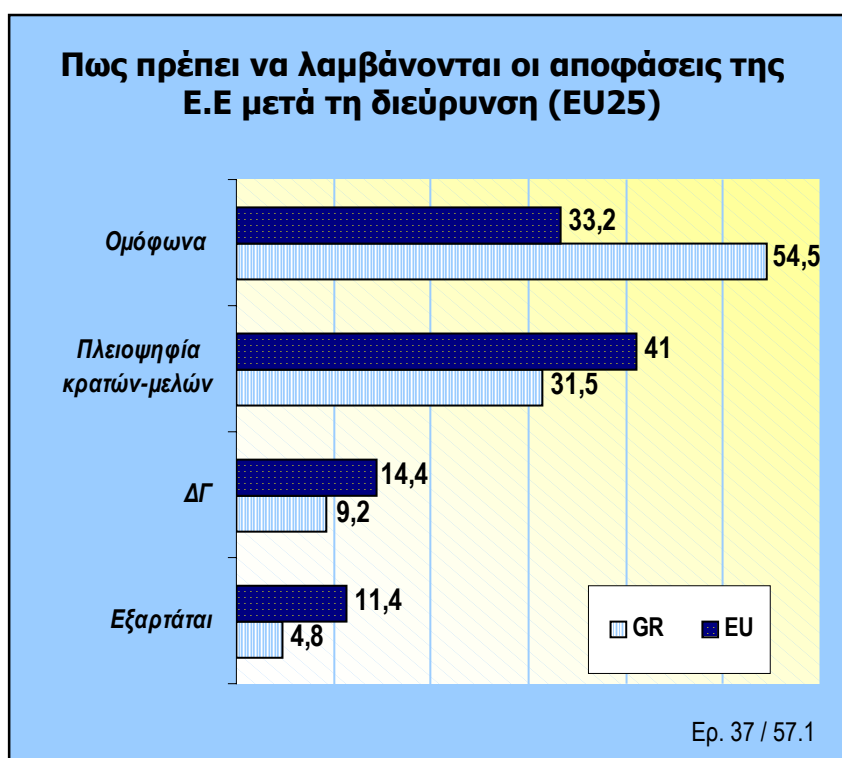
Λαμβάνοντας υπόψη τη οικονομικό-κοινωνική διάρθρωση του Ελληνικού δείγματος, παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των διαφόρων ομάδων πληθυσμού, καθώς περισσότερο ενημερωμένα εμφανίζονται τα διοικητικά στελέχη σε σχέση με τους απασχολούμενους σε οικιακές εργασίες. Ακολουθεί σχετική διαγραμματική απεικόνιση.

Η διάρθρωση της κλίμακας των Ελληνικών τοποθετήσεων αναφορικά με την αίσθηση ενημέρωσης σχεδόν ταυτίζεται με εκείνη που αντιπροσωπεύει την Ευρωπαϊκή κοινή γνώμη, γεγονός το οποίο μας οδηγεί στην παρατήρηση ότι η ελλειμματική αίσθηση ενημέρωσης σχετικά με τη διεύρυνση δεν συνιστά μόνο Ελληνικό φαινόμενο.

Αποφασίζοντας μετά τη διεύρυνση...

Η ανησυχία των Ελλήνων για τη διακυβέρνηση και τη λήψη των αποφάσεων σε μια διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση αποτυπώνεται έκδηλα στις τοποθετήσεις της Ελληνικής κοινής γνώμης σε σχετικό ερώτημα. **Μετά την επικείμενη διεύρυνση, και κατά συνέπεια την αύξηση των κρατών-μελών από 15 σε/έως 25, οι αποφάσεις της ΕΕ, κατά τη γνώμη των Ελλήνων ερωτηθέντων, θα πρέπει να λαμβάνονται ομόφωνα από όλα τα κράτη-μέλη.** Αυτό υποστηρίζει το 54,5% της Ελληνικής κοινής γνώμης, άποψη που διαφοροποιείται από εκείνη της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (EU15), καθώς ο αντίστοιχος Ευρωπαϊκός μέσος όρος διαμορφώνεται σε ποσοστό 33,2%.

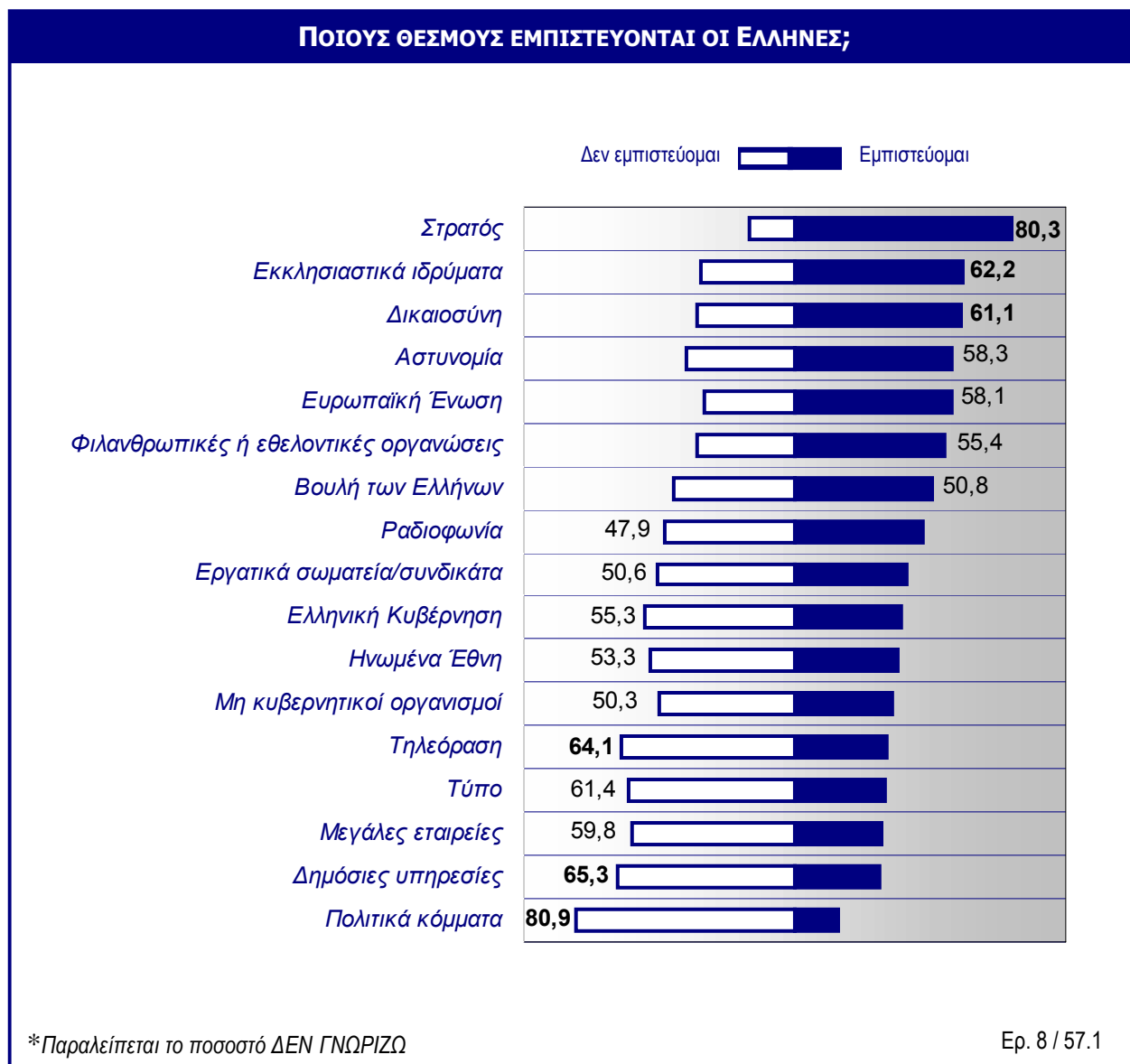

Το ποσοστό της Ελληνικής θέσης, που υποστηρίζει την ομοφωνία στη λήψη αποφάσεων της Ε.Ε. μετά τη διεύρυνση, εμφανίζεται να είναι το υψηλότερο μεταξύ των 15 χωρών-μελών. Ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης (με ποσοστό 41%) φέρεται να προκρίνει την πλειοψηφική διαδικασία στη λήψη αποφάσεων της Ε.Ε., βρίσκοντας σύμφωνο ποσοστό της Ελληνικής κοινής γνώμης της τάξεως του 31,5%. Τέλος, 1 στους 10 Έλληνες (9,2%) φέρεται να μην τοποθετείται σχετικά, πιθανότατα λόγω άγνοιας ή αδυναμίας αντίληψης των διαδικασιών λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εμπιστοσύνη στους Θεσμούς

Η Εθνική Κυβέρνηση, τα ΜΜΕ και άλλοι θεσμοί

Η έρευνα επιχειρεί να καταγράψει το βαθμό εμπιστοσύνης των Ελλήνων απέναντι σε θεσμούς και οργανισμούς της διεθνούς κοινότητας, του Ελληνικού κράτους και της Ελληνικής κοινωνίας.

Οι Έλληνες εκφράζουν θέση για όλες τις μορφές θεσμών που τίθενται υπόψη τους από την έρευνα. **Ο στρατός αποτελεί την πρώτη επιλογή των Ελλήνων ως απάντηση στο ερώτημα ποιο θεσμό τείνουν να εμπιστεύονται. Με συντριπτική πλειοψηφία (80,3%) εκφράζουν την εμπιστοσύνη τους στο θεσμό, ενώ ακολουθούν με διαφορά επιλογές που αφορούν στο θεσμό των εκκλησιαστικών ιδρυμάτων και της δικαιοσύνης.** Πέμπτη, σε αξιολογική σειρά, εμφανίζεται η επιλογή του θεσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία φαίνεται να απολαμβάνει την εμπιστοσύνη των 6 στους 10 Έλληνες (58,1%).

Όσον αφορά τους θεσμούς για τους οποίους οι Έλληνες εκφράζουν δυσπιστία, την αρνητική διάκριση καταλαμβάνει ο θεσμός των πολιτικών κομμάτων (80,9%). Ακολουθούν οι δημόσιες υπηρεσίες (65,3%), η τηλεόραση (64,1%), ο τύπος (61,4%) και οι μεγάλες εταιρείες (59,8%).

- Ο τύπος

Οι Έλληνες στην πλειοψηφία τους τείνουν να μην εμπιστεύονται τον τύπο. Σημειώνεται δε ότι συγκεντρώνουν το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό (61,4%) στην επιλογή "δεν εμπιστεύομαι τον τύπο", μετά την κοινή γνώμη της Μ. Βρετανίας (73,7%), με σημαντική απόκλιση από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο (49,4%). Ανάλογη εικόνα παρουσιάζουν οι Έλληνες στην επιλογή "εμπιστεύομαι τον τύπο", όπου συγκεντρώνουν το δεύτερο χαμηλότερο ποσοστό (33,5%), μετά την κοινή γνώμη της Μ. Βρετανίας (20,2%), και πάλι με απόκλιση της τάξεως των δέκα ποσοστιαίων μονάδων από τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο (43,5%). Από τις διάφορες κατηγορίες πληθυσμού που συμμετείχαν στην έρευνα, οι άνεργοι μόνο φέρονται, σε ποσοστό 52,7%, να εκφράζουν υψηλά επίπεδα εμπιστοσύνης στον τύπο.

- Η ραδιοφωνία

Το Ελληνικό δείγμα μοιράζεται σχεδόν ισομερώς όσον αφορά τις τοποθετήσεις του για το αν τείνει να εμπιστεύεται ή όχι τη ραδιοφωνία. Το 47,9% δηλώνει ότι δεν εμπιστεύεται τη ραδιοφωνία, σε σχέση με το 47,5% το οποίο φαίνεται να έχει αντίθετη άποψη. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι και στις δύο περιπτώσεις οι Ελληνικές τοποθετήσεις διαφοροποιούνται σημαντικά από εκείνες των άλλων Ευρωπαϊκών χωρών-μελών, καθώς η κοινή γνώμη των τελευταίων τείνει να εμπιστεύεται τη ραδιοφωνία. Πιο συγκεκριμένα, οι Έλληνες φέρονται να είναι οι πλέον δύσπιστοι Ευρωπαίοι απέναντι στη ραδιοφωνία, αποκλίνοντας, αρνητικά, πλέον των δέκα ποσοστιαίων μονάδων από τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο (60,8%) που εκδηλώνει την εμπιστοσύνη στο θεσμό / μέσο. Εντύπωση προκαλεί το υψηλό ποσοστό (47,9%) αρνητικής τοποθέτησης των Ελλήνων απέναντι στο θεσμό (το μέσο) της ραδιοφωνίας, καθώς, χωρίς να υφίσταται ειδικός λόγος, αποκλίνει παρά πολύ από τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο, με τον τελευταίο να διαμορφώνεται σε ποσοστό 31,2%. Τέλος, η σπουδάζουσα νεολαία του Ελληνικού δείγματος φέρεται να είναι η μόνη ομάδα πληθυσμού που στηρίζει πλειοψηφικά (60,2%) με την εμπιστοσύνη της το θεσμό (το μέσο) της ραδιοφωνίας.

- Η τηλεόραση

Εξίσου χαμηλό, όπως με τον τύπο, είναι το ποσοστό ψήφου εμπιστοσύνης που η Ελληνική κοινή γνώμη δίνει στην τηλεόραση (34,1%). Το γεγονός διαστέλλεται όταν το ποσοστό αυτό συγκριθεί με τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο, ο οποίος εμφανίζεται αισθητά βελτιωμένος (55,2%). Μια περαιτέρω παρατήρηση είναι ότι καμία άλλη χώρα μέλος δε συγκεντρώνει ποσοστό χαμηλότερο του 43% (Ιταλία: 43,1%). Αντίστοιχα, υψηλά είναι τα ποσοστά της Ελληνικής κοινής γνώμης στην τοποθέτηση "δεν εμπιστεύομαι την τηλεόραση", καθώς τουλάχιστον 6 στους 10 Έλληνες (64,1%) εκφράζονται μέσα από αυτήν την τοποθέτηση. Αναφέρεται δε ότι ο αντίστοιχος Ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι 38,9%.

- Η δικαιοσύνη / το Ελληνικό νομικό σύστημα

Σε αντίθεση με τα μέσα ενημέρωσης, οι Έλληνες φαίνονται να επιδεικνύουν εμπιστοσύνη στη δικαιοσύνη. Με θετική γνώμη τοποθετούνται 6 στους 10 Έλληνες (61,1%), αρκετά μπροστά από τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο (47,5%). Όπως προκύπτει από την έρευνα, οι περισσότερες Ελληνικές κοινωνικές-πληθυσμιακές ομάδες έχουν αυξημένη εμπιστοσύνη στη δικαιοσύνη, με τους ανέργους να τοποθετούνται θετικά με ποσοστό 57,6%, ενώ το χαμηλότερο ποσοστό είναι εκείνο των διοικητικών στελεχών (49,7%).

- Η Αστυνομία

Η Ελληνική κοινή γνώμη δείχνει να εμπιστεύεται την αστυνομία καταγράφοντας αρκετά υψηλά ποσοστά εμπιστοσύνης για το θεσμό (58,3%). Θετικότερη ωστόσο φαίνεται να είναι η τοποθέτηση των περισσότερων πολιτών της Ε.Ε., με τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο να διαμορφώνεται σε ποσοστό 64,9% (ΕΥ15). Το γεγονός, βέβαια, ότι 4 στους 10 Έλληνες (39,9) δεν φαίνονται να εμπιστεύονται την αστυνομία είναι άξιο παρατήρησης, καθώς είναι το υψηλότερο αρνητικό μεταξύ των 15 Ευρωπαϊκών χωρών-μελών, αποκλίνοντας κατά πολύ από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο (ΕΥ15: 29,2%).

- Ο στρατός

Η Ελληνική κοινή γνώμη, στη συντριπτική της πλειοψηφία, εμφανίζεται να εμπιστεύεται το θεσμό του στρατού, καταγράφοντας το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό (80,3%) στην Ε.Ε., αμέσως μετά τους Φιλανδούς (87,8%), και αρκετά ενισχυμένο σε σχέση με τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο (66,2%). Το ποσοστό των Ελλήνων που δείχνουν να μην εμπιστεύονται τον στρατό ανέρχεται σε ποσοστό 16,9% της Ελληνικής κοινής γνώμης έναντι 24,2% της αντίστοιχης Ευρωπαϊκής.

- Τα εκκλησιαστικά ιδρύματα

Ιδιαίτερη εμπιστοσύνη φέρονται να έχουν οι Έλληνες στα εκκλησιαστικά ιδρύματα. Θετικά επί του θεσμού τοποθετούνται 6 στους 10 Έλληνες (62,2%), ενώ ο μέσος Ευρωπαίος εκφράζεται θετικά σε ποσοστό 42,1%. Το 34,5% των Ελλήνων φέρεται να έχει αντίθετη άποψη, όπως και το 46% της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (EU15). Υψηλά ποσοστά δυσπιστίας για τα εκκλησιαστικά ιδρύματα φαίνεται να καταγράφουν οι ομάδες πληθυσμού με υψηλά εισοδήματα (αρνητικοί σε ποσοστό 50,5%), ενώ στον αντίποδα βρίσκονται οι ομάδες πληθυσμού που δηλώνουν ότι κατοικούν σε αγροτικές, μη αστικές περιοχές (θετικοί σε ποσοστό 71,1%).

- Τα εργατικά σωματεία / συνδικάτα

Με μικρές αποκλίσεις από τους υπόλοιπους Ευρωπαίους οι Έλληνες δεν φαίνονται να εμπιστεύονται ιδιαίτερα τα εργατικά σωματεία/συνδικάτα. Η πλειοψηφία (50,6%) της Ελληνικής κοινής γνώμης εμφανίζεται δύσπιστη, ενώ εκείνοι που εκφράζουν την εμπιστοσύνη τους σχετικά αντιπροσωπεύουν ποσοστό 41%.

- Τα πολιτικά κόμματα

Εκπληκτικά χαμηλό είναι το ποσοστό των Ελλήνων πολιτών (16,1%) που δηλώνουν ότι εμπιστεύονται τα πολιτικά κόμματα, ενώ 8 στους 10 Έλληνες εμφανίζονται δύσπιστοι (80,9%). Πρώτοι οι Γάλλοι από όλους τους Ευρωπαίους, σε ποσοστό 83%, φαίνονται να απαξιώνουν το θεσμό των πολιτικών κομμάτων, ενώ δεύτεροι έπονται οι Έλληνες. Γενικότερα, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης τα κόμματα δεν φαίνεται να απολαμβάνουν της εμπιστοσύνης των πολιτών, καθώς ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης, αντιπροσωπεύοντας ποσοστό 72,7% της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης εκφράζεται με δυσπιστία απέναντι στο θεσμό.

- Οι δημόσιες υπηρεσίες

Ποσοστό 65,3% της Ελληνικής κοινής γνώμης, το οποίο είναι το υψηλότερο μεταξύ των 15 κρατών-μελών, δεν φαίνεται να εμπιστεύεται τις δημόσιες υπηρεσίες. Ο αντίστοιχος Ευρωπαϊκός μέσος όρος διαμορφώνεται σε ποσοστό 44,6% (EU15).

- Οι μεγάλες εταιρείες

Ποσοστό 59,8% της Ελληνικής κοινής γνώμης δηλώνει ότι δεν εμπιστεύεται τις μεγάλες εταιρείες. Αντίθετη άποψη εκφράζουν 3 στους 10 Έλληνες (31,9%). Οι Ελληνικές τοποθετήσεις συμβαδίζουν με εκείνες των πολιτών των άλλων χωρών-μελών. Οι Έλληνες κατατάσσονται μεταξύ των πλέον δύσπιστων Ευρωπαίων απέναντι στις μεγάλες εταιρείες, μετά τους Βρετανούς (60,6%), τους Σουηδούς (60,2%) και τους Ανατολικο-Γερμανούς (60%), οι οποίοι συγκεντρώνουν τα υψηλότερα ποσοστά

- Η Ελληνική κυβέρνηση

Η πλειοψηφία των Ελλήνων, με ποσοστό 55,3%, φέρεται να μην εμπιστεύεται την Ελληνική κυβέρνηση. Αντίθετως, εμπιστοσύνη σε αυτή εκφράζουν σχεδόν 4 στους 10 Έλληνες (39,1%). Σε παρόμοια επίπεδα κινούνται και οι άλλοι Ευρωπαίοι ερωτηθέντες για την εμπιστοσύνη τους απέναντι στην εθνική τους κυβέρνηση. Οι Γάλλοι (62,8%), οι Βρετανοί (56,3%) και οι Έλληνες εμφανίζουν τα υψηλότερα ποσοστά δυσπιστίας.

- Η Βουλή των Ελλήνων

Σε αντίθεση με την έντονη δυσπιστία τους απέναντι στην Ελληνική κυβέρνηση, οι Έλληνες εκφράζουν σχετικά αυξημένη εμπιστοσύνη (με ποσοστό 50,8%) στην Ελληνική Βουλή. Κι εδώ, όμως, υψηλό ποσοστό της Ελληνικής κοινής γνώμης εκφράζεται με δυσπιστία (44,7%).

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευνοϊκότερη θέση φαίνεται να καταλαμβάνει ο θεσμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς το 58,1% της Ελληνικής κοινής γνώμης εκφράζει την εμπιστοσύνη του στο θεσμό. Δυσπιστία προς το θεσμό εκφράζει ποσοστό 33,5% των Ελλήνων, το οποίο είναι εμφανώς χαμηλότερο από τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο (37,1%). Αξιοσημείωτο είναι ότι 1 στους 5 Ευρωπαίους πολίτες αποφεύγει να εκφραστεί σχετικά με την εμπιστοσύνη του απέναντι στην Ε.Ε. Περισσότερο από όλους τους Ευρωπαίους φαίνεται να εμπιστεύονται την Ε.Ε. οι Πορτογάλοι (65,5%), οι πολίτες του Λουξεμβούργου (62,3%), οι Ιταλοί (61,5%) και οι Έλληνες (58,1%).

- Τα Ηνωμένα Έθνη

Αναφορικά με το συγκεκριμένο θεσμό, οι τοποθετήσεις των Ελλήνων διαφοροποιούνται πλήρως από τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές, καταγράφοντας το υψηλότερο ποσοστό δυσπιστίας απέναντι στο θεσμό. Την

εμπιστοσύνη του σχετικά εκφράζει το 38,2% του Ελληνικού δείγματος, με τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο να διαμορφώνεται εξαιρετικά υψηλότερα (52,8%). Αντίθετα δυσπιστία εκφράζει το 53,3% της Ελληνικής κοινής γνώμης, σε απόκλιση από το μέσο Ευρωπαϊκό πολίτη (EU15: 31,3%).

• Οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί / οργανώσεις

Δυσπιστία εκφράζει για το θεσμό των μη κυβερνητικών οργανισμών/οργανώσεων 1 στους 2 Έλληνες (50,3%), ποσοστό το οποίο συνιστά και το συγκριτικά υψηλότερο μεταξύ των 15 χωρών-μελών, ενώ εμπιστοσύνη στο θεσμό φέρεται να δείχνει ποσοστό 36,3% της Ελληνικής κοινής γνώμης. Ποσοστό 13,4% της Ελληνικής κοινής γνώμης αποφεύγει να τοποθετηθεί, ενώ διαπιστώνεται ότι με τον ίδιο τρόπο εκφράζεται 1 στους 4 Ευρωπαίους πολίτες. Στο επίπεδο των 15 κρατών-μελών, εμπιστοσύνη στο θεσμό διατυπώνουν 4 στους 10 Ευρωπαίους πολίτες (40,1%).

• Οι φιλανθρωπικές ή εθελοντικές οργανώσεις

Αυξημένη εμπιστοσύνη φέρονται να έχουν προς τις φιλανθρωπικές οργανώσεις και τις εθελοντικές ενώσεις οι Έλληνες, με ποσοστό θετικής έκφρασης 55,4% έναντι 36,2% για την έκφραση δυσπιστίας. Για τον ίδιο θεσμό, εμπιστοσύνη εκφράζουν σχεδόν 6 στους 10 Ευρωπαίους πολίτες (EU15), ενώ δύσπιστοι εμφανίζονται 3 στους 10.

Θεσμοί και Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

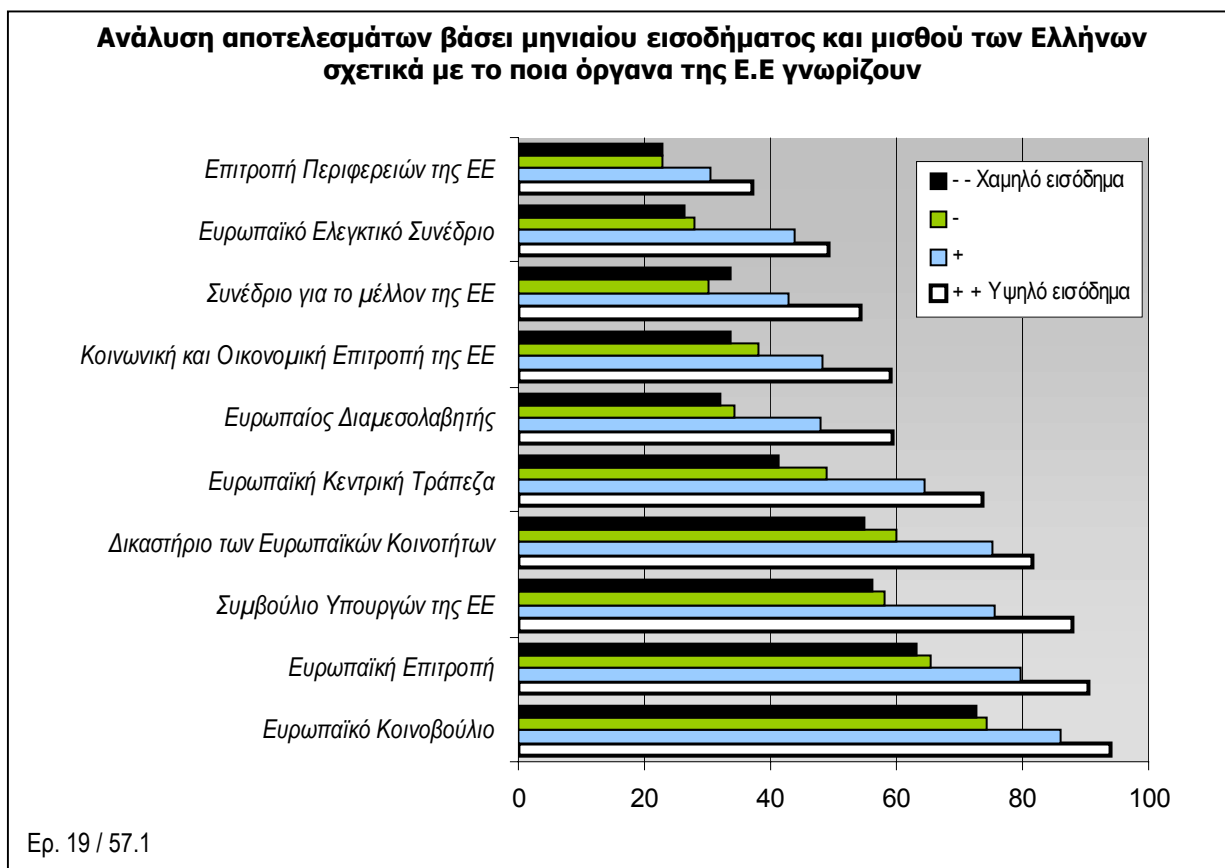
Θεσμική Γνώση: Ο Έλληνας και οι θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ελληνική κοινή γνώμη φέρεται να γνωρίζει, σε ικανοποιητικό βαθμό, την ύπαρξη και λειτουργία των θεσμικών όσο και των λειτουργικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Ευρύτερα γνωστά στην Ελληνική κοινή γνώμη είναι θεσμικά όργανα, όπως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο των Υπουργών της Ε.Ε. και το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Γνωστή επίσης στην Ελληνική κοινή γνώμη φαίνεται να είναι και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Το γεγονός αυτό αποδίδεται, πιθανώς, στη μεγαλύτερη δημοσιότητα που λαμβάνουν οι παραπάνω θεσμοί, κυρίως λόγω των εργασιών τους. Οι υπόλοιποι θεσμοί της Ε.Ε., όπως και κάποια νέα όργανα, είναι λιγότερα γνωστά στους Έλληνες, όπως και στους άλλους Ευρωπαίους πολίτες.

- Το **Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο** φαίνεται να είναι το πλέον δημοφιλές για τους Έλληνες όργανο, για το οποίο φέρονται να έχουν ακούσει 8 στους 10 Έλληνες (80,7%). Σημειώνεται, ωστόσο, ότι το παραπάνω ποσοστό είναι το χαμηλότερο μεταξύ των 15 χωρών-μελών. Ποσοστό 17,3% των Ελλήνων δηλώνει ότι δεν έχει ακούσει κάτι σχετικό. Σε μια συνθετική έκφραση της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης, για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο φέρονται να έχουν ακούσει σχεδόν 9 στους 10 Ευρωπαίους πολίτες (EU15: 89,1%).
- Για την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** δηλώνουν πως έχουν ακούσει 7 στους 10 Έλληνες (73%), ενώ ποσοστό 23,2% δηλώνει άγνοια. Τα αντίστοιχα ποσοστά της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης διαμορφώνονται σε 77,5% και 18,9%.
- Το θεσμό του **Συμβουλίου Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης** φέρονται να γνωρίζουν σχεδόν 7 στους 10 Έλληνες (68,1%), όπως και 6 στους 10 Ευρωπαίους πολίτες (EU15: 62,9%). Αντίθετα, οι Έλληνες που δεν έχουν ακούσει για το συγκεκριμένο θεσμό εκφράζονται σε ποσοστό 27,8%, ενώ οι Ευρωπαίοι σε ποσοστό 31,8%.
- Για το θεσμό του **Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων** έχουν ακούσει εξίσου οι Έλληνες (67,2%) και οι Ευρωπαίοι πολίτες (EU15: 67,2%). Μεταξύ των Ελλήνων, ποσοστό 28,8% δηλώνει ότι αγνοεί το θεσμό.
- Ο θεσμός του **Ευρωπαϊκού Διαμεσολαβητή** φαίνεται να είναι άγνωστος για 1 στους 2 Έλληνες (ποσοστό 50,4%), ενώ εκείνοι που έχουν ακούσει κάτι σχετικό συνιστούν ποσοστό 44,2% της Ελληνικής κοινής γνώμης. Αντίστοιχα, σχεδόν 6 στους 10 Ευρωπαίους πολίτες (EU15: 58,2%) δηλώνουν ότι δεν έχουν ακούσει κάτι σχετικό, ενώ ενημερωμένο σχετικά φαίνεται να είναι ποσοστό 34,6%. Σημειώνεται ότι ποσοστό 7,3% των Ευρωπαίων πολιτών (EU15) δηλώνουν ότι αγνοούν την ύπαρξη του θεσμού.

- Την **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα** φέρεται να γνωρίζει το 56,1% της Ελληνικής κοινής γνώμης, όπως και το 72,8% της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (EU15). Οι Ευρωπαίοι πολίτες, στο σύνολο των 15 μελών, εμφανίζονται να έχουν βελτιωμένη επί του προκειμένου ενημέρωση συγκριτικά με τους Έλληνες.
- Λιγότερο γνωστό στους Έλληνες φαίνεται να είναι το **Ελεγκτικό Συνέδριο**, καθώς ποσοστό 36,8%, μόνο, έχει ακούσει σχετικά με το όργανο αυτό. Το ίδιο δηλώνει το 47,8% των ερωτηθέντων Ευρωπαίων πολιτών. Αντίθετα, το 57,1% των Ελλήνων δηλώνει ότι δεν έχει ακούσει κάτι σχετικό, όπως και το 46,7% των Ευρωπαίων πολιτών (EU15).
- Την **Επιτροπή Περιφερειών της Ε.Ε.** φέρεται να γνωρίζει ποσοστό 29,3% της Ελληνικής κοινής γνώμης και ποσοστό 27,1% της αντίστοιχης Ευρωπαϊκής (EU15).
- Για την **Κοινωνική και Οικονομική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης** δηλώνει πως έχει ακούσει, σχετικά, ποσοστό 42,7% της Ελληνικής κοινής γνώμης. Ποσοστό 50,4% δεν έχει ακούσει τίποτα σχετικό, ενώ ποσοστό 6,9% εκφράζει απόλυτη άγνοια. Ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης φέρεται να έχει ακούσει κάτι σχετικό με το συγκεκριμένο όργανο, εκφραζόμενος σε ποσοστό 33,4%.
- Οι Έλληνες, σε μεγαλύτερο ποσοστό από τους 15 Ευρωπαίους στο σύνολό τους (39,1%, έναντι 27,5%), φέρονται να έχουν ακούσει αναφορικά με το **Forum για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης**. Ωστόσο, δεν μπορεί να παραγνωριστεί το γεγονός ότι η πλειοψηφία της Ελληνικής κοινής γνώμης σε ποσοστό 54,1% φέρεται να μην έχει ακούσει κάτι σχετικό.

Όπως απεικονίζεται στο γράφημα που ακολουθεί, η γνώση των θεσμών και των λειτουργικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαφοροποιείται μεταξύ των ομάδων πληθυσμού, κυρίως αν ληφθεί ως κριτήριο διάκρισης το μηνιαίο εισόδημα.

Σε μια ερώτηση-πρόταση που τους υποβάλλει η έρευνα, 8 στους 10 Έλληνες (80,9%) φαίνονται να ενθαρρύνουν την εισαγωγή στη σχολική εκπαίδευση μαθημάτων για τον τρόπο λειτουργίας των θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Την ίδια άποψη φέρεται να έχει ποσοστό 81,2% της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (EU15).

Οι Έλληνες αξιολογούν τη βαρύτητα των θεσμών της Ε.Ε

Οι Έλληνες αξιολογούν τους θεσμούς και τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς τους ζητείται να σταθμίσουν τη βαρύτητα του ρόλου καθενός από αυτά.

- Το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** φαίνεται να θεωρείται ο πλέον σημαντικός θεσμός σύμφωνα με ποσοστό 77,5% της Ελληνικής κοινής γνώμης, όπως και για ποσοστό 75,4% της αντίστοιχης Ευρωπαϊκής (EU15). Ποσοστό, ωστόσο, 18,4% των ερωτηθέντων Ελλήνων δηλώνει ότι αδυνατεί να εκφραστεί σχετικά με τη βαρύτητα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Αν και οι Έλληνες στην πλειοψηφία τους (70,4%) φέρονται να εκτιμούν ότι ο ρόλος της **Ευρωπαϊκής Επιτροπής** είναι σημαντικός, καταγράφεται ποσοστό 24,3% της Ελληνικής κοινής γνώμης το οποίο δεν γνωρίζει να απαντήσει, είτε θετικά είτε αρνητικά, στο ερώτημα. Σε γενικές γραμμές οι Ελληνικές εκτιμήσεις για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κινούνται στα ίδια πλαίσια με εκείνες των πολιτών των άλλων χωρών-μελών.
- Όπως και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έτσι και για το **Συμβούλιο των Υπουργών της Ε.Ε.**, η Ελληνική κοινή γνώμη δηλώνει, σε ποσοστό 65,5%, ότι αυτό παίζει σημαντικό ρόλο, ενώ καταγράφεται και σε αυτή την περίπτωση υψηλό ποσοστό Ελλήνων (27,5%) το οποίο δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει τη βαρύτητα του θεσμού.
- Στο ίδιο πλαίσιο κινείται η Ελληνική κοινή γνώμη αναφορικά με τη βαρύτητα του ρόλου του **Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**, κρίνοντας το σημαντικό σε ποσοστό 67,4%. Ωστόσο, ποσοστό 25,3% δεν είναι σε θέση να δώσει κάποια εκτίμηση.
- Όσον αφορά τον **Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή**, 4 στους 10 Έλληνες (40,9%) αδυνατούν να εκτιμήσουν ('δεν γνωρίζω') αν ο ρόλος του είναι σημαντικός στη λειτουργία της Ε.Ε, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνει την εκτεταμένη άγνοια των Ελλήνων για το θεσμό, καθώς ποσοστό 50,4% των Ελλήνων δηλώνει ότι δεν έχει ακούσει κάτι σχετικά με αυτόν. Ωστόσο, ποσοστό 48,1% της Ελληνικής κοινής γνώμης εκτιμά ότι ο θεσμός παίζει ουσιαστικό ρόλο στη ζωή της Ε.Ε. Σημειώνεται ότι το ποσοστό των Ελλήνων που αδυνατεί να αξιολογήσει τη βαρύτητα του θεσμού είναι αισθητά χαμηλότερο από εκείνο που εκφράζει τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο (EU15: 47,4%).
- Παρά το γεγονός ότι η πλειοψηφία των Ελλήνων (59,8%) πιστεύει πως η **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα** παίζει σημαντικό ρόλο στη ζωή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρατηρείται ότι, σε σχέση με την κοινή γνώμη των άλλων χωρών-μελών, το ποσοστό αυτό είναι αισθητά χαμηλότερο του αντίστοιχου Ευρωπαϊκού (EU15: 67,4%).
- Καθώς, ήδη, το Ελληνικό δείγμα έχει απαντήσει με ποσοστό 57,1% ότι δεν έχει ακούσει για το **Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο**, φαίνεται να δικαιολογείται το γεγονός ότι τουλάχιστον 4 στους 10 Έλληνες (44%) δεν είναι σε θέση να εκτιμήσουν αν το όργανο αυτό παίζει σημαντικό ρόλο στη λειτουργία της Ε.Ε. Από τους Έλληνες που τοποθετούνται αξιολογικά, η πλειοψηφία τάσσεται θετικά (46,7%), αναγνωρίζοντας τη βαρύτητα του οργάνου.
- Σε προηγούμενη τοποθέτησή τους, οι Έλληνες -σε ποσοστό 63,2%- εμφανίζονται να μην έχουν ακούσει σχετικά με την **Επιτροπή Περιφερειών της Ε.Ε.** Η θέση αυτή επιβεβαιώνεται καθώς ποσοστό 48,6% της Ελληνικής κοινής γνώμης δεν είναι σε θέση να αξιολογήσει τη βαρύτητα του συγκεκριμένου οργάνου. Ωστόσο ένα σημαντικό ποσοστό των Ελλήνων (41,5%) αναγνωρίζει σημαντική αξία στο όργανο αυτό.
- Ανάλογες παρατηρήσεις προκύπτουν αναφορικά με την **Κοινωνική και Οικονομική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, όπου ποσοστό 50,4% των Ελλήνων φέρεται να μην έχει ακούσει κάτι για το όργανο αυτό. Εύλογα, ποσοστό 42,5% της Ελληνικής κοινής γνώμης αδυνατεί να αξιολογήσει τη βαρύτητα του οργάνου στη λειτουργία της Ε.Ε. Ωστόσο, ποσοστό 49,1% των Ελλήνων κρίνει ως σημαντικό το ρόλο της συγκεκριμένης Επιτροπής.

- Ποσοστό 44,2% του Ελληνικού δείγματος δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει την αξία του ρόλου του **Forum για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης** στη ζωή της ίδιας της Ένωσης. Σημαντικός, βέβαια, φαίνεται να είναι ο ρόλος του Forum για ποσοστό 47,3% της Ελληνικής κοινής γνώμης.

Ελληνική Εκδήλωση Εμπιστοσύνης

Εκφράζοντας την εμπιστοσύνη τους απέναντι στους θεσμούς και τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και σε συνέχεια των προηγούμενων εκτιμήσεών τους, οι Έλληνες τοποθετούνται ως εξής:

- Το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** τείνουν να εμπιστεύονται σχεδόν 6 στους 10 Έλληνες (57,9%).
- Την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** εμπιστεύεται το 51,4% της Ελληνικής κοινής γνώμης, ενώ ποσοστό 27,6% δεν αισθάνεται ότι είναι σε θέση να απαντήσει σχετικά.
- Το **Συμβούλιο Υπουργών της Ε.Ε.** εμπιστεύεται το 45,9% των Ελλήνων, ενώ 3 στους 10 Έλληνες (29,8%) φέρονται να μην είναι σε θέση να γνωρίζουν πως πρέπει να τοποθετηθούν. Τα αντίστοιχα ποσοστά που αφορούν στην Ευρωπαϊκή κοινή γνώμη (EU15) είναι 40,5% και 33,3%.
- Το **Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων** φαίνεται να εμπιστεύεται 1 στους 2 Έλληνες (50,5%), ενώ ποσοστό 28,6% της Ελληνικής κοινής γνώμης εκφράζει αδυναμία να τοποθετηθεί είτε καταφατικά είτε αρνητικά.
- Την **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα** τείνει να εμπιστεύεται το 41,3% της Ελληνικής κοινής γνώμης, ενώ αξιοσημείωτο είναι ότι το 37,4% των ερωτηθέντων Ελλήνων δεν γνωρίζει ποια θέση να εκφράσει σχετικά.

Όσον αφορά τα υπόλοιπα όργανα και θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, η Επιτροπή Περιφερειών της Ε.Ε., η Κοινωνική και Οικονομική Επιτροπή της Ε.Ε, και το Forum για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημαντικό ποσοστό της Ελληνικής κοινής γνώμης που κυμαίνεται από 42,9% έως 52,8% αδυνατεί να απαντήσει.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι Έλληνες, όπως και οι άλλοι πολίτες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συγκεντρώνουν σχετικά υψηλά ποσοστά (19%-25%) όσον αφορά την έκφραση δυσπιστίας απέναντι στους θεσμούς της Ε.Ε.

Επιμερισμός αρμοδιοτήτων: Ευρωπαϊκή Ένωση και Εθνική Κυβέρνηση

Λήψη Αποφάσεων: Μεμονωμένα ή Από Κοινού;

Σε σχετικό ερώτημα η Ελληνική κοινή γνώμη εκφράζει την τοποθέτησή της αναφορικά με την αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων σε επιμέρους πολιτικές. Η παράθεση μιας σειράς 15 τομέων, στους οποίους ασκείται πολιτική –από κοινού ή επικουρικά- από την ΕΕ, αναδεικνύει τις ευρωπαϊκές πολιτικές προθέσεις της Ελληνικής κοινής γνώμης, τις προτεραιότητες αλλά και τις επιφυλάξεις των Ελλήνων αναφορικά με το ζήτημα της μεταφοράς αρμοδιοτήτων από την Ελληνική κυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αντικείμενο εθνικής πολιτικής φαίνεται να αποτελεί για τους περισσότερους Έλληνες η άμυνα, καθώς ποσοστό 63,6% (ΕΒ56.2: 51%) των ερωτηθέντων διατυπώνει τη θέση ότι η λήψη αποφάσεων στον εν λόγω τομέα θα πρέπει να γίνεται από την ελληνική κυβέρνηση και όχι στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μια από κοινού διαδικασία. Ωστόσο, ποσοστό 32,3% της Ελληνικής κοινής γνώμης εκδηλώνει Ευρωπαϊκή διάθεση στο ζήτημα αυτό, θεωρώντας ότι η Ελληνική εθνική άμυνα θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο κοινής πολιτικής της ΕΕ. Εμφανώς ευνοϊκότερη για την Ε.Ε. εμφανίζεται η τοποθέτηση της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης στο σύνολό της (ΕU15: 50,5%), καθώς 1 στους 2 Ευρωπαίους πολίτες φέρονται να θεωρούν ότι τα θέματα που αφορούν την εθνική άμυνα θα πρέπει να αποτελούν αντικείμενο λήψης από κοινού αποφάσεων στα πλαίσια της Ε.Ε.

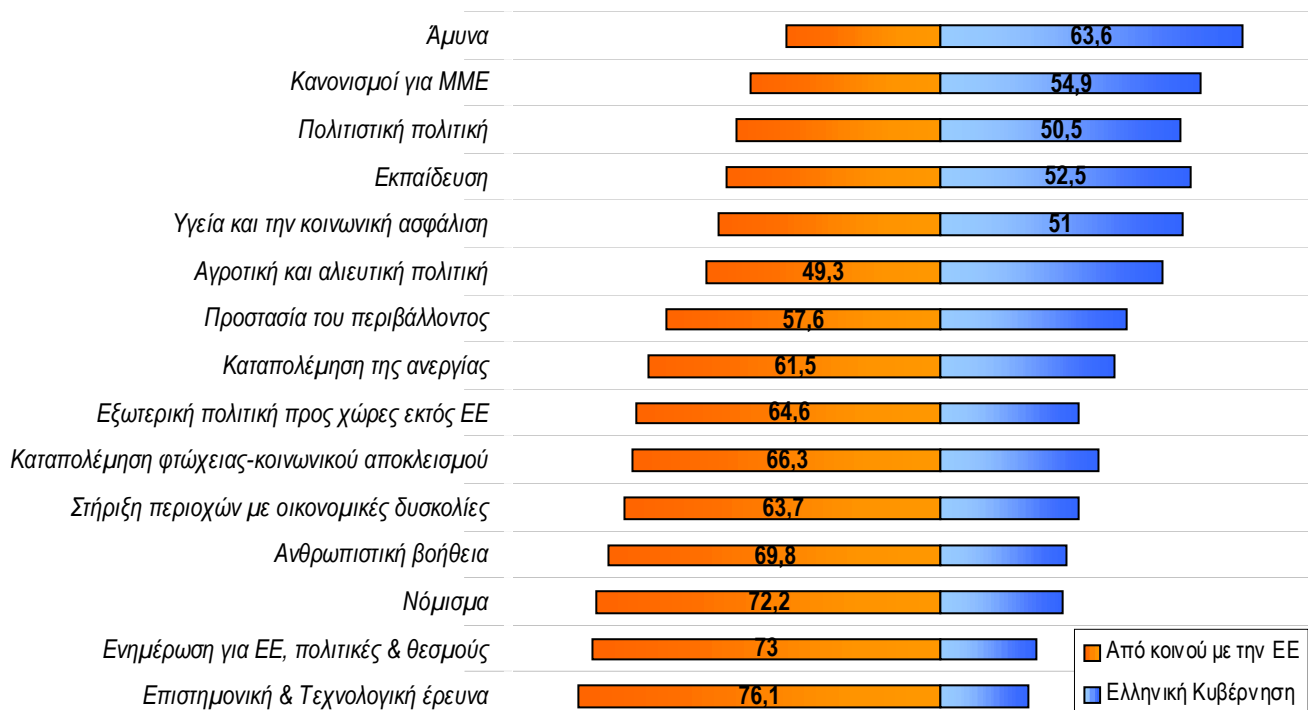
Τα θέματα που αφορούν στο κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας των ΜΜΕ (τύπος, τηλεόραση, ραδιόφωνο) φαίνονται, επίσης, να αποτελούν, για την πλειοψηφία της Ελληνικής κοινής γνώμης αντικείμενο εθνικής πολιτικής. Στην αρμοδιότητα της Ελληνικής κυβέρνησης θεωρεί, ότι πρέπει να εμπίπτει ο συγκεκριμένος τομέας, τουλάχιστον 1 στους 2 Έλληνες (54,9%), ενώ 4 στους 10 (40%) θεωρούν ότι πρέπει να αποτελεί αντικείμενο κοινής πολιτικής της Ε.Ε.

Εθνική τάση όσον αφορά το θέμα φαίνεται να εκφράζει η τοποθέτηση των πολιτών των 15 χωρών-μελών, καθώς ποσοστό 57,5 της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (ΕU15) θεωρεί τις εθνικές κυβερνήσεις αρμόδιες για το ρυθμιστικό πλαίσιο των ΜΜΕ, ενώ μόνο το 35,7% των Ευρωπαίων πολιτών θεωρεί το θέμα ως αντικείμενο κοινής πολιτικής της Ε.Ε.

Με υψηλά ποσοστά της Ελληνικής κοινής γνώμης, η εκπαίδευση (52,5%), η υγεία και η κοινωνική ασφάλιση (51%) και η πολιτιστική πολιτική (50,5%) αποτελούν τομείς στους οποίους οι Έλληνες δεν φαίνονται διατεθειμένοι να αποδεχτούν τη μεταφορά αρμοδιοτήτων λήψης αποφάσεων στα πλαίσια της Ε.Ε.

Αξιοσημείωτο είναι πως, σε ό,τι αφορά τον τομέα της εκπαίδευσης, με ποσοστό που εκφράζεται σε 61,2%, ο μέσος ευρωπαίος πολίτης εκτιμά ότι η λήψη των αποφάσεων θα πρέπει να γίνεται από τις εθνικές κυβερνήσεις. Αντίστοιχα για την υγεία και την κοινωνική ασφάλιση το ποσοστό διαμορφώνεται σε 60,4%.

Ελληνική Κυβέρνηση - Ευρωπαϊκή Ένωση
Ποιος πρέπει να αποφασίζει για τους ακόλουθους τομείς;

*Παραλείπεται το ποσοστό ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

Ερ. 24α / 57.1

Έκπληξη προκαλεί το γεγονός ότι οι Έλληνες πολίτες, σε ποσοστό 49,3%, θεωρούν την αγροτική και αλιευτική πολιτική, ενδεχόμενα, αντικείμενο λήψης αποφάσεων στα πλαίσια της κοινής πολιτικής της Ε.Ε. Σε ό,τι αφορά βέβαια τους συγκεκριμένους τομείς, η ελληνική κοινή γνώμη φαίνεται να μην έχει σαφή ευρωπαϊκή θέση, καθώς ποσοστό 46,7% θεωρεί τον τομέα της αγροτικής και αλιευτικής πολιτικής αρμοδιότητα της ελληνικής κυβέρνησης.

Σε μια σειρά άλλων τομέων, η Ελληνική κοινή γνώμη, όπως και η Ευρωπαϊκή, τάσσεται σαφώς υπέρ μιας κοινής πολιτικής της οποίας οι αποφάσεις θα λαμβάνονται σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- ✓ Ποσοστό 57,6% των Ελλήνων θεωρεί την προστασία του περιβάλλοντος αντικείμενο κοινής πολιτικής στα πλαίσια της Ε.Ε.
- ✓ Το ίδιο φέρεται να πιστεύει ποσοστό 61,5% σε ό,τι αφορά την καταπολέμηση της ανεργίας.
- ✓ Τη λήψη αποφάσεων, από κοινού με την ΕΕ, προκρίνει το 63,7% της Ελληνικής κοινής γνώμης για θέματα που αφορούν την εξωτερική πολιτική προς τις χώρες εκτός της Ε.Ε.
- ✓ Ως αντικείμενο κοινής πολιτικής στα πλαίσια της Ε.Ε βλέπει το 64,6% των Ελλήνων την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Το ίδιο φέρεται να πιστεύει το 66,3% όσον αφορά την πολιτική στήριξης των περιοχών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες.
- ✓ Δεδομένης της συντελεσμένης νομισματικής ένωσης, και χωρίς να προκαλεί έκπληξη, ποσοστό 72,2% της Ελληνικής κοινής γνώμης θεωρεί ότι το νόμισμα πρέπει να είναι αντικείμενο κοινής πολιτικής στα πλαίσια της Ε.Ε.

- ✓ Οι τομείς στους οποίους οι Έλληνες εμφανίζονται με τα πλέον υψηλά ποσοστά -τοποθετούμενοι υπέρ της λήψης αποφάσεων στα πλαίσια της Ε.Ε- αναφέρονται στην πολιτική της ενημέρωσης για ευρωπαϊκά θέματα (73%), στην πολιτική για επιστημονική και τεχνολογική έρευνα (76,1%), και στην παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας (69,8%).

Γενικότερα διαφαίνεται θετική στάση της ελληνικής κοινής γνώμης στη διαμόρφωση κοινών πολιτικών της Ε.Ε. και στην συνακόλουθη λήψη αποφάσεων σε επίπεδο Ε.Ε.

Η Ελληνική κοινή γνώμη διακρίνεται να ενθαρρύνει την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά τη λήψη διαρθρωτικών μέτρων κοινωνικό-οικονομικής στήριξης, ενώ εμφανίζεται σχετικά επιφυλακτική σε ό,τι αφορά τομείς που παραδοσιακά συνιστούν αρμοδιότητα της εθνικής κυβέρνησης.

Σε συνοχή με προηγούμενη τοποθέτησή τους, όπου εκφράζουν την εμπιστοσύνη τους στους θεσμούς της δικαιοσύνης και στο αστυνομικό σώμα, οι Έλληνες υποστηρίζουν, με ποσοστά 63,4% και 64,8% αντίστοιχα, ότι οι σχετικές αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνονται από την ελληνική κυβέρνηση.

Σε μια σειρά θεμάτων που αποτελούν κοινή ανησυχία και υπαγορεύουν τη διακρατική συνεργασία, η ελληνική κοινή γνώμη τάσσεται σαφώς υπέρ της Ε.Ε. Αυτό φέρονται να πιστεύουν οι Έλληνες για:

- την καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας (81,1%)
- την καταπολέμηση του δουλεμπορίου και της εκμετάλλευσης ανθρώπων (76%)
- την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος (72,6%)
- την καταπολέμηση των ναρκωτικών (68,9%)
- την αντιμετώπιση της πρόκλησης σχετικά με τη γήρανση του πληθυσμού (66,6%)
- την πρόληψη της νεανικής εγκληματικότητας (64,3%)
- την πρόληψη της εγκληματικότητας στα αστικά κέντρα (60,9%)
- τους κανόνες που αφορούν το πολιτικό άσυλο (60,9%)
- τη μεταναστευτική πολιτική (59,5%)
- την αποδοχή προσφύγων (55,9%)

Όσον αφορά την τοποθέτηση της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (ΕU15) στα παραπάνω θέματα, διαπιστώνεται ομοιογένεια με την αντίστοιχη ελληνική.

Σε μια γενικότερη τοποθέτηση αναφορικά με την ανάληψη αρμοδιοτήτων από την Ε.Ε κυρίως σε θέματα που εκτιμάται ότι δεν μπορούν να χειριστούν αποτελεσματικά οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές κυβερνήσεις, οι Έλληνες εμφανίζονται θετικοί απέναντι σε μια τέτοια θεσμικο-πολιτική μεταβολή, εκφραζόμενοι κατ' αυτό τον τρόπο σε ποσοστό 66,5% της ελληνικής κοινής γνώμης. Το ίδιο φέρεται να πιστεύει, αντίστοιχα, ποσοστό 61,7% της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (ΕU15). Σχετικά, άγνοια εκφράζεται από μερίδα της Ελληνικής κοινής γνώμης (17,1%) και, τέλος, οι αρνητικά διακείμενοι περιορίζονται σε ποσοστό 16,4%.

Δυνητικές δραστηριότητες της Ε.Ε, κατά προτεραιότητα...

Σε μια σειρά δραστηριοτήτων που θα μπορούσε να αναλάβει η Ε.Ε, και οι οποίες τίθενται υπόψη των συμμετεχόντων στην έρευνα, η ελληνική κοινή γνώμη αναγνωρίζει υψηλή προτεραιότητα σε όλες τις προτεινόμενες δραστηριότητες, με τα ποσοστά να διαμορφώνονται υψηλότερα του ευρωπαϊκού μέσου όρου (EU15).

Συνοπτικά οι τοποθετήσεις των Ελλήνων, εκπεφρασμένες σε θέσεις και ποσοστά της Ελληνικής κοινής γνώμης, όπως και συγκριτικά στοιχεία του ευρωπαϊκού μέσου όρου (EU15) εμφανίζονται στον ακόλουθο πίνακα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	GR	EU15
<i>Καταπολέμηση της ανεργίας</i>	94,3	89,6
<i>Διασφάλιση της ποιότητας των τροφίμων</i>	93,9	86
<i>Προστασία των καταναλωτών και διασφάλιση της ποιότητας άλλων προϊόντων</i>	93,3	82,7
<i>Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού</i>	92,6	88,1
<i>Προστασία του περιβάλλοντος</i>	92,4	85,7
<i>Διατήρηση της ειρήνης και της ασφάλειας στην Ευρώπη</i>	92,4	90,3
<i>Καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διακίνησης ναρκωτικών</i>	92,1	88,4
<i>Καταπολέμηση της τρομοκρατίας</i>	91,5	89,9
<i>Να εφαρμόσει με επιτυχία το ενιαίο Ευρωπαϊκό νόμισμα, το Ευρώ</i>	86,6	65,4
<i>Διασφάλιση δικαιωμάτων του ατόμου και σεβασμός των αρχών της Δημοκρατίας στην Ευρώπη</i>	81,7	79,6
<i>Να πλησιάσει τους Ευρωπαίους πολίτες, π. χ. παρέχοντάς τους πληροφορίες σχετικά με την ΕΕ</i>	76,1	68,4
<i>Επικύρωση της πολιτικής και διπλωματικής σημασίας της ΕΕ παγκοσμίως</i>	69,0	53,1
<i>Αντιμετώπιση της πρόκλησης σχετικά με τη γήρανση του πληθυσμού</i>	68,0	60,4
<i>Αναθεώρηση των θεσμών της ΕΕ και του τρόπου λειτουργίας τους</i>	66,5	52,5
<i>Να καλωσορίσει νέα κράτη μέλη</i>	58,7	27,4

Αναλυτικότερα, οι Έλληνες θεωρούν ως πλέον υψηλή προτεραιότητα την καταπολέμηση της ανεργίας σε ποσοστό 94,3%, έναντι ποσοστού 89,6%, που συνιστά τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Η διασφάλιση της ποιότητας των τροφίμων αποτελεί, εξίσου, σημαντική προτεραιότητα στα πλαίσια των δραστηριοτήτων που θα μπορούσε να αναλάβει η Ε.Ε, καθώς επισημαίνεται από μερίδα που αντιστοιχεί σε ποσοστό 93,9% της ελληνικής κοινής γνώμης. Το ίδιο φέρεται να πιστεύει το 93,9% των Ελλήνων σε ό,τι αφορά την προστασία των καταναλωτών και τη διασφάλιση της ποιότητας άλλων προϊόντων.

Υψηλή προτεραιότητα, για την ελληνική κοινή γνώμη, στην κατάταξη των δραστηριοτήτων που θα μπορούσε να αναλάβει η Ε.Ε, συνιστούν: η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού (92,6%), η προστασία του περιβάλλοντος (92,4%), η διατήρηση της ειρήνης και της ασφάλειας στην Ευρώπη (92,4%), η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διακίνησης ναρκωτικών (92,1%), η καταπολέμηση της τρομοκρατίας (91,5%), η εφαρμογή με επιτυχία του ενιαίου νομίσματος (86,6%) και η διασφάλιση των δικαιωμάτων των αρχών της δημοκρατίας στην Ευρώπη (81,7%).

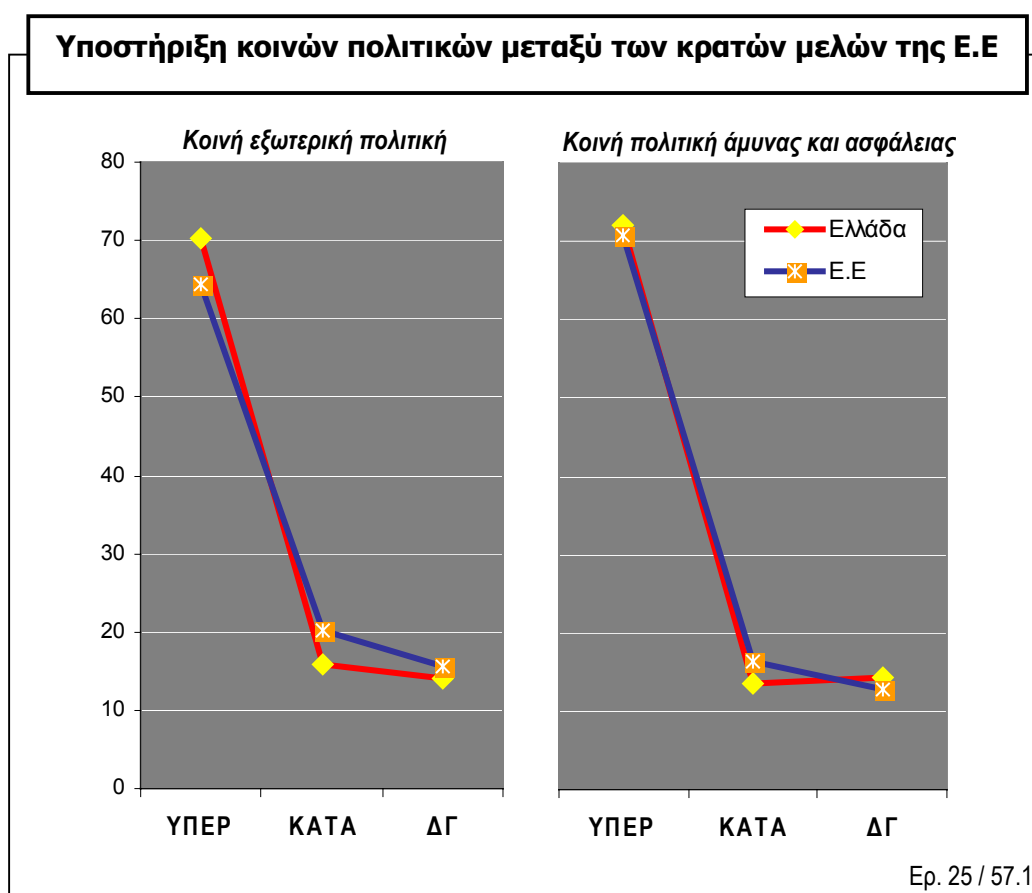
Αξίζει να επισημάνουμε ότι, αν και σχετικά χαμηλής προτεραιότητας για τους Έλληνες, η προετοιμασία της εισδοχής νέων μελών στην Ε.Ε αναγνωρίζεται από σχεδόν 6 στους 10 Έλληνες ως προτεραιότητα που πρέπει να αναληφθεί από την Ε.Ε. Εντύπωση προκαλεί το ποσοστό που εκφράζει τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσο όρο καθώς διαμορφώνεται σε 27,4%, ενώ 6 στους 10 Ευρωπαίους θεωρούν ότι το συγκεκριμένο θέμα δεν αποτελεί προτεραιότητα.

Κοινές πολιτικές σε τομείς ζωτικής σημασίας

Η πλειοψηφία της Ελληνικής κοινής γνώμης φαίνεται να ενθαρρύνει, σε ποσοστό 70,2%, την ανάπτυξη μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής των κρατών-μελών της Ε.Ε έναντι άλλων χωρών. ενώ κατά ενός τέτοιου ενδεχόμενου τάσσεται το 15,9% των ερωτηθέντων. Τα αντίστοιχα ποσοστά της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης εκφράζονται σε 64,3% και 20,1%.

Υπέρ μιας κοινής πολιτικής άμυνας και ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση τάσσονται 7 στους 10 Έλληνες (72%). Κοινή άποψη φαίνεται να έχουν και 7 στους 10 Ευρωπαίους πολίτες (EU15: 70,9%). Αντίθετο σε μια τέτοια πολιτική φέρεται να είναι το 13,6% της Ελληνικής κοινής γνώμης, όπως και το 16,4% της αντίστοιχης Ευρωπαϊκής.

Συγκριτικά με προηγούμενη έρευνα του Ευρωβαρομέτρου (56.2), παρατηρείται μικρή (κατά 1/10) υποχώρηση της θέσης που θέλει τον Έλληνα να τάσσεται υπέρ μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής, καθώς και μιας κοινής πολιτικής άμυνας και ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πιο συγκεκριμένα, οι διαφορές είναι οι ακόλουθες:

- Κοινή εξωτερική πολιτική: EB56.2 - 81% και EB57.1 - 70,2%
- Κοινή πολιτική άμυνας και ασφάλειας: EB56.2 - 81% και EB57.1 - 72%

Το ευρώ στην κυκλοφορία: Οι Έλληνες στην εποχή του ευρώ

Η Ελληνική στήριξη του Ευρώ

Έξι μήνες μετά την αντικατάσταση της δραχμής από το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα, οι Έλληνες σε ποσοστό 17% δηλώνουν *πολύ ευχαριστημένοι* από την αλλαγή, ποσοστό το οποίο ταυτίζεται απόλυτα με τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο (EU15: 16,9%). *Αρκετά καλή* θεωρεί την εξέλιξη αυτή το 37,9% των Ελλήνων, με τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο να διαμορφώνεται στο 35,6%. Ποσοστό 28,4% της Ελληνικής κοινής γνώμης τοποθετείται *ουδέτερα*, χωρίς να αξιολογήσει θετικά ή αρνητικά τη νομισματική μεταβολή, ενώ 1 στους 10 Έλληνες (9,7%) θεωρεί *αρκετά δυσάρεστη* τη μεταβολή αυτή. Δυσάρεστη κρίνεται η νομισματική μεταβολή αυτή από 11,2% της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (EU15). Απόλυτο στην εκτίμησή του -θεωρώντας την αντικατάσταση της δραχμής *εξαιρετικά δυσάρεστο* γεγονός- φαίνεται να είναι ποσοστό 5,7% της Ελληνικής κοινής γνώμης και 7,2% της αντίστοιχης Ευρωπαϊκής.

Σε μια χρονικά συγκριτική αποτίμηση, οι Έλληνες εμφανίζονται να έχουν συνέπεια στις τοποθετήσεις τους κατά την *προ και μετά ευρώ εποχή*, προσφέροντας την υποστήριξή τους στο ενιαίο νόμισμα, καθώς 1 και πλέον στους 2 Έλληνες θεωρεί θετική τη μεταβολή. Αυτό επιβεβαιώνεται περαιτέρω, καθώς **8 στους 10 Έλληνες τάσσονται υπέρ μιας Ευρωπαϊκής νομισματικής Ένωσης, με ένα μοναδικό νόμισμα**, ενώ μόνο το 16,1% της Ελληνικής κοινής γνώμης τάσσεται κατά. Έτσι, οι Έλληνες εξακολουθούν να συγκαταλέγονται μεταξύ των πλέον ένθερμων υποστηρικτών της Ευρωπαϊκής νομισματικής ένωσης, καθώς τοποθετούνται αρκετά υψηλότερα του Ευρωπαϊκού μέσου όρου (79,6% έναντι 67%).

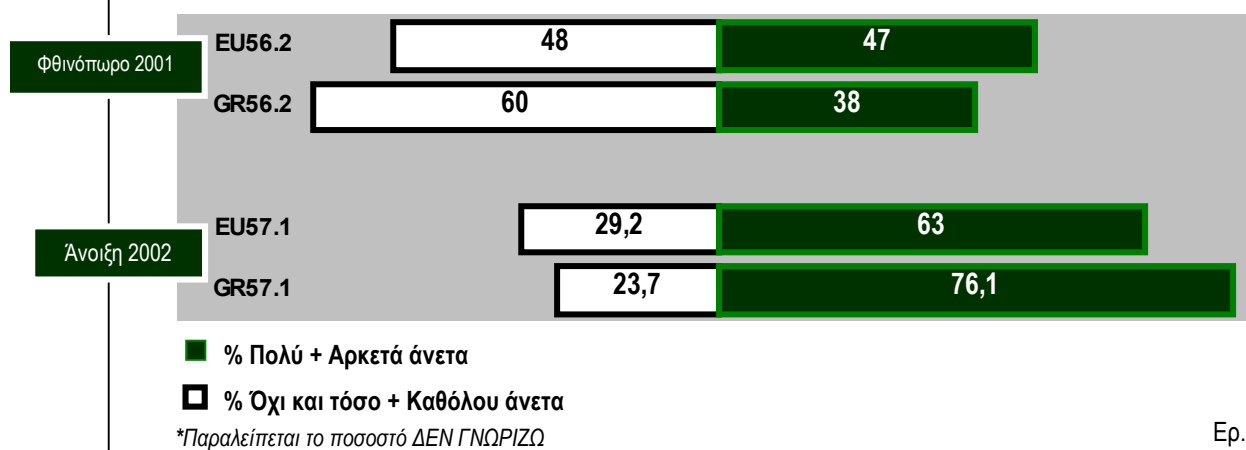
Χρήση Ευρώ: Ο Έλληνας συναλλάσσεται πλέον σε Ευρώ

Αξιολογώντας την προσαρμογή των Ελλήνων στο ενιαίο νόμισμα, διακρίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος της Ελληνικής κοινής γνώμης έχει εξοικειωθεί με το ενιαίο νόμισμα. Ποσοστό 37,4% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι αισθάνεται *πολύ άνετα* με τη χρήση του ευρώ, ενώ *αρκετή άνεση* δηλώνει στη χρήση του ευρώ ποσοστό 38,7%. Δυσκολίες στη χρήση του ευρώ επισημαίνει το 16,3% της Ελληνικής κοινής γνώμης, και μόνο το 7,4% δηλώνει εξαιρετική δυσκολία στη χρήση.

Τη μεγαλύτερη εξοικείωση με τη χρήση του ευρώ την εντοπίζουμε στις ομάδες πληθυσμού ηλικίας 25 έως 39 ετών και στις ομάδες υψηλής εισοδηματικής κλίμακας. Αντίθετα, έκδηλη δυσχέρεια εκφράζει η ομάδα πληθυσμού ηλικίας άνω των 55 ετών, καθώς και τα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα της Ελληνικής κοινωνίας.

Στο παρακάτω γράφημα απεικονίζεται τόσο η προαίσθηση (Ευρωβαρόμετρο 56.2), όσο και η αίσθηση (Ευρωβαρόμετρο 57.1) του Έλληνα αναφορικά με την προσαρμογή του και την ευκολία χρήσης του ενιαίου νομίσματος.

Πόσο άνετα αισθάνονται οι Έλληνες να χρησιμοποιούν το Ευρώ

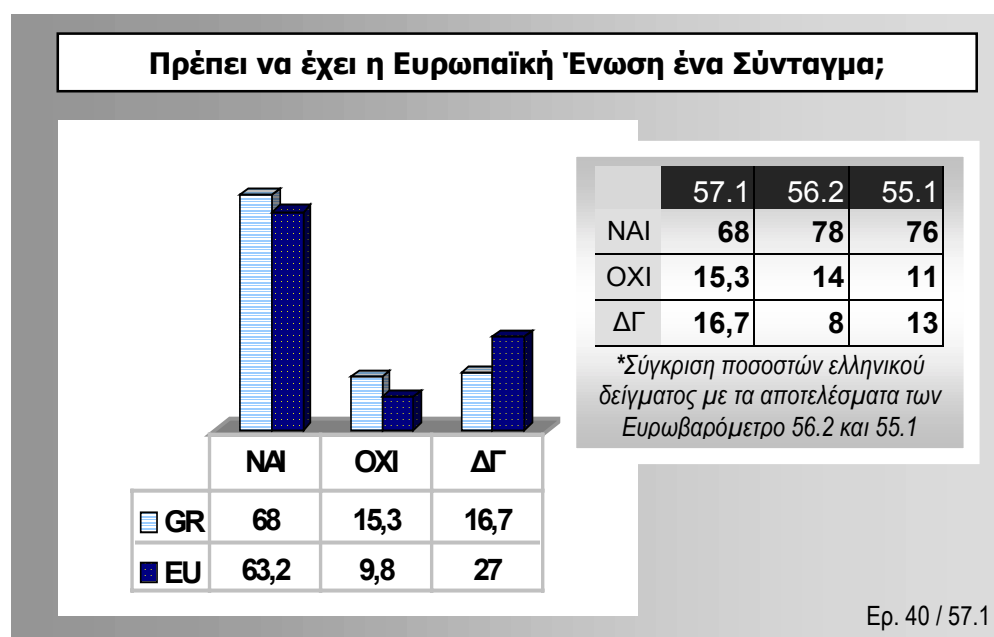

Σε μια συγκριτική αξιολόγηση διαφαίνεται ότι οι Έλληνες χρησιμοποιούν το ευρώ με μεγαλύτερη άνεση από τους πολίτες των άλλων χωρών που συμμετέχουν στη νομισματική Ένωση. Αξιοσημείωτο είναι ότι το ποσοστό 37,4% των Ελλήνων που δηλώνουν ότι χρησιμοποιούν το ευρώ με μεγάλη άνεση είναι το δεύτερο υψηλότερο μεταξύ των 15 χωρών-μελών, μετά τους πολίτες του Λουξεμβούργου (49,1%), ενώ είναι υψηλότερο σχεδόν κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες από τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσο όρο (19%).

Ελληνικές Οριοθετήσεις: Θεσμοί, Αρχές, Λειτουργίες

Για έναν Ευρωπαϊκό Συνταγματικό Χάρτη

Η Ελληνική κοινή γνώμη, σε εξαιρετικά υψηλό ποσοστό (68%), εκφράζει εξακολουθητικά την αναγκαιότητα απόκτησης Συντάγματος της Ε.Ε, σε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή κοινή γνώμη (63,2%).

Τόσο στην παρούσα, όσο και στις προηγούμενες δύο, πλέον πρόσφατες έρευνες του Ευρωβαρομέτρου (55.1 και 56.2), εκδηλώνεται η γνώμη ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να αποκτήσει ένα Σύνταγμα.

Περί Ευρωπαϊκής Επιτροπής: Εκλογή και Παραίτηση

Σε ερώτημα της έρευνας που σκοπό έχει να διερευνήσει τη γνώση αλλά και την τοποθέτηση των Ελλήνων για τη διαδικασία διορισμού του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ελληνική κοινή γνώμη εκφράζεται πολλαπλά, γεγονός το οποίο προσφέρεται για διάφορες ερμηνείες. Όσον αφορά την κατανομή των τοποθετήσεων, το 34,7% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα πρέπει να εκλέγεται με πλειοψηφική διαδικασία από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ποσοστό 30,6% θέλει τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εκλέγουν με άμεση ψηφοφορία τον πρόεδρο της Κομισιόν, ενώ 2 στους 10 Έλληνες (20,9%) δηλώνουν αδυναμία να τοποθετηθούν σχετικά. Τέλος, 13,6% των Ελλήνων ερωτηθέντων συμφωνεί στην επιλογή ότι ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα πρέπει να διορίζεται από τους επικεφαλές των κρατών μελών ή τις κυβερνήσεις της Ε.Ε.

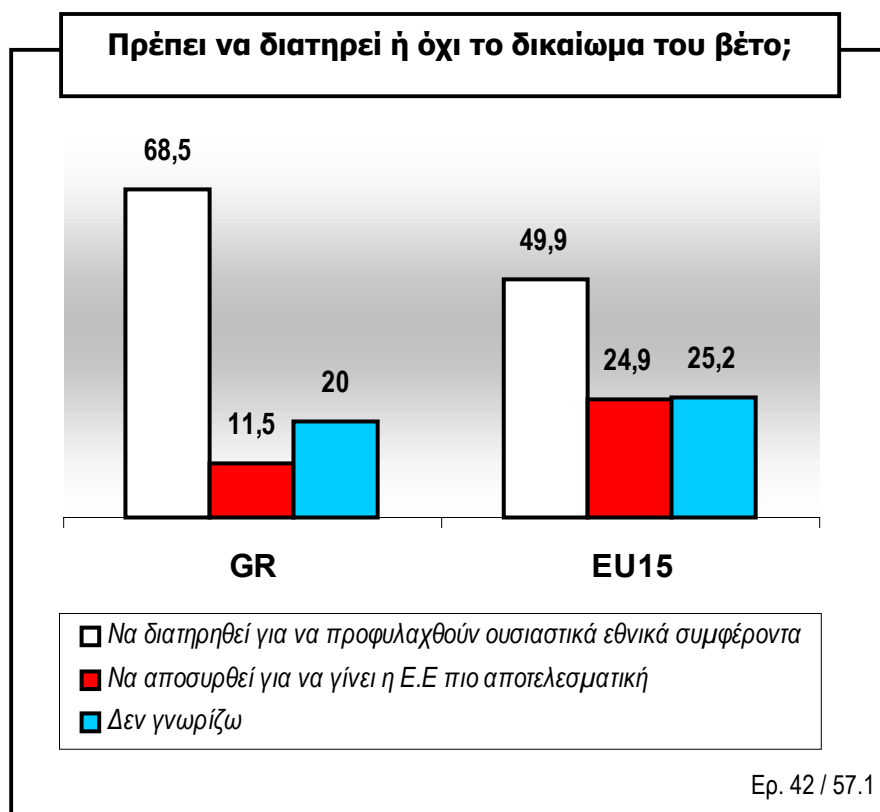
Οι διαφοροποιημένες τοποθετήσεις των Ελλήνων θα μπορούσαν να ερμηνευτούν τόσο ως ελλιπή γνώση της υφιστάμενης διαδικασίας επιλογής προέδρου, όσο και ως εκδήλωση προτίμησης στη μελλοντική πολιτειακή δομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χωρίς ωστόσο να υπάρχει η δυνατότητα ασφαλών εκτιμήσεων.

Η Ελληνική κοινή γνώμη, σε σχετικό υποθετικό ερώτημα της έρευνας, φαίνεται να ενθαρρύνει την ενίσχυση της δημοκρατικότητας των θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλώνοντας σε ποσοστό 65% ότι ο πρόεδρος και τα μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα πρέπει να παραιτούνται σε περίπτωση που δεν εξασφαλίζουν την υποστήριξη της πλειοψηφίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το ίδιο φέρεται να πιστεύει και το 66,2% των Ευρωπαίων πολιτών (EU15). Μόνο 1 στους 10 Έλληνες είναι αντίθετος στην τοποθέτηση αυτή, ενώ ποσοστό 23,9% των ερωτηθέντων Ελλήνων αδυνατεί ή αποφεύγει να τοποθετηθεί σχετικά.

Δικαίωμα στην Αρνησικυρία

Οι Έλληνες, με ισχυρή πλειοψηφία (68,5%), τάσσονται υπέρ της διατήρησης του βέτο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της Ε.Ε., με αιτιολογικό τη διαφύλαξη ουσιαστικών εθνικών συμφερόντων. Την ίδια άποψη φέρεται να έχει για το θέμα του βέτο 1 στους 2 Ευρωπαίους πολίτες (EU15: 49,9%).

Περισσότερο συγκρατημένη, σε σχέση με την ευρύτερη Ευρωπαϊκή, διακρίνεται η Ελληνική κοινή γνώμη, ανησυχώντας προφανώς για την αποδυνάμωση της επιρροής της Ελλάδας σε μια Ευρωπαϊκή Ένωση όπου οι αποφάσεις θα λαμβάνονται στο σύνολό τους πλειοψηφικά. Διαπιστώνεται ότι μόνο το 11,5% των ερωτηθέντων Ελλήνων προτείνει την κατάργηση του βέτο με σκοπό να γίνει η Ε.Ε. πιο αποτελεσματική. Οι Ευρωπαίοι πολίτες, στο σύνολό των 15, εμφανίζονται πιο διαλλακτικοί, καθώς την ίδια θέση εκφράζει 1 στους 4 (EU15: 24,9%).

Αξιοσημείωτο είναι, ωστόσο, ότι 2 στους 10 Έλληνες εκφράζουν αδυναμία να τοποθετηθούν σχετικά με τη διατήρηση ή μη του βέτο, γεγονός το οποίο ερμηνεύεται, ενδεχομένως, ως άγνοια των διαδικασιών λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συνεισφορά στον προϋπολογισμό της Ε.Ε: Η Ελληνική Θέση

Επιφυλακτικοί εμφανίζονται οι Έλληνες ερωτηθέντες, σε ποσοστό 47,9%, αναφορικά με το ενδεχόμενο να καταβάλουν απευθείας στην Ε.Ε τη φορολογική εισφορά που αναλογεί στη Ελλάδα. Μόνο 3 στους 10 Έλληνες (32%) εμφανίζονται να συμφωνούν με αυτή την προωθημένη άποψη, και ακόμα λιγότεροι Ευρωπαίοι (EU15: 21,2%).

Τόσο οι Έλληνες, όσο και οι λοιποί Ευρωπαίοι πολίτες, φαίνονται να προτιμούν την υφιστάμενη διαδικασία πληρωμής εισφορών στην Ε.Ε, ενώ σημαντικό ποσοστό της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης φαίνεται να μην έχει άποψη επί του θέματος, καθώς 1 στους 5 Έλληνες, όπως και σχεδόν 3 στους 10 Ευρωπαίους πολίτες, δεν τοποθετούνται σχετικά, είτε από επιλογή είτε από άγνοια.

Επίμετρο

Από την επεξεργασία και ανάλυση των απαντήσεων και των τοποθετήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα προκύπτει μια σειρά χρήσιμων στατιστικών στοιχείων και παρατηρήσεων, αυτόνομων και συσχετισμένων, στα πλαίσια πάντα της θεματολογίας που καλύπτει η έρευνα. Τα εξαγόμενα ποσοστιαία-ποσοτικά στοιχεία αφορούν απαντήσεις και τοποθετήσεις των ερωτηθέντων σε διακριτά ερωτήματα και, σε κάποιες περιπτώσεις, τμήματα σύνθετων ερωτημάτων. Προκειμένου για μια περιεκτική και συστηματική θεματική ανάλυση, τμήματα ερωτημάτων έχουν αποσπασθεί και ομαδοποιηθεί, δίδοντας σαφέστερη εικόνα της τοποθέτησης και της αντίληψης της Ελληνικής κοινής γνώμης. Τα συναγόμενα σχόλια, οι εκτιμήσεις, οι ερμηνείες και τα συμπεράσματα που συνοδεύουν τα διαθέσιμα στατιστικά αποτελέσματα, αναφέρονται είτε σε μεμονωμένα ερωτήματα, είτε σε συνδυασμένα ερωτήματα μιας μόνο θεματικής ενότητας, είτε τέλος σε συνδυασμένα ερωτήματα μεταξύ των διαφόρων θεματικών ενοτήτων και ζητημάτων που πραγματεύεται η έρευνα.

Ανάλογα με το είδος και τη διατύπωση των ερωτημάτων, προκύπτουν αποτελέσματα τα οποία αναφέρονται στην κατάσταση, τη θέση, την εκτίμηση ή την πρόβλεψη της Ελληνικής κοινής γνώμης πάνω στα θέματα που θέτει η έρευνα. Η παρούσα επεξεργασία και ανάλυση έχει λάβει υπ' όψιν της την παραδοχή ότι το Ελληνικό δείγμα παρουσιάζει απόλυτη εθνική ομοιογένεια, γεγονός το οποίο ευνοεί την εξαγωγή συμπερασμάτων αντιπροσωπευτικών για την Ελληνική κοινή γνώμη.

Από τα προκαταρκτικά ερωτήματα που θέτει η έρευνα καθίσταται δυνατό να προσδιοριστούν γενικές θέσεις, τοποθετήσεις και εκτιμήσεις του Ελληνικού δείγματος αναφορικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι δύο κύριες θεματικές ενότητες που περιλαμβάνει η έρευνα εμφανίζονται να είναι ανεξάρτητες ως προς το περιεχόμενο και τον τύπο, όπως και ως προς τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Τέλος, αναφορικά με τα υπόλοιπα ζητήματα και προβληματισμούς που πραγματεύεται η έρευνα, δίνεται η δυνατότητα να καταγραφεί η αίσθηση και γνώση της Ελληνικής κοινής γνώμης περί των θεσμικών και πολιτικών δομών και λειτουργιών που υφίστανται ή διαμορφώνονται σε εθνικό, διεθνές και κυρίως Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Σε μια σύντομη απολογιστική θεώρηση των απαντήσεων και τοποθετήσεων των Ελλήνων στα ερωτήματα που θέτει η έρευνα και τα οποία αφορούν στη συμμετοχή της Ελλάδας στην Ε.Ε. και στην επικείμενη διεύρυνση της τελευταίας, καταγράφονται τα ακόλουθα:

- ✓ Η Ελληνική κοινή γνώμη, με απόλυτη πλειοψηφία, θεωρεί ότι η συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνιστά θετική πράξη, όπως και ότι η Ελλάδα έχει ωφεληθεί από τη συμμετοχή της σε αυτή.
- ✓ Ωστόσο, οι Έλληνες σε ποσοστό 47,1%, αναγνωρίζουν ότι η συμμετοχή της χώρας στην Ε.Ε. έχει επιφέρει τόσα πλεονεκτήματα όσα και μειονεκτήματα.
- ✓ Οι Έλληνες εκφράζονται κατηγορηματικά υπέρ της επικείμενης συμμετοχικής διεύρυνσης της Ε.Ε.
- ✓ Οι περισσότεροι Έλληνες θεωρούν ότι η ένταξη νέων μελών στην Ε.Ε. θα ενισχύσει την ασφάλεια και θα διασφαλίσει την ειρήνη στην Ευρώπη.
- ✓ Προβληματισμό φέρεται να εκφράζει ένας στους δύο Έλληνες για τον τρόπο λήψης των αποφάσεων σε μια διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση.
- ✓ Οι Έλληνες φαίνονται στην απόλυτη πλειοψηφία τους να αντιλαμβάνονται τη διεθνή διάσταση της Ε.Ε. και τάσσονται αναφανδόν υπέρ των ενεργειών που συντείνουν στην ισχυροποίησή της.
- ✓ Για την ένταξη νέων χωρών, εκφράζεται σχετική ανησυχία από μερίδα της Ελληνικής κοινής γνώμης ότι θα επιβαρυνθούν τα υφιστάμενα κράτη-μέλη (34,6%) και ότι θα αποδυναμωθεί η συμμετοχή της Ελλάδας (45,2%).
- ✓ Το ενδεχόμενο αύξησης της ανεργίας εμφανίζεται ως η πλέον εκπεφρασμένη απειλή για την πλειοψηφία των Ελλήνων, σε μια διευρυνόμενη Ευρώπη.
- ✓ Εν' όψει της επικείμενης διεύρυνσης της Ε.Ε., οι Έλληνες φαίνονται να αντιλαμβάνονται ότι η Ε.Ε. πρέπει να προετοιμάσει ενέργειες και μεταβολές, τόσο σε εσωτερικό επίπεδο, όσο και στις

σχέσεις της με τις υποψήφιες χώρες, προκειμένου η ίδια να διευκολύνει την ένταξη των νέων χωρών.

- ✓ Μέσα από τις τοποθετήσεις των Ελλήνων, διακρίνεται μια αίσθηση ορθής αντίληψης των κριτηρίων που πρέπει να πληρεί μια χώρα προκειμένου να ενταχθεί στην Ε.Ε., ωστόσο πλέον του ενός στους τέσσερις Έλληνες φαίνονται να αγνοούν τη γεωπολιτική της διεύρυνσης.
- ✓ Η αίσθηση της Ελληνικής κοινής γνώμης για τη γνώση της αναφορικά με τη διεύρυνση της Ε.Ε. φαίνεται να οριοθετείται μεταξύ μετριοπάθειας και αμφιβολίας.

Σε ό,τι αφορά το ενιαίο Ευρωπαϊκό νόμισμα, οι Έλληνες εξακολουθούν να συγκαταλέγονται μεταξύ των πλέον ένθερμων υποστηρικτών της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης, συνεπείς στις τοποθετήσεις τους κατά την *προ και μετά* ευρώ εποχή.

Δεδομένης της συντελεσμένης Νομισματικής Ένωσης, και χωρίς να προκαλεί έκπληξη, οκτώ στους δέκα Έλληνες θεωρούν ότι το νόμισμα πρέπει να είναι αντικείμενο μιας κοινής πολιτικής στα πλαίσια της Ε.Ε.

Εξοικειωμένοι με τη χρήση του Ευρώ δηλώνουν σχεδόν οκτώ στους δέκα Έλληνες, ενώ σε μια συγκριτική αξιολόγηση διαφαίνεται ότι οι Έλληνες χρησιμοποιούν το ευρώ με μεγαλύτερη άνεση από πολίτες άλλων χωρών που συμμετέχουν στη νομισματική ένωση.

Ιδιαίτερη αξία, στα πλαίσια της ανάλυσης των στατιστικών στοιχείων της έρευνας, έχουν οι παρατηρήσεις που αφορούν θεσμικά και πολιτικά θέματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι Έλληνες, με απόλυτη πλειοψηφία, εκφράζουν την εμπιστοσύνη τους στο θεσμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως και στους επιμέρους πολιτικούς θεσμούς που στοιχειοθετούν τα όργανά της, με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να καταλαμβάνει την πρώτη θέση στις τοποθετήσεις των ερωτηθέντων.

Τα κύρια θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπιστώνεται ότι τα γνωρίζουν οι περισσότεροι Έλληνες, χωρίς ωστόσο να συμβαίνει το ίδιο και με διάφορα *λειτουργικά ή εξειδικευμένα όργανα*.

Σε μια σειρά ερωτημάτων που επιχειρούν να διαγνώσουν τις προθέσεις της Ελληνικής κοινής γνώμης αναφορικά με τη διάκριση αρμοδιοτήτων μεταξύ της εθνικής κυβέρνησης και της Ε.Ε., οι Έλληνες επιφυλάσσουν βασικούς τομείς άσκησης πολιτικής και λήψης αποφάσεων στην πρώτη, ενώ εμφανίζονται ιδιαίτερα διαλλακτικοί στους λεγόμενους λειτουργικούς τομείς.

Με σειρά προτεραιότητας, η άμυνα, η λειτουργία του τύπου, η εκπαίδευση, η υγεία και κοινωνική ασφάλιση, καθώς και η πολιτιστική πολιτική φαίνεται ότι αποτελούν για την πλειοψηφία των Ελλήνων εθνικά θέματα. Ωστόσο, επτά στους δέκα Έλληνες εμφανίζονται θετικά διακείμενοι στην ανάπτυξη μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής των κρατών-μελών της Ε.Ε. έναντι άλλων χωρών, όπως και μιας κοινής πολιτικής άμυνας και ασφάλειας.

Η καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας, του οργανωμένου εγκλήματος και άλλων κοινωνικών θεμάτων μείζονος σημασίας, θα πρέπει να αποτελέσουν, σύμφωνα με την απόλυτα πλειοψηφική τοποθέτηση της Ελληνικής κοινής γνώμης, αντικείμενο πολιτικών που θα διαμορφωθούν σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τομείς, επίσης, στους οποίους οι Έλληνες εμφανίζονται να τοποθετούνται, με εξαιρετικά υψηλά ποσοστά, υπέρ της λήψης αποφάσεων στο επίπεδο Ε.Ε και εντός του πλαισίου μιας κοινής πολιτικής, αναφέρονται στην πολιτική για την επιστημονική και τεχνολογική έρευνα (76,1%), στην πολιτική της ενημέρωσης για ευρωπαϊκά θέματα (73%), και στην παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας (69,8%).

Γενικότερα, η Ελληνική κοινή γνώμη φαίνεται να αναγνωρίζει αρμοδιότητα της Ε.Ε., για τη διαμόρφωση κοινών πολιτικών, σε τομείς που συνιστούν τη λήψη θεσμικών και διαρθρωτικών μέτρων κοινωνικό-οικονομικής φύσεως, ενώ εμφανίζεται σχετικά επιφυλακτική σε ό,τι αφορά αμιγώς πολιτικούς τομείς που παραδοσιακά συνιστούν αρμοδιότητα της εθνικής κυβέρνησης και αποτελούν τις λεγόμενες περιοχές *αρνητικής ολοκλήρωσης*.

Οι Έλληνες εκφράζουν έκδηλο ενδιαφέρον για την απόκτηση ενός Συντάγματος της Ε.Ε, ενώ με ισχυρή πλειοψηφία τάσσονται υπέρ της διατήρησης του βέτο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της Ε.Ε.

Τέλος, η Ελληνική κοινή γνώμη φαίνεται να ενθαρρύνει την ενίσχυση της δημοκρατικότητας των θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζοντας τον ελεγκτικό ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου απέναντι στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ANNEX I: Technical Specifications

STANDARD EUROBAROMETER 57.1 TECHNICAL SPECIFICATIONS

Between March 29 and May 1 2002, the European Opinion Research Group, a consortium of Market and Public Opinion Research agencies, made out of INRA in Belgium – I.C.O. and GfK Worldwide, carried out wave 57.1 of the standard Eurobarometer, on request of the EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General Press and Communication, Opinion Polls.

The Standard EUROBAROMETER 57.1 covers the population of the respective nationalities of the European Union Member States, aged 15 years and over, resident in each of the Member States. The basic sample design applied in all Member States is a multi-stage, random (probability) one. In each EU country, a number of sampling points was drawn with probability proportional to population size (for a total coverage of the country) and to population density.

For doing so, the points were drawn systematically from each of the "administrative regional units", after stratification by individual unit and type of area. They thus represent the whole territory of the Member States according to the EUROSTAT NUTS 2 (or equivalent) and according to the distribution of the resident population of the respective EU-nationalities in terms of metropolitan, urban and rural areas. In each of the selected sampling points, a starting address was drawn, at random. Further addresses were selected as every Nth address by standard random route procedures, from the initial address. In each household, the respondent was drawn, at random. All interviews were face-to-face in people's home and in the appropriate national language.

COUNTRIES	INSTITUTES	N° INTERVIEWS	FIELDWORK DATES	POPULATION 15+ (x 000)
Belgium	INRA BELGIUM	1045	29/03 – 30/04	8,326
Denmark	GfK DANMARK	1000	29/03 – 30/04	4,338
Germany(East)	INRA DEUTSCHLAND	1051	29/03 – 28/04	13,028
Germany(West)	INRA DEUTSCHLAND	1000	29/03 – 28/04	55,782
Greece	MARKET ANALYSIS	1002	29/03 – 28/04	8,793
Spain	INRA ESPAÑA	1000	29/03 – 28/04	33,024
France	CSA-TMO	1010	02/04 – 29/04	46,945
Ireland	LANSDOWNE Market Research	984	29/03 – 25/04	2,980
Italy	INRA Demoskopea	1000	29/03 – 28/04	49,017
Luxembourg	ILRes	602	29/03 – 30/04	364
The Netherlands	INTOMART	997	29/03 – 28/04	12,705
Austria	SPECTRA	1000	29/03 – 28/04	6,668
Portugal	METRIS	1000	29/03 – 28/04	8,217
Finland	MDC MARKETING RESEARCH	1010	29/03 – 28/04	4,165
Sweden	GfK SVERIGE	1000	01/04 – 01/05	7,183
Great Britain	MARTIN HAMBLIN LTD	1004	30/03 – 24/04	46,077
Northern Ireland	ULSTER MARKETING SURVEYS	307	03/04 – 22/04	1,273
TOTAL NUMBER OF INTERVIEWS		15987		

For each country a comparison between the sample and the universe was carried out. The Universe description was derived from Eurostat population data or from national statistics. For all EU member-countries a national weighting procedure, using marginal and intercellular weighting, was carried out based on this Universe description. As such in all countries, minimum gender, age, region NUTS 2 were introduced in the iteration procedure. For international weighting (i.e. EU averages), INRA (EUROPE) applies the official population figures as provided by EUROSTAT in the Regional Statistics Yearbook (data for 1997). The total population figures for input in this post-weighting procedure are listed above.

The results of the Eurobarometer studies are reported in the form of tables, datafiles and analyses. Per question a table of results is given with the full question text in English, French and German. The results are expressed as a percentage of the total. The results of the Eurobarometer surveys are analysed and made available through the Directorate-General Press and Communication, Opinion Polls of the European Commission, rue de la Loi 200, B-1049 Brussels. The results are published on the Internet server of the European Commission: <http://europa.eu.int/comm/dg10/epo>. All Eurobarometer datafiles are stored at the Zentral Archiv (Universität Köln, Bachemer Strasse, 40, D-50869 Köln-Lindenthal), available through the CESSDA Database <http://www.nsd.uib.no/cessda/europe.html>. They are at the disposal of all institutes members of the European Consortium for Political Research (Essex), of the Inter-University Consortium for Political and Social Research (Michigan) and of all those interested in social science research.

Readers are reminded that survey results are estimations, the accuracy of which, everything being equal, rests upon the sample size and upon the observed percentage. With samples of about 1,000 interviews, the real percentages vary within the following confidence limits:

Observed percentages	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Confidence limits	± 1.9%	± 2.5%	± 2.7%	± 3.0%	± 3.1%

**STANDARD EUROBAROMETER 57.1
CO-OPERATING AGENCIES AND RESEARCH EXECUTIVES**

**The European Opinion Research Group EEIG
P.a. INRA (EUROPE) - European Coordination Office SA/NV
Christine KOTARAKOS
159, avenue de la Couronne
B -1050 BRUSSELS – BELGIUM
Tel. ++/32 2 642 47 11 – Fax: ++/32 2 648 34 08
e-mail: christine.kotarakos@eorg.be**

BELGIQUE	INRA BELGIUM 159, avenue de la Couronne B-1050 BRUXELLES	Mrs Eléonore SNOY inra.belgium@skynet.be	tel. fax	++/32 2 642 47 11 ++/32 2 648 34 08
DANMARK	GfK DANMARK Sylows Allé, 1 DK-2000 FREDERIKSBERG	Mr Erik CHRISTIANSEN erik.christiansen@gfk.dk	tel. fax	++/45 38 32 20 00 ++/45 38 32 20 01
DEUTSCHLAND	INRA DEUTSCHLAND Papenkamp, 2-6 D-23879 MÖLLN	Mr Christian HOLST christian.holst@inra.de	tel. fax	++/49 4542 801 0 ++/49 4542 801 201
ELLAS	Market Analysis 190 Hymettus Street GR-11635 ATHENA	Mr. Spyros Camileris markanalysis@matrix.kapatel.Gr	tel. fax.	++/30 1 75 64 688 ++/30/1/70 19 355
ESPAÑA	INRA ESPAÑA C/Alberto Aguilera, 7-5° E-28015 MADRID	Ms Victoria MIQUEL victoria.miquel@inra.es	tel. fax	++/34 91 594 47 93 ++/34 91 594 52 23
FRANCE	CSA-TMO 22, rue du 4 Septembre F-75002 PARIS	Mr. Bruno JEANBART emmanuel.pignal@csa-tmo.fr	tel. fax	++/33 1 44 94 40 00 ++/33 1 44 94 40 01
IRELAND	LANSDOWNE Market Research 49, St. Stephen's Green IRL-DUBLIN 2	Mr Roger JUPP roger@lmr.ie	tel. fax	++/353 1 661 34 83 ++/353 1 661 34 79
ITALIA	INRA Demoskopoea Via Salaria, 290 I-00199 ROMA	Mrs Maria-Adelaïde SANTILLI Santilli@demoskopoea.it	tel. fax	++/39 06 85 37 521 ++/39 06 85 35 01 75
LUXEMBOURG	ILReS 46, rue du Cimetière L-1338 LUXEMBOURG	Mr Charles MARGUE charles.margue@ilres.com	tel. fax	++/352 49 92 91 ++/352 49 92 95 555
NEDERLAND	Intomart Noordse Bosje 13-15 NL - 1201 DA HILVERSUM	Mr. Remko VAN DEN DOOL Dre.Koks@intomart.nl	tel. fax	++/31/35/625 84 11 ++/31/35/625 84 33
AUSTRIA	SPECTRA Brucknerstrasse, 3-5/4 A-4020 LINZ	Ms Jitka NEUMANN nej@spectra.at	tel. fax	++/43/732/6901 ++/43/732/6901-4
PORTUGAL	METRIS Av. Eng. Arantes e Oliveira, 3-2° P-1900 LISBOA	Ms Mafalda BRASIL mafaldabrasil@metris.pt	tel. fax	++/351 21 843 22 00 ++/351 21 846 12 03
FINLAND	MDC MARKETING RESEARCH Ltd Itätuulenkujä 10 A FIN-02100 ESPOO	Mrs Anu SIMULA anu.simula@gallup.fi	tel. fax	++/358 9 613 500 ++/358 9 613 50 423
SWEDEN	GfK SVERIGE S:t Lars väg 46 S-221 00 LUND	Mr Rikard EKDAHL rikard.ekdahl@gfksverige.se	tel. fax	++/46 46 18 16 00 ++/46 46 18 16 11
GREAT BRITAIN	MARTIN HAMBLIN LTD Mulberry House, Smith Square 36 UK-London Swip 3HL	Mrs. Lisa LUCKHURST lisa.luckhurst@martinhamblin.co.uk	tel. fax	++/44 207 222 81 81 ++/44 207 396 90 46

ANNEX II: Greek Questionnaire

2. Όταν είστε μεταξύ φίλων, θα λέγατε ότι συζητάτε πολιτικά θέματα συχνά, περιστασιακά, ή ποτέ;

Συχνά	6	1
Περιστασιακά		2
Ποτέ		3
ΔΓ		4

3. Όταν έχετε κάποια γνώμη την οποία υποστηρίζετε έντονα, σας συμβαίνει ποτέ να πείθετε τους φίλους, τους συγγενείς ή τους συναδέλφους σας να υιοθετήσουν τις απόψεις σας; Θα λέγατε ότι αυτό σας συμβαίνει . . . ; **(ΔΙΑΒΑΣΤΕ).**

Συχνά	7	1
Μερικές φορές		2
Σπάνια		3
Ποτέ		4
ΔΓ		5

4. Γενικά, είστε πολύ ικανοποιημένος/η, αρκετά ικανοποιημένος/η, όχι και τόσο ικανοποιημένος/η, ή καθόλου ικανοποιημένος/η από τη ζωή που ζείτε; Θα λέγατε ότι είστε. . . ; **(ΔΙΑΒΑΣΤΕ)**

Πολύ ικανοποιημένος/η	8	1
Αρκετά ικανοποιημένος/η		2
Όχι και τόσο ικανοποιημένος/η		3
Καθόλου ικανοποιημένος/η		4
Δ.Γ.		5

5. Αν συγκρίνετε τη σημερινή σας κατάσταση με τα προηγούμενα 5 χρόνια, θα λέγατε ότι έχει βελτιωθεί, έχει παραμείνει περίπου ίδια ή έχει χειροτερέψει;

Έχει βελτιωθεί	9	1
Έχει παραμείνει περίπου ίδια		2
Έχει χειροτερέψει		3
Δ.Γ.		4

6. Στο διάστημα των επόμενων 5 χρόνων, πιστεύετε ότι η προσωπική σας κατάσταση θα βελτιωθεί, θα παραμείνει περίπου ίδια ή θα χειροτερέψει;

Θα βελτιωθεί	10	1
Θα παραμείνει περίπου ίδια		2
Θα χειροτερέψει		3
Δ.Γ.		4

7. Έχω εδώ μια λίστα γεγονότων που ορισμένοι άνθρωποι λένε ότι φοβούνται. Για κάθε ένα από αυτά, θα ήθελα να μου πείτε εάν εσείς προσωπικά το φοβάστε ή όχι;

ΔΙΑΒΑΣΕ	ΦΟΒΑΜΑΙ	ΔΕΝ ΦΟΒΑΜΑΙ	Δ.Γ .
1. Παγκόσμιος πόλεμος	11 1	2	3
2. Πυρηνική σύρραξη στην Ευρώπη	12 1	2	3
3. Πόλεμος με συμβατικά όπλα στην Ευρώπη (όχι με πυρηνικά, χημικά, βιολογικά)	13 1	2	3
4. Τυχαία εκτόξευση πυρηνικού πυραύλου	14 1	2	3
5. Ατύχημα σε πυρηνικό αντιδραστήρα	15 1	2	3
6. Εξάπλωση πυρηνικών, χημικών ή βιολογικών όπλων μαζικής καταστροφής	16 1	2	3
7. Εθνικές συμπλοκές στην Ευρώπη	17 1	2	3
8. Τρομοκρατία	18 1	2	3
9. Οργανωμένο έγκλημα	19 1	2	3
10. Επιδημίες	20 1	2	3

8. Θα ήθελα τώρα να σας κάνω μία ερώτηση σχετικά με το πόση εμπιστοσύνη έχετε σε ορισμένους θεσμούς. Για κάθε έναν από τους ακόλουθους θεσμούς, σας παρακαλώ πείτε μου αν τείνετε να τον εμπιστεύεστε ή να μην τον εμπιστεύεστε.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ	ΤΕΙΝΩ ΝΑ ΕΜΠΙΣΤΕΥΟΜΑΙ	ΤΕΙΝΩ ΝΑ ΜΗΝ ΕΜΠΙΣΤΕΥΟΜΑΙ	ΔΓ
1. Τον Τύπο	21 1	2	3
2. Τη ραδιοφωνία	22 1	2	3
3. Την τηλεόραση	23 1	2	3
4. Τη δικαιοσύνη/το ελληνικό νομικό σύστημα	24 1	2	3
5. Την αστυνομία	25 1	2	3
6. Το στρατό	26 1	2	3
7. Τα εκκλησιαστικά ιδρύματα	27 1	2	3
8. Τα εργατικά σωματεία/συνδικάτα	28 1	2	3
9. Τα πολιτικά κόμματα	29 1	2	3
10. Τις δημόσιες υπηρεσίες	30 1	2	3
11. Τις μεγάλες εταιρείες	31 1	2	3
12. Την ελληνική κυβέρνηση	32 1	2	3
13. Τη Βουλή των Ελλήνων	33 1	2	3
14. Την Ευρωπαϊκή Ένωση	34 1	2	3
15. Τα Ηνωμένα Έθνη	35 1	2	3
16. Τους μη κυβερνητικούς οργανισμούς/οργανώσεις	36 1	2	3
17. Τις φιλανθρωπικές ή εθελοντικές οργανώσεις	37 1	2	3

9. **Γενικά, δίνετε προσοχή στις ειδήσεις για κάθε ένα από τα ακόλουθα; (ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ).**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ	ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΟΣΟΧΗ	ΜΙΚΡΗ ΠΡΟΣΟΧΗ	ΚΑΜΜΙΑ ΑΠΟΛΥΤΩΣ ΠΡΟΣΟΧΗ	ΔΓ
1. Την Πολιτική	38 1	2	3	4
2. Κοινωνικά θέματα, όπως η εκπαίδευση, η υγεία, η φτώχεια, κλπ.	39 1	2	3	4
3. Την Ευρωπαϊκή Ένωση	40 1	2	3	4
4. Την Οικονομία	41 1	2	3	4
5. Τον Αθλητισμό	42 1	2	3	4
6. Το Περιβάλλον	43 1	2	3	4
7. Την εξωτερική πολιτική / Διεθνείς Σχέσεις	44 1	2	3	4
8. Τα Πολιτιστικά	45 1	2	3	4

10. Με βάση αυτή την κλίμακα, πείτε μου πόσα αισθάνεστε ότι γνωρίζετε γύρω από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις πολιτικές της, τους θεσμούς της . . . ; **(ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ).**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ	ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ ΤΙΠΟΤΑ ΑΠΟΛΥΤΩΣ										ΓΝΩΡΙΖΩ ΠΑΡΑ ΠΟΛΛΑ	Δ.Γ.
	46 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		11

11. Όταν θέλετε να συγκεντρώσετε πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις πολιτικές και τους θεσμούς της, ποιες από τις παρακάτω πηγές χρησιμοποιείτε; Κάποια άλλη; **(ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ – ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ).**

Συσκέψεις, συγκεντρώσεις	47 1
Συζητήσεις με συγγενείς, φίλους, συναδέλφους	2
Καθημερινές εφημερίδες	3
Άλλες εφημερίδες, περιοδικά	4
Τηλεόραση	5
Ραδιόφωνο	6
Internet (Ίντερνετ)	7
Βιβλία, μπροσούρες, ενημερωτικά φυλλάδια	8
CD-ROM (Σι-ντι ρομ)	9
Πίνακες πληροφοριών σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση σε βιβλιοθήκες, δημαρχεία, σταθμούς, ταχυδρομεία	10
Γραφεία πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κέντρα ή σημεία πληροφοριών Euro-info, Ευρω-βιβλιοθήκες, κλπ.	11
Γραφεία πληροφοριών της Κυβέρνησης ή της τοπικής αυτοδιοίκησης	12
Επαγγελματικά σωματεία ή εργατικά συνδικάτα	13
Άλλοι οργανισμοί (π.χ. ενώσεις καταναλωτών, κλπ.)	14
Επικοινωνία με μέλος του Ευρωκοινοβουλίου ή της Βουλής των Ελλήνων	15
Άλλα (ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ)	16
Δεν αναζητώ ποτέ τέτοιες πληροφορίες / δεν ενδιαφέρομαι (ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ)	17
Δ.Γ.	18

ΜΗ ΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΥΤΟΥΣ ΠΟΥ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ «ΔΕΝ ΑΝΑΖΗΤΩ ΠΟΤΕ ΤΕΤΟΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ/ΔΕΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ», ΚΩΔ. 17 ΣΤΗΝ ΕΡ.11.

- 12.** Γενικά, με ποιο τρόπο θα προτιμούσατε να συγκεντρώνετε πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση; Με κάποιο άλλο τρόπο; **(ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ – ΔΙΑΒΑΣΤΕ - ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ).**

Από ένα σύντομο φυλλάδιο, που θα σας δίνει πληροφορίες περιληπτικά	48	1
Από ένα πιο λεπτομερές φυλλάδιο/ μπροσούρα		2
Από ένα βιβλίο που θα σας δίνει ολοκληρωμένη περιγραφή		3
Από βιντεοκασέτα		4
Από το Internet (Ίντερνέτ)		5
Από ένα CD-ROM (σι-ντι-ρομ)		6
Μέσω ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή που σας επιτρέπει να συμβουλευτείτε τράπεζες πληροφοριών		7
Από την τηλεόραση		8
Από το ραδιόφωνο		9
Από καθημερινές εφημερίδες		10
Από άλλες εφημερίδες, περιοδικά		11
Από αφίσες		12
Δεν θέλω πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ)		13
Με κανέναν από αυτούς τους τρόπους (ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ)		14
Δ.Γ.		15

ΡΩΤΗΣΤΕ ΟΛΟΥΣ.

- 13.** Σε γενικές γραμμές, νομίζετε ότι η συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ....;

Κάτι καλό	49	1
Κάτι κακό		2
Ούτε καλό ούτε κακό		3
ΔΓ		4

- 14.** Συνολικά, θα λέγατε ότι η Ελλάδα έχει ωφεληθεί ή όχι από το να είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Έχει ωφεληθεί	50	1
Δεν έχει ωφεληθεί		2
ΔΓ		3

- 15.** Γενικά, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει για εσάς μία πολύ θετική, αρκετά θετική, ουδέτερη, αρκετά αρνητική ή πολύ αρνητική εικόνα;

Πολύ θετική	51	1
Αρκετά θετική		2
Ουδέτερη		3
Αρκετά αρνητική		4
Πολύ αρνητική		5
Δ.Γ. / Δεν έχω γνώμη (ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ)		6

- 16.** Κατά τη γνώμη σας, το γεγονός ότι η Ελλάδα είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει επιφέρει σε εσάς προσωπικά ...: **(ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ – ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ).**

Πολύ περισσότερα πλεονεκτήματα	52	1
Περισσότερα πλεονεκτήματα		2
Τόσα πλεονεκτήματα όσα και μειονεκτήματα		3
Περισσότερα μειονεκτήματα		4
Πολύ περισσότερα μειονεκτήματα		5
Δ.Γ.		6

- 17.** Αν σας έλεγαν αύριο ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση διαλύθηκε θα αισθανόσασταν πολύ στεναχωρημένος/η για το γεγονός αυτό, θα σας άφηνε αδιάφορο/η ή θα αισθανόσασταν πολύ ανακουφισμένος/η;

Πολύ στεναχωρημένος/η	53	1
Αδιάφορος/η		2
Πολύ ανακουφισμένος/η		3
Δ.Γ.		4

- 18.** Τι σημαίνει για εσάς προσωπικά η Ευρωπαϊκή Ένωση;
(ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ – ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ ΔΕΚΤΗ – ΕΝΑΛΛΑΓΗ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ/ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ).

Ειρήνη	54	1
Οικονομική ευημερία		2
Κοινωνική προστασία		3
Ελευθερία να ταξιδεύεις, να σπουδάζεις, να δουλεύεις οπουδήποτε στην Ευρωπαϊκή Ένωση		4
Πολιτιστική ποικιλία		5
Ισχυρότερος λόγος στον κόσμο		6
Ευρώ		7
Ανεργία		8
Γραφειοκρατία		9
Σπατάλη χρήματος		10
Απώλεια της πολιτιστικής μας ταυτότητας		11
Περισσότερη εγκληματικότητα		12
Όχι αρκετός έλεγχος στα εξωτερικά σύνορα		13
Άλλο (ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ)		14
Δεν γνωρίζω		15

- 19.** Έχετε ποτέ ακούσει για . . . ;

ΔΙΑΒΑΣΤΕ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δ.Γ.
1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	55 1	2	3
2. Την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κομισιόν)	56 1	2	3
3. Το Συμβούλιο Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης	57 1	2	3
4. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	58 1	2	3
5. Τον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή	59 1	2	3
6. Την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	60 1	2	3
7. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο	61 1	2	3
8. Την Επιτροπή Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης	62 1	2	3
9. Την Κοινωνική και Οικονομική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης	63 1	2	3
10. Το Συνέδριο για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης	64 1	2	3

20. Και, για κάθε ένα από τους παρακάτω Ευρωπαϊκούς θεσμούς, πιστεύετε ότι παίζει σημαντικό ρόλο ή όχι στη ζωή της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

ΔΙΑΒΑΣΤΕ	ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ		ΟΧΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ	Δ.Γ.
1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	65	1	2	3
2. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κομισιόν)	66	1	2	3
3. Το Συμβούλιο Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης	67	1	2	3
4. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	68	1	2	3
5. Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής	69	1	2	3
6. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	70	1	2	3
7. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο	71	1	2	3
8. Η Επιτροπή Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης	72	1	2	3
9. Η Κοινωνική και Οικονομική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης	73	1	2	3
10. Το Συνέδριο για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης	74	1	2	3

21. Και, για κάθε ένα από τους παρακάτω Ευρωπαϊκούς θεσμούς πείτε μου αν τείνετε να τον εμπιστευέστε ή όχι;

ΔΙΑΒΑΣΤΕ	ΤΕΙΝΩ ΝΑ ΕΜΠΙΣΤΕΥΟ ΜΑΙ		ΤΕΙΝΩ ΝΑ ΜΗΝ ΕΜΠΙΣΤΕΥΟΜ ΑΙ	Δ.Γ.
1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	75	1	2	3
2. Την Ευρωπαϊκή Επιτροπή	76	1	2	3
3. Το Συμβούλιο Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης	77	1	2	3
4. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	78	1	2	3
5. Τον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή	79	1	2	3
6. Την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	80	1	2	3
7. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο	81	1	2	3
8. Την Επιτροπή Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης	82	1	2	3
9. Την Κοινωνική και Οικονομική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης	83	1	2	3
10. Το Συνέδριο για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης	84	1	2	3

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΕΡ.22-23.

- 24. α)** Για κάθε έναν από τους ακόλουθους τομείς, πιστεύετε ότι οι αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνονται από την **Ελληνική Κυβέρνηση**, ή να λαμβάνονται από κοινού στα πλαίσια της **Ευρωπαϊκής Ένωσης**;

ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΑΛΛΑΖΕΤΕ ΤΗ ΣΕΙΡΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	Δ.Γ.
1. Άμυνα	87 1	2	3
2. Προστασία του περιβάλλοντος	88 1	2	3
3. Νόμισμα	89 1	2	3
4. Ανθρωπιστική βοήθεια	90 1	2	3
5. Υγεία και την κοινωνική ασφάλιση	91 1	2	3
6. Βασικοί κανονισμοί για το ραδιόφωνο/ τηλεόραση και τον Τύπο	92 1	2	3
7. Καταπολέμηση της φτώχειας/ του κοινωνικού αποκλεισμού	93 1	2	3
8. Καταπολέμηση της ανεργίας	94 1	2	3
9. Αγροτική και αλιευτική πολιτική	95 1	2	3
10. Στήριξη των περιοχών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες	96 1	2	3
11. Εκπαίδευση	97 1	2	3
12. Επιστημονική και τεχνολογική έρευνα	98 1	2	3
13. Ενημέρωση σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις πολιτικές της και τους θεσμούς της	99 1	2	3
14. Εξωτερική πολιτική προς τις χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης	100 1	2	3
15. Πολιτιστική πολιτική	101 1	2	3

- 24. β)** Και, για κάθε ένα από τους ακόλουθους τομείς;

ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΑΛΛΑΖΕΤΕ ΤΗ ΣΕΙΡΑ	Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	Δ.Γ.
1. Μεταναστευτική πολιτική	102 1	2	3
2. Κανόνες που αφορούν το πολιτικό άσυλο	103 1	2	3
3. Καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος	104 1	2	3
4. Αστυνομία	105 1	2	3
5. Δικαιοσύνη	106 1	2	3
6. Αποδοχή προσφύγων	107 1	2	3
7. Πρόληψη της νεανικής εγκληματικότητας	108 1	2	3
8. Πρόληψη της εγκληματικότητας στα αστικά κέντρα	109 1	2	3
9. Καταπολέμηση των ναρκωτικών	110 1	2	3
10. Καταπολέμηση του δουλεμπορίου και της εκμετάλλευσης ανθρώπων	111 1	2	3
11. Καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας	112 1	2	3
12. Αντιμετώπιση της πρόκλησης σχετικά με τη γήρανση του πληθυσμού	113 1	2	3

- 25.** Ποια είναι η γνώμη σας για κάθε ένα από τα παρακάτω; Σας παρακαλώ πείτε μου για το καθένα αν είστε υπέρ ή κατά.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΑΛΛΑΖΕΤΕ ΤΗ ΣΕΙΡΑ	ΥΠΕΡ	ΚΑΤΑ	Δ.Γ ·
1. Μία Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση, με ένα μοναδικό νόμισμα, το Ευρώ	114 1	2	3
2. Μια κοινή εξωτερική πολιτική μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι των άλλων χωρών	115 1	2	3
3. Μία κοινή πολιτική άμυνας και ασφάλειας μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης	116 1	2	3
4. Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την ένταξη νέων χωρών	117 1	2	3
5. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να είναι υπεύθυνη για θέματα που δεν μπορούν να χειριστούν αποτελεσματικά οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές κυβερνήσεις	118 1	2	3
6. Παραίτηση του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των Ευρωπαίων Επιτρόπων αν δεν έχουν την υποστήριξη της πλειοψηφίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.	119 1	2	3
7. Η διδασκαλία των παιδιών στο σχολείο για τον τρόπο που λειτουργούν οι θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης	120 1	2	3

- 26.** Θα σας διαβάσω τώρα μία σειρά δραστηριοτήτων που θα μπορούσε να αναλάβει η **Ευρωπαϊκή Ένωση**. Για κάθε μία, πείτε μου παρακαλώ, αν κατά τη γνώμη σας πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα ή όχι;

ΔΙΑΒΑΣΤΕ	ΠΡΟΤΕ- ΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΜΗ ΠΡΟΤΕ- ΡΑΙΟΤΗΤΑ	Δ.Γ ·
1. Να καλωσορίσει νέα κράτη μέλη	121 1	2	3
2. Να πλησιάζει περισσότερο τους Ευρωπαίους πολίτες, π. χ. παρέχοντάς τους περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις πολιτικές της και τους θεσμούς της	122 1	2	3
3. Να εφαρμόσει με επιτυχία το ενιαίο Ευρωπαϊκό νόμισμα, το Ευρώ	123 1	2	3
4. Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού	124 1	2	3
5. Προστασία του περιβάλλοντος	125 1	2	3
6. Διασφάλιση της ποιότητας των τροφίμων	126 1	2	3
7. Προστασία των καταναλωτών και διασφάλιση της ποιότητας άλλων προϊόντων	127		
8. Καταπολέμηση της ανεργίας	128 1	2	3
9. Αναθεώρηση των θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του τρόπου λειτουργίας τους	129 1	2	3
10. Καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διακίνησης ναρκωτικών	130 1	2	3
11. Επικύρωση της πολιτικής και διπλωματικής σημασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης παγκοσμίως	131 1	2	3
12. Διατήρηση της ειρήνης και της ασφάλειας στην Ευρώπη	132 1	2	3
13. Διασφάλιση των δικαιωμάτων του ατόμου και σεβασμός των αρχών της Δημοκρατίας στην Ευρώπη	133 1	2	3
14. Καταπολέμηση της τρομοκρατίας	134 1	2	3
15. Αντιμετώπιση της πρόκλησης σχετικά με τη γήρανση του πληθυσμού	135 1	2	3

- 27.** Στο προσεχές μέλλον βλέπετε τον εαυτό σας ως . . .
(ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ – ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ).

Έλληνα/ ίδα μόνο	136	1
Έλληνα/ ίδα και Ευρωπαίο/ α		2
Ευρωπαίο/ α και Έλληνα/ ίδα		3
Ευρωπαίο/ α μόνο		4
Δ.Γ.		5

- 28.** Θα λέγατε ότι είστε πολύ υπερήφανος/ η, αρκετά υπερήφανος/ η, όχι τόσο υπερήφανος/ η, καθόλου υπερήφανος/ η που είστε .... (ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ ΠΟΥ ΑΝΕΦΕΡΕ ΣΤΗΝ ΕΡ.1 ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ);
(ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ).

Πολύ υπερήφανος/ η	137	1
Αρκετά υπερήφανος/ η		2
Όχι τόσο υπερήφανος/ η		3
Καθόλου υπερήφανος/ η		4
Δ.Γ.		5

- 29.** Και θα λέγατε ότι είστε πολύ υπερήφανος/ η, αρκετά υπερήφανος/ η, όχι τόσο υπερήφανος/ η, καθόλου υπερήφανος/ η που είστε Ευρωπαίος; **(ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ).**

Πολύ υπερήφανος/ η	138	1
Αρκετά υπερήφανος/ η		2
Όχι τόσο υπερήφανος/ η		3
Καθόλου υπερήφανος/ η		4
Δ.Γ.		5

- 30.** Σας δίνει προσωπικά η Ευρωπαϊκή Ένωση το αίσθημα ...;
(ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ – ΔΙΑΒΑΣΕ – ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ ΔΕΚΤΗ).

του ενθουσιασμού	139	1
της ελπίδας		2
της εμπιστοσύνης		3
της αδιαφορίας		4
της ανησυχίας		5
της δυσπιστίας		6
της απόρριψης		7
Δ.Γ.		8

- 31.** Μερικοί άνθρωποι πιθανόν να έχουν κάποιους φόβους σχετικά με το κτίσιμο της Ευρώπης, την Ευρωπαϊκή Ένωση. Εδώ υπάρχει μία λίστα με πράγματα που κάποιοι άνθρωποι λένε ότι φοβούνται. Για κάθε ένα από αυτά, παρακαλώ πείτε μου αν εσείς προσωπικά το φοβάστε αυτή τη στιγμή ή όχι;

ΔΙΑΒΑΣΤΕ	ΤΟ ΦΟΒΑΜΑΙ ΤΩΡΑ	ΔΕΝ ΤΟ ΦΟΒΑΜΑΙ ΤΩΡΑ	Δ.Γ.
1. Μία οικονομική κρίση	140 1	2	3
2. Την αύξηση της διακίνησης των ναρκωτικών και του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος	141 1	2	3
3. Την αύξηση της ανεργίας	142 1	2	3
4. Την απώλεια κοινωνικών παροχών	143 1	2	3
5. Την απώλεια της Εθνικής μας ταυτότητας και πολιτισμού	144 1	2	3
6. Την επιβολή αποφάσεων από τα μεγάλα κράτη-μέλη	145 1	2	3
7. Η Ελλάδα ουσιαστικά δεν θα υπάρχει πια	146 1	2	3

- 32.** Την 1^η Ιανουαρίου 2002, το Ευρώ αντικατέστησε τη δραχμή. Πιστεύετε ότι αυτό είναι κάτι ...;
(ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ – ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΜΟΝΟ).

Πολύ καλό	147 1
Αρκετά καλό	2
Ούτε καλό ούτε κακό	3
Αρκετά κακό	4
Πολύ κακό	5
Δ.Γ.	6

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΡ.33.

- 34.** Πόσο άνετα αισθάνεστε να χρησιμοποιείτε το Ευρώ; Θα λέγατε ότι αισθάνεστε ...;
(ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ – ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ).

Πολύ άνετα	143 1
Αρκετά άνετα	2
Όχι τόσο άνετα	3
Καθόλου άνετα	4
Δ.Γ.	5

ΑΣ ΜΙΛΗΣΟΥΜΕ ΤΩΡΑ ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΛΛΟ ΘΕΜΑ: ΤΗ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.

- 35.** Ποιά από τις παρακάτω 3 επιλογές προτιμάτε για το άμεσο μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης;
(ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ – ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να διευρυνθεί περιλαμβάνοντας όλες τις χώρες που επιθυμούν να ενταχθούν	150 1
Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να διευρυνθεί περιλαμβάνοντας ορισμένες μόνο από τις χώρες που επιθυμούν να ενταχθούν	2
Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θα πρέπει να διευρυνθεί περιλαμβάνοντας οποιαδήποτε άλλη χώρα	3
Κανένα από τα παραπάνω (ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ)	4
Δ.Γ.	5

36. α) Για κάθε μία από τις ακόλουθες χώρες, θα ήσασταν υπέρ ή κατά της ένταξής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση στο μέλλον;

ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΑΛΛΑΖΕΤΕ ΤΗ ΣΕΙΡΑ	ΥΠΕΡ	ΚΑΤΑ	Δ.Γ.
1. Δημοκρατία της Τσεχίας	151 1	2	3
2. Σλοβακία	152 1	2	3
3. Πολωνία	153 1	2	3
4. Ουγγαρία	154 1	2	3
5. Ρουμανία	155 1	2	3
6. Σλοβενία	156 1	2	3
7. Εσθονία	157 1	2	3
8. Λετονία	158 1	2	3
9. Λιθουανία	159 1	2	3
10. Βουλγαρία	160 1	2	3
11. Κύπρος	161 1	2	3
12. Μάλτα	162 1	2	3
13. Τουρκία	163 1	2	3

36. β) Και για κάθε μία από τις ακόλουθες χώρες, θα ήσασταν υπέρ ή κατά της ένταξής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση;

ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΑΛΛΑΖΕΤΕ ΤΗ ΣΕΙΡΑ	ΥΠΕΡ	ΚΑΤΑ	Δ.Γ.
1. Ελβετία	164 1	2	3
2. Νορβηγία	165 1	2	3
3. Βοσνία-Ερζεγοβίνη	166 1	2	3
4. Κροατία	167 1	2	3
5. Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (FYROM)	168 1	2	3
6. Γιουγκοσλαβία	169 1	2	3
7. Ισλανδία	170 1	2	3
8. Αλβανία	171 1	2	3

37. Μετά την προγραμματισμένη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο αριθμός των κρατών μελών θα αυξηθεί από 15 σε περισσότερα από 25. Κατά τη γνώμη σας, οι αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει τότε να λαμβάνονται ...: **(ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ – ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ).**

Ομόφωνα από όλα τα κράτη-μέλη	172 1
Από την πλειοψηφία των κρατών-μελών	2
Εξαρτάται (ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ)	3
Δ.Γ.	4

- 38.** Σκεπτόμενοι τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την ένταξη νέων ευρωπαϊκών χωρών, τείνετε να συμφωνείτε ή τείνετε να διαφωνείτε με κάθε μία από τις ακόλουθες προτάσεις;

ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΑΛΛΑΖΕΤΕ ΤΗ ΣΕΙΡΑ	ΤΕΙΝΩ ΝΑ ΣΥΜΦΩΝΩ	ΤΕΙΝΩ ΝΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	Δ.Γ.
1. Όσο περισσότερες χώρες είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τόσο περισσότερο η ειρήνη και η ασφάλεια θα είναι εξασφαλισμένες στην Ευρώπη	173 1	2	3
2. Η διεύρυνση δεν θα κοστίσει περισσότερο στα ήδη υπάρχοντα κράτη μέλη όπως η Ελλάδα	174 1	2	3
3. Μετά τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με νέες χώρες, η Ελλάδα θα γίνει λιγότερο σημαντική στην Ευρώπη	175 1	2	3
4. Όσο περισσότερες χώρες υπάρχουν, τόσο μεγαλύτερη ανεργία θα υπάρχει στην Ελλάδα	176 1	2	3
5. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να βοηθήσει οικονομικά τα μελλοντικά κράτη-μέλη, ακόμα και πριν από την ένταξή τους	177 1	2	3
6. Όταν ενταχθούν καινούργιες χώρες, η Ελλάδα θα λαμβάνει λιγότερη οικονομική βοήθεια από την Ευρωπαϊκή Ένωση	178 1	2	3
7. Με περισσότερα Κράτη-Μέλη, θα είναι δυσκολότερο να παρθούν αποφάσεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο	179 1	2	3
8. Όσο περισσότερες χώρες υπάρχουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τόσο πιο σημαντική θα είναι παγκοσμίως	180 1	2	3
9. Με περισσότερα κράτη μέλη, η Ευρώπη θα είναι πολιτιστικά πλουσιότερη	181 1	2	3
10. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να αναπροσαρμόσει τον τρόπο που λειτουργούν οι θεσμοί της πριν καλωσορίσει νέα μέλη	182 1	2	3

- 39.** Πόσο καλά ενημερωμένος αισθάνεστε σχετικά με τη διεύρυνση, δηλαδή με την ένταξη νέων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Αισθάνεστε ...: **(ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ – ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ).**

Πολύ ενημερωμένος	183 1
Αρκετά ενημερωμένος	2
Όχι πολύ ενημερωμένος	3
Καθόλου ενημερωμένος	4
Δ.Γ.	5

- 40.** Πιστεύετε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει ή δεν πρέπει να έχει ένα Σύνταγμα;

Πρέπει	184 1
Δεν πρέπει	2
Δ.Γ.	3

- 41.** Ποια, εάν υπάρχει κάποια, από τις παρακάτω φράσεις έρχεται πιο κοντά στη δική σας γνώμη; Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα πρέπει να ...: **(ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΜΟΝΟ).**

διορίζεται από τους επικεφαλής των κρατών και την κυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης	185	1
εκλέγεται από την πλειοψηφία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου		2
εκλέγεται κατευθείαν από τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης		3
Άλλο (ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ)		4
Δ.Γ.		5

- 42.** Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κάθε κράτος-μέλος έχει το δικαίωμα του βέτο για τις πιο σημαντικές ή ευαίσθητες αποφάσεις. Με άλλα λόγια κάθε χώρα μπορεί να εμποδίσει τέτοια απόφαση ακόμα κι αν οι άλλες την υποστηρίζουν. Πρέπει αυτό το δικαίωμα του βέτο ...: **(ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ – ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΜΟΝΟ).**

να διατηρηθεί για να προφυλαχθούν ουσιαστικά εθνικά συμφέροντα	186	1
να αποσυρθεί για να γίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση πιο αποτελεσματική		2
Δ.Γ.		3

- 43.** Στις μέρες μας, κάθε κράτος-μέλος δίνει στην Ευρωπαϊκή Ένωση ένα μέρος από τα φορολογικά του έσοδα. Θα προτιμούσατε να πληρώνετε αυτή την εισφορά κατευθείαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή όχι;

Ναι	187	1
Όχι		2
Δ.Γ.		3

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ**ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ Δ1.**

- Δ1. Σε πολιτικά θέματα οι άνθρωποι μιλούν για «αριστερά» και «δεξιά».
Εσείς που θα τοποθετούσατε τις απόψεις σας πάνω σε αυτή την κλίμακα;
(ΜΗ ΒΟΗΘΗΣΤΕ. ΑΝ Ο/Η ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΣ/Η ΔΙΣΤΑΖΕΙ, ΖΗΤΗΣΤΕ ΝΑ ΠΡΟΣΠΑΘΗΣΕΙ ΠΑΛΙ).

	ΑΡΙΣΤ ΕΡΑ									ΔΕΞΙΑ
253	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Άρνηση	254	1
Δ.Γ.		2

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Δ2-Δ6.**Δ7. ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ ΕΡ.Δ7**

Μπορείτε να μου πείτε το γράμμα που αντιστοιχεί καλύτερα στη σημερινή σας οικογενειακή κατάσταση; **(ΔΙΑΒΑΣΤΕ – ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ).**

B. Παντρεμένος/η	255	1
T. Παντρεμένος/η ξανά		2
P. Ανύπαντρος/η. Αυτή τη στιγμή συζώ με κάποιον/α σύντροφο		3
Φ. Ανύπαντρος/η. Δεν έχω συζήσει ποτέ με κανένα/καμία σύντροφο		4
E. Ανύπαντρος/η. Έχω συζήσει στο παρελθόν με κάποιον/α σύντροφο, αλλά τώρα ζω μόνος/η		5
H. Χωρισμένος/η		6
Λ. Σε διάσταση		7
N. Χήρος/α		8
Άλλο (ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ)		9
Άρνηση (ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ)		10

- Δ8. Πόσων ετών ήσασταν όταν **ολοκληρώσατε** τις σπουδές σας;
(ΑΝ ΣΠΟΥΔΑΖΕΙ ΑΚΟΜΑ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΤΕ 00 - ΠΗΓΑΙΝΕΤΕ Δ10).

--	--

(256)
ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΡΩΤΗΣΗ Δ9.

- Δ10. ΦΥΛΟ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ ΑΤΟΜΟΥ

Άνδρας	1
Γυναίκα	2

(257)

- Δ11. Τι ηλικία έχετε;
ΗΛΙΚΙΑ ΣΕ ΧΡΟΝΙΑ.

--	--

(258)
ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Δ12-Δ14.

- Δ15. α) Ποιο είναι τώρα το επάγγελμά σας, δηλ. με τι ασχολείστε;
 β) **(ΑΝ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΤΩΡΑ ΑΜΕΙΒΟΜΕΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ - ΚΩΔ. 1 ΕΩΣ 4 ΣΤΗΝ Δ15α ΡΩΤΗΣΤΕ).**
 Είχατε ποτέ κάποια αμειβόμενη εργασία στο παρελθόν; Ποια ήταν η τελευταία σας επαγγελματική δραστηριότητα;

	ΕΡ.15α		ΕΡ.15β	
	ΤΩΡΙΝΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	
ΧΩΡΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ				
Υπεύθυνος/ η για τα συνήθη ψώνια και φροντίδα του σπιτιού, ή χωρίς επαγγελματική απασχόληση/ δεν εργάζεται	259	1	.....	
Μαθητής/τρια – Φοιτητής/τρια		2	.....	
Άνεργος ή προσωρινά δεν εργάζεται		3	.....	
Συνταξιούχος ή ανίκανος για εργασία λόγω ασθένειας		4	.....	
ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ				
Αγρότης		5	260	1
Ψαράς		6		2
Επαγγελματίας (δικηγόρος, γιατρός, λογιστής, αρχιτέκτων, . . .)		7		3
Ιδιοκτήτης καταστήματος, τεχνίτης, άλλος ελεύθερος επαγγελματίας, έμπορος		8		4
Επιχειρηματίας, ιδιοκτήτης (ολόκληρης ή συνέταιρος) εταιρείας		9		5
ΜΙΣΘΩΤΟΙ				
Μισθωτός επαγγελματίας (γιατρός, δικηγόρος, λογιστής, αρχιτέκτων)		10		6
Γενική διοίκηση, διευθυντής ή υψηλά διευθυντικά στελέχη (διευθύνοντες σύμβουλοι, γενικοί διευθυντές, άλλοι διευθυντές)		11		7
Μεσαία βαθμίδα διοίκησης, άλλη διοίκηση (τμηματάρχης, κατώτεροι διευθυντές, εκπαιδευτικοί, τεχνικοί)		12		8
Υπάλληλος, κυρίως δουλειά γραφείου		13		9
Υπάλληλος, δουλειά όχι γραφείου αλλά ταξιδεύοντας (πωλητής, οδηγός, . . .)		14		10
Υπάλληλος, δουλειά όχι γραφείου αλλά σε υπηρεσία (νοσοκομείο, εστιατόριο, αστυνομία, πυροσβεστική, . . .)		15		11
Επόπτες		16		12
Ειδικευμένοι εργάτες που ασχολούνται με χειρωνακτική εργασία		17		13
Άλλοι (ανειδίκευτοι) εργάτες που ασχολούνται με χειρωνακτική εργασία, υπηρετικό προσωπικό		18		14
ΔΕΝ ΕΚΑΝΕ ΠΟΤΕ ΚΑΠΟΙΑ ΑΜΕΙΒΟΜΕΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	.....			15

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Δ16-Δ18.

- Δ19. Είστε εσείς το άτομο που συνεισφέρει περισσότερο στο εισόδημα του νοικοκυριού σας; **(ΔΙΑΒΑΣΤΕ).**

Ναι	261	1
Όχι		2
Και οι δύο το ίδιο		3
Δ.Γ.		4

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΡΩΤΗΣΗ Δ20.

(ΕΑΝ ΚΩΔ.2 ΣΤΗΝ ΕΡ.Δ19):

Δ21. α) Ποιά είναι η τωρινή απασχόληση του ατόμου που συνεισφέρει περισσότερο στο εισόδημα του νοικοκυριού;

(ΑΝ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΤΩΡΑ ΑΜΕΙΒΟΜΕΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ - ΚΩΔ. 1 ΕΩΣ 4 ΣΤΗΝ ΕΡ.Δ21α):

β) Είχε το άτομο αυτό κάποια αμειβόμενη εργασία στο παρελθόν;
Και ποιά ήταν η τελευταία του/της επαγγελματική δραστηριότητα;

	ΕΡ.21α	ΕΡ.21β
	ΤΩΡΙΝΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
ΧΩΡΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		
Υπεύθυνος/ η για τα συνήθη ψώνια και φροντίδα του σπιτιού, ή χωρίς επαγγελματική απασχόληση/ δεν εργάζεται	262 1	.....
Μαθητής/ρια - Φοιτητής/τρια	2	.....
Άνεργος ή προσωρινά δεν εργάζεται	3	.....
Συνταξιούχος ή ανίκανος για εργασία λόγω ασθένειας	4	.....
ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΣΤΕΣ		
Αγρότης	5	263 1
Ψαράς	6	2
Επαγγελματίας (δικηγόρος, γιατρός, λογιστής, αρχιτέκτων,...)	7	3
Ιδιοκτήτης καταστήματος, τεχνίτης, άλλος ελεύθερος επαγγελματίας, έμπορος	8	4
Επιχειρηματίας, ιδιοκτήτης (ολόκληρης ή συνέταιρος) εταιρείας	9	5
ΜΙΣΘΩΤΟΙ		
Μισθωτός επαγγελματίας (γιατρός, δικηγόρος, λογιστής, αρχιτέκτων)	10	6
Γενική διοίκηση, διευθυντής ή υψηλά διευθυντικά στελέχη (διευθύνοντες σύμβουλοι, γενικοί διευθυντές, άλλοι διευθυντές)	11	7
Μεσαία βαθμίδα διοίκησης, άλλη διοίκηση (τμηματάρχης, κατώτεροι διευθυντές, εκπαιδευτικοί, τεχνικοί)	12	8
Υπάλληλος, κυρίως δουλειά γραφείου	13	9
Υπάλληλος, δουλειά όχι γραφείου αλλά ταξιδεύοντας (πωλητής, οδηγός, ...)	14	10
Υπάλληλος, δουλειά όχι γραφείου αλλά σε υπηρεσία (νοσοκομείο, εστιατόριο, αστυνομία, πυροσβεστική, . . .)	15	11
Επόπτες	16	12
Ειδικευμένοι εργάτες που ασχολούνται με χειρωνακτική εργασία	17	13
Άλλοι (ανεπίδοκτοι) εργάτες που ασχολούνται με χειρωνακτική εργασία, υπηρετικό προσωπικό	18	14
ΔΕΝ ΕΚΑΝΕ ΠΟΤΕ ΚΑΠΟΙΑ ΑΜΕΙΒΟΜΕΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	.....	15

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Δ22-Δ24.

Δ25. Θα λέγατε ότι ζείτε σε . . . **(ΔΙΑΒΑΣΤΕ)**

Αγροτική περιοχή ή χωριό	1
Μικρού ή μεσαίου μεγέθους πόλη	2
Μεγάλη πόλη	3
Δ.Γ.	4

(264)**ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΕΡ.Δ26 ΕΩΣ Δ28.**

- Δ29. Χρειαζόμαστε επίσης και μερικές πληροφορίες για το εισόδημα του νοικοκυριού σας, για να μπορέσουμε να αναλύσουμε τα αποτελέσματα της έρευνας σύμφωνα με διάφορους τύπους νοικοκυριών. Έχουμε εδώ μία λίστα με κατηγορίες εισοδημάτων.

ΔΕΙΞΤΕ ΚΑΡΤΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ Δ29.

Σας παρακαλώ θα ήθελα να υπολογίσετε τα συνολικά **ΜΗΝΙΑΙΑ** εισοδήματα και μισθούς όλων των μελών του νοικοκυριού σας, όλες τις συντάξεις και έσοδα από κοινωνική ασφάλιση, επιδόματα για παιδιά και οποιοδήποτε άλλο εισόδημα όπως ενοίκια κλπ. Οποσδήποτε, η απάντησή σας αυτή όπως και όλες οι άλλες απαντήσεις σε αυτή τη συνέντευξη θα χρησιμοποιηθούν με πλήρη εχεμύθεια, πράγμα που καθιστά αδύνατο το να χρησιμοποιηθούν από τρίτους για σας ή το νοικοκυριό σας. Σας παρακαλώ λοιπόν να μου πείτε το γράμμα, που αντιστοιχεί στην κατηγορία εισοδήματος του νοικοκυριού πριν από κρατήσεις και φόρους.

B	MEXPI €450 (153.000 δρχ.)	265	1
T	€451-600 (154.000-204.000 δρχ.)		2
Π	€601-750 (205.000-255.000 δρχ.)		3
Φ	€751-900 (256.000-306.000 δρχ.)		4
E	€901-1050 (307.000-358.000 δρχ.)		5
H	€1051-1200 (359.000-409.000 δρχ.)		6
Λ	€1201-1350 (410.000-460.000 δρχ.)		7
N	€1351-1500 (461.000-511.000 δρχ.)		8
P	€1501-1650 (512.000-562.000 δρχ.)		9
M	€1651-2000 (563.000-681.000 δρχ.)		10
Σ	€2001-2200 (682.000-749.000 δρχ.)		11
K	€2201 ΚΑΙ ΑΝΩ (750.000 δρχ. ΚΑΙ ΑΝΩ)		12
	ΑΡΝΗΣΗ		13
	Δ.Γ.		14